

Revolver

marec - maj 95 št. 15 450 SIT

Vinko Möderndorfer

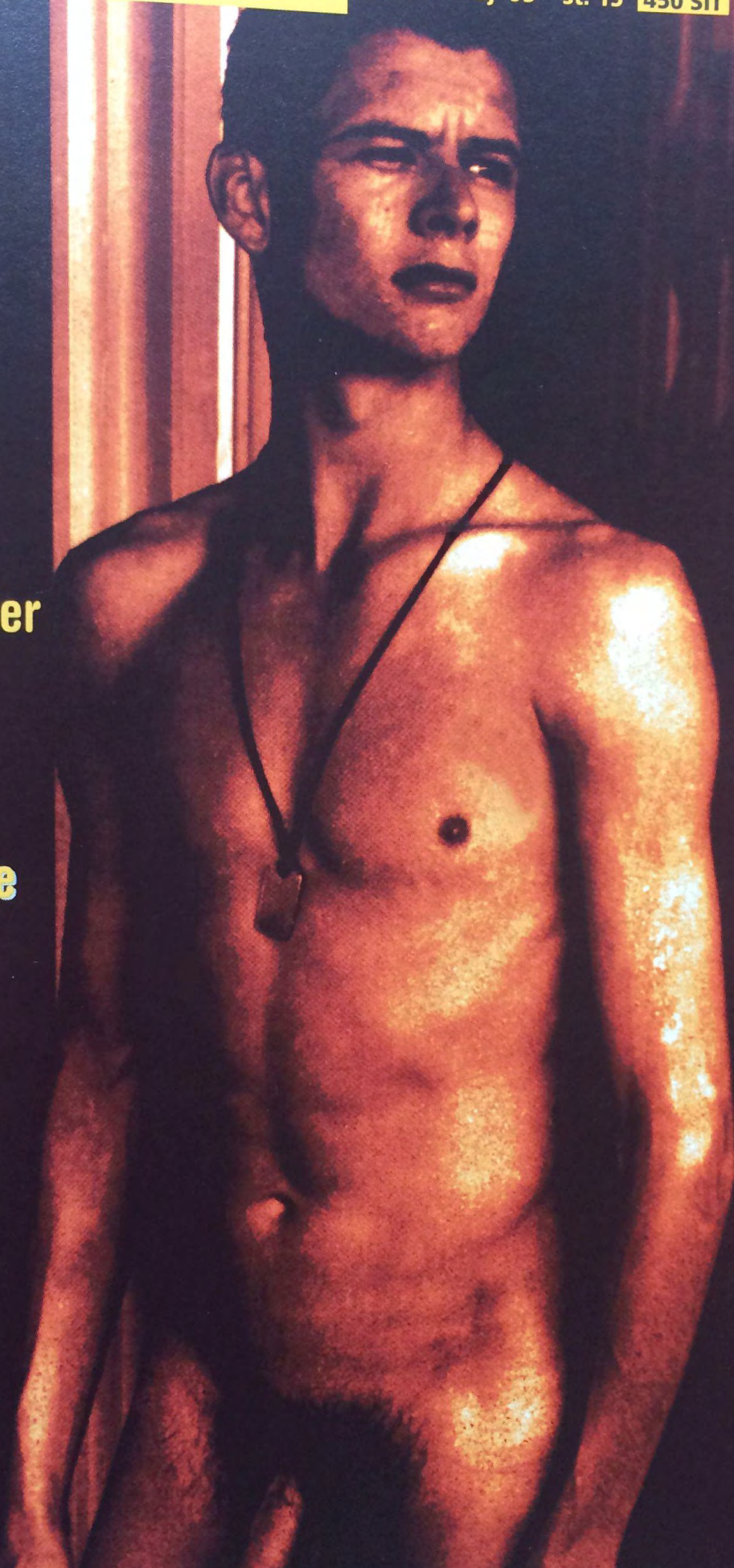
Holokavst

Gilbert & George

Punkice

DV8

Dorothy Arzner

Uporabite ga s polzilom (lubrikantom - kupite ga v lekarni ali v sex shopu). Varni so samo lubrikanti izdelani na vodni osnovi. Razna sredstva, kot so otroško olje, vazelin, olivno olje, maslo, kreme kot Nivea, milo, šampon... niso uporabna, ker vsebujejo olje, ki razjeda kondom - to pa poveča možnost okužbe z virusom

pri seksu uporabite kondom

HIV.

proti nestrpnosti ali komu pesek v oči?

Kot je znano je letošnje leto v znamenju strpnosti - strpnosti do vseh drugačnih itd. Tu ne bi načeljal vprašanja cinizma tovrstnih političnih odločitev in to je politična odločitev (tokrat mednarodne politike), pač pa bi se prepustil konkretnim opažanjem na sami slovenski sceni. Seveda se je Slovenija morala priključiti tej akciji (in to na najvišji ravni), ker želi biti kulturna, ker hoče v Evropo, ker noče biti neka zaplankana podalpska država in kar je še takih razlozaplankanost, sovražnost, nestrpnost... Po visokih odločitvah politike, ki za sabo skrivajo tudi velike denarje proti biji in antisemitizmu. Temu komiteju ali odboru so sledili še številni pododbori in skupine, s številnimi aktivisti, nestrpnosti (kar je strašno ohlapen pojem), proti rasizmu (verjetno v ožjem pomenu besede, torej sovražstvu do drugih ras, kar pride v naših razmerah kaj malokrat v poštev), proti ksenofobiji (sovražstvu do tujcev) in proti antisemitizmu (v (čeprav jih zato ne gre zametavati) od tistih, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju države Slovenije. Šolarčki vam za neslovenske državljane Slovenije, ki izvirajo iz nekdanjih jugo republik), pedri (torej homoseksualna populacija) in pa gredo težko z jezika izrazi kot so fašizem, nacionalizem, homofobija, stigmatizacija...? Z našega vidika bi lahko rekli, da je samo poimenovanje kampanje homofobično naravnano! V prid temu govori tudi dejstvo, da omenjeni nacionalni odbor ali karkoli že je doslej še ni uradno kontaktiral nobene od tako imenovanih homoseksualnih organizacij, kaj šele homoseksualne populacije. Kaj pravzaprav počne z nestrpnostjo do homo populacije nam je povsem neznano. Seveda pa si predstavljamo, da troši denarce tudi na račun te nestrpnosti (ali pa so jo povsem zaobšli). Kaj je temu vzrok? Ali že legendarna slovenska presranost, ali še bolj znamenita previdnost ali pa zelo banalno drenjanje okoli korita? Morda so kje tudi izjeme s povsem čistimi nameni, gotovo pa jih ni veliko. Bi si morda morali izboriti mesto med temi strpnosti, ali pa si ga celo kupiti? Vprašanj je gotovo veliko, odgovorov prav tako, izgovorov zgoraj omenjenih pa še več - vsekakor držijo dejstva, da se z nestrpnostjo do homoseksualcev ukvarjajo (če se) tisti drugi, da sami poznajo odgovore in razlage, kaj to je in kako jo premagati itd. itd.

Naj se pri tem obrnemo k zabavnejšim rečem. Recimo h kakim slovenskim idolom ali delom teh, se pravi k slovenski estradi. Že zaradi same narave letošnjega leta smo se odločili pripraviti prireditev proti homofobiji, točneje koncert proti nestrpnosti. Na tem naj bi se zbral cvet slovenske estrade, ki bi dal svoj glas proti nestrpnosti. Dal svoj glas in ne prodal. Pa so bila pričakovanja preveč naivna. Tudi s strpnostjo se da trgovati, lahko si jo kupiš, lahko jo prodaš javnosti. Ko sem se obrnil na tri "cvetove" (Helena Blagne, Čuki, Pop Design), so bili vsi trije pripravljeni prodati svoj glas. Ali bi jim to lahko zamerili? Morda. Gotovo pa jim bomo težko še kdaj verjeli. Slovenski zabavljaji bi verjetno morali imeti kaj več duha (ali pa morale), da bi na svoje občudovalce lahko prenesli še kaj več kot le svojo glasbo, svoj imidž ali svoje cenenosti. Tako pa od njih očitno ni pričakovati kakega angažmaja, kakršnih smo vajeni pri dosti večjih tujih zvezdah. Ali pa smo pravzaprav krivi sami, ker finančno nismo dovolj močni, da bi si strpnost (ali navidezno strpnost) kupili? Načelna vprašanja se mešajo s finančnimi.

In ali ni tako tudi z javnim mnenjem? Že nekaj let so si rezultati javnomnenjskih raziskav približno podobni. Taki so tudi tisti, ki so se v anketi Dela pojavili 15.4.95. Naslov narekuje: Slovenci o sebi menimo, da smo kar strpni do drugih in drugačnih. Tako meni kar 62% vprašanih. Toda konkretnješa vprašanja so prinesla dokaj več nestrpnosti. Citirajmo Delovo anketo. "In do koga so Slovenci najbolj nestrpni? Po ocenah Stikovih anketirancev so najbolj nestrpni do Srbov (55,7%), narkomanov (51,2%), homoseksualcev (44,3%), Hrvatov (41,9%)... Da niso nestrpni do nikogar, ne do pripadnikov drugih nacij, ne do zasvojenцев z mamili, do spolno drugače usmerjenih... pravi le 14,1% vprašanih. - Odgovori na vprašanje, verjamemo, da iskreni, ali bi druge in drugačne imeli za sosede ali sodelavce na delovnem mestu, pa seveda razkrivajo stopnjo tolerance samih anketirancev. ... Kar 37,8% vprašanih v svoji bivanjski ali delovni soseščini ne bi želelo videti narkomana, 31,4% ne homoseksualca... - Precej večja socialna distanca med telefonskimi predstavniki slovenske javnosti pa se seveda razkrije ob vprašanju, ali s kom od omenjenih drugih in drugačnih ne bi želel biti oziroma priti (s poroko ipd.) v sorodstvo. Samo slaba tretjina vprašanih je glede tega ravnodušna oziroma nacionalno, fizično in siceršnje drugačnost svojih (morebitnih) sorodnikov nič ne da. Sicer pa anketiranci želijo biti kar se da dlje predvsem od narkomanov in homoseksualcev, saj dobra polovica vprašanih z njimi ne bi želela biti ali priti v sorodstvo... - In kaj Slovence pri drugih ljudeh pravzaprav najbolj moti? Stikova raziskava pravi, da jih še najbolj moti drugačna spolna naravnost (35,6% vprašanih). - Odpor do homoseksualnosti in homoseksualcev pa razkrivata tudi stališči naših anketirancev do poroke med istospolnimi partnerji in možnosti, da bi taki istospolni zakonci smeli posvojiti otroke. Poroke med istospolnima partnerjema domala 60% vprašanih ne odobrava, četrtini je glede tega vseeno, odobrava pa tako zakonsko skupnost oziroma poroko le 12,9% vprašanih. - Še bolj odklonilno stališče imajo naši anketiranci do posvojitve otrok v zakonih istospolnih partnerjev, saj te možnosti 68,3% vprašanih nikakor ne odobrava. Pravico do posvojitve otroka bi istospolnima partnerjema priznalo 16,4% vprašanih, desetini pa je glede tega vseeno." Kot je torej razbrati, je slovensko javno mnenje zelo nestrpno do homoseksualnosti. Više omenjena estrada nima nobenega motiva, da bi kakorkoli vzgojno delovala na svoje občudovalce, torej se staplja z njihovo poprečnostjo. Prav na začetku omenjeni intelektualni krožek z aparatčiki vred pa očitno prav tako ni daleč od tega poprečja govejih pogledov na sodobni svet. Ali pa nas bodo presenetili z vznemirljivo pogumnimi dejanji in svetu obelodanili, da je homo populacija enakovredna... in podobne fraze.

Naš največji manko ni v sami homoseksualnosti (čeprav večina homoseksualcev misli tako), pač pa v pomanjkanju moči: finančne v prvi vrsti! Šele ta bi nam omogočila, zlasti v današnjem "demokracijskem" svetu, nakup glasov, nakup večje strpnosti, nakup ugodnejše politike in zakonskih sprememb. To dejstvo pa obenem ne govori prav nič v prid sodobni in prihodnji družbi te države.

Brane Mozetič

- ③ žehta
- ④ dom in svet
- ⑫ Gilbert&George
- ⑭ intervju: Vinko Möderndorfer
- ⑱ pralni ciklus ljubezni
- ⑳ holokav
- ㉑ ples: DVS
- ㉓ foto: M. Vruda, T. Gregorič
- ㉘ veselo v kino
- ㉜ ženska glasba
- ㉞ Dorothy Arzner
- ㉟ lajf
- ㊱ branje
- ㊳ hemeroidi

naslovnica: Frenk Fidler

Roza klub je organizacija, ki skuša pokrivati široko področje homoseksualnosti - tako moške kot ženske. V juniju 1990 so jo ustanovili člani Škucove sekcije Magnus in članice Škucove sekcije LL. Naš naslov je: Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana (IV.nad., soba 404), tel. 061.1324.089 (ob torkih in četrtek med 12. in 13. uro), fax 061.329.185.

Roza disko, K4, Kersnikova 4, vsako nedeljo od 22. do 4. ure

Revolver, revija s homoerotičnim nabojem

Metelkova - v bivši vojašnici na Metelkovi (hiša Lovci); klubsko vzdušje, nastopi, razstave, pogovori... Magnus klub/Monokel: srede in petki po 19.00

Kontakt - navodila in obrazec v Revolverju

Projekti: Homoseksualnost, kaj je to?; Varnejši seks; Brošura: Gay in lezbične organizacije v Sloveniji

Magnus - gay sekcija pri ŠKUCu: mesečni časopis Keke(c), izleti...

LL - lezbična sekcija pri ŠKUCu: informator Pandora (v jan. izšla nova 5.števila), pogovori, srečanja, izleti, rekreacija; pozanimajte se za termine

SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja: 061.97.82, 061.441.993 - je prav tako odprt za težave, stiske lezbijk

Ženska svetovalnica - Kersnikova 4, tel. 061.1316.169

AIDS FOND - za pomoč seropozitivnim (prispevke nakažite na ŽR ŠKUCa: 50101-678-52011, s pripisom Aids fond. Hvala.)

Projekt Plus - za pomoč okuženim, obolelim ter njihovim prijateljem...

REVOLVER, revija za kulturna in politična vprašanja (revija s homoerotičnim nabojem). ISSN 1318-2668. Izhaja četrletno. Cena posamezne številke je 450 SIT. Založnik: ŠKUC, Kersnikova 4, Ljubljana. Odgovorni urednik: Brane Mozetič. Naslov uredništva: Revolver, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana, tel.+386.61.1324.089, fax: 329.185. Tehnično urejanje in postavitve: Boštjan Lisec. Tisk: Grafična delavnica ČUK, Postojna. © Revolver, 1995. Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov revije je dovoljen samo s pismenim privoljenjem založnika. Pridržujemo si pravico do objave pisem, fotografij ali člankov, prispelih na uredništvo. Mnenja avtorjev v reviji so njihova osebna in ne izražajo vselej stališč uredništva. Objava piscev, fotografov, modelov, reklamerjev ali drugih oseb in organizacij ne izpričuje njihove seksualne usmerjenosti. Prispevki v reviji niso honorirani. Po mnenju Ministrstva za informiranje sodi revija med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov. To številko je uredila Suzana Tratnik.

NEDELJSKI LIBIDO ALI PRVIČ V ROZA DISKU

Se spomnim hrepenenja po prostranstvih tujine, kjer si bom proč od zatohlosti ljubljanskega malomeščanstva upal biti jaz. Da, eskapizem mladeniča, ki se, zavedajoč tleče drugačnosti, boji svojega libida, a je hkrati manj ponosen, ker ga izloča iz krdela pohotnih gospodinj, ki dan za dnem kupujejo debelo korenje, misleč na dobrega, mladega kurca, okroglih japijev, ki se že iztrebljajo z mobitelom, in brezbrzičnih abotnežev, ki se bašejo s kranjsko klobaso in nalivajo s pivom. Pa sem videl, da je beg lep, ker se eskapizem razraste na zeljniku neuresničenega. Pa sem zatem ugotovil, da sem bežal pred sabo, lastno senco, a glej ga zlomka, ta senca, nekakšen strah pred izkristaliziranim pederstvom in hkraten utopičen sen biti gay, vse to je šlo z mano. In tam, kjer se mi je zdelo, da sem totalno nedoločen, da so izginiti vsi določujoči atributi, razen tega, da sem peder, tam sem se kaj hitro ovedel, da s sabo še vedno nosim šaro preteklosti, vse tiste dni, ki sem jih prebil tuhtajoč, zakaj sem gay, obupavajuč nad homofobnostjo družbe, vse, prav vse je potovalo z mano iz velikega v večje mesto in iz beznice v beznico. Zdaj vem, boj je treba bojovati tu, kjer so tvoji kvazi prijatelji, ki bi se ob razkritju obrnili proč, pa prijatelji, ki vedo in razumejo, pa družina, ki je mogoče tista odločilna spona, zadnja preprika, ki loči uniformiran svet od svetosti mojega bivanja.

Dolgo je trajalo, da sem postal ponosen na svojo marginalnost in na poslanstvo, ki mi je bilo dano. Včasih me preveva občutek, da sem sposoben čutiti več kot poprečen hetero, da mi je dano neodvisno gledišče opazovalca, s katerega lahko na zrel način ovrednotim življenje, kot ga živi strumna večina.

Moja prva nedelja v K4 je bila nekakšen obračun s samim sabo. Na eni strani jaz, na drugi moja intima, če že ne kar esenca moje intime same - jaz kot gay. Naperjeni pištoli. Ne sprašujte, kdo je prvi sprožil in kdo je padel zadet v mlako krvi. Nič od tega se ni zgodilo. Nič pretresljivega. Mor-da sem našel del sebe. Obračun bil je živ. Tiste dni sem zbiral pogum, nival sem ga v majhnih količinah na vrstico lastne neodločnosti in si poskušal zabiti v glavo, da gre zame in za mojo identiteto. Kot da bi stopal na luno. Se poistovetil z "njimi". V sebi sem jih poimenoval "oni", kot da ti oni nimajo ničesar opraviti z mano, z mojo percepcijo življenja, spolnosti in drugačnosti. Pa sem se kar hitro ovedel, da so tisti "oni" kar jaz, da tisto tam med ventili ni nekaj samemu sebi namen ali, bognečaj, stvar brez smisla. In ko sem tako za prvo silo počistil po podstrešju in ko je bila vrvi-

ca lastne neodločnosti že čisto majcena, prekrita z biseri poguma, ki sem jih napa-berkoval nekje v ritualu vsakdana, sem se bil pripravljen soočiti z nedeljo. Ne vem, ali se še spomnite svojega prvega koraka. Še pomnite gayi?

Nedelja bila je hladna.

Pa sem pobral ves pogum, si ga zalučal na ramo, pobasal še prijateljico in se odpravil v hladen večer. Ni dolgo trajalo, ko sem spoznal, da pogum plahni, kot da bi uhajal iz zevajoče vreče, čutil sem zastajajoč korak. Lahko bi se obrnil. Najprej me je prijateljica peljala na pijačo, da se okrepcam. Dve vodki. Pa me nista zadeli. Čas je tekel peklensko počasi, kot ob tistih sluzavih jutrih, ko čakam na pomembni izpit in se mi dan zdi le morasta sivina, nakar se zgodi, da profesorja ni, ker je prejšno noč preživel preveč huronskih orgazmov v objemu mladega in stasitega študenta, ki izpite opravlja po lažji poti. Potem sva se znašla pred vrati. Med vrati. Notri. Nov svet. Lepo je, ko si lahko ogledaš tipa od glave do pet in nazaj in se mu zazreš v oči, vedoč, da njegova orientiranost sovпада s tvojo, da njegovo življenje sestavljajo podobni prastrahovi kot tvoje.

Zatem je še ona medlela ob pogledu na stasite moške in mi končno dala prav, da s(m)o vsi najboljši tipi gayi. Pa mi je rekla, da mi zavida, ker lahko imam vse te tipe, ko jih ona ne bo niti poskusila. Začetna vznemirjenost je minila. Trezen razum je prevladal.

Vse skupaj je nekako pritlehno. Priznate? Mogoče zato, ker se zdi, da ni ničesar več izgubiti, da v tem svetu ni nobenih iluzij več, le gola realnost. Težko rečem, kaj je res. Rečem pa si, da moram obdržati distanco do tega, da ne smem takoj uporabiti svojih novih peruti, pač pa počasi spoznati in ovrednotiti klobčič medčloveških odnosov, ki se pno med ventili. Tudi na tleh niso samo smeti, mar ne? Tja ga hodim žurat. Ker žur je. Kurca pa postim doma. Ponedeljek bil je hladen. Polno misli in novih podob. Prijateljica se prižema mojega telesa in dobro mi de. Razumeti se brez besed.

Zdaj razmišljam.

Sami veste, kje je catch nedeljskega K4. Vse poti vodijo v posteljo, kajne? Zdaj ne vem več, kaj je prav in kaj ne, kje so meje našega občevanja. Pa se vprašam, ali me ne v največji meri določa moj libido, brste-či falus, ki v določenih trenutkih premaga razum in zamegli trezno presojo, ki nas v nekem smislu loči od nižjih živalskih sorodnikov, žiraf in pajkov. Smem kategorično vzklkniti, da se nisem prišel nastavljat? Je moja vest čista? Ali je res šlo samo za obračun z zadržtostjo intime, kot sem alegorično in na trenutke celo patetično opisal prej? Težak je odgovor. Naj bo kriv moj libido. Sla. Strast. Poželenje. Če ne bi bilo libida, bi bili enaki - nekakšni sluzasti polži, ki bredejo po vlažnem listju življenja brez smeri ali cilja, ne obstajali bi homo-

seksualci in ne heteroseksualci, vsi bi bili eno veliko govedasto pleme. Mogoče bi takrat doživljali. Drugi užitek kot nadomes-tek orgazma, askeza in odrekanje bi veljali za manj vredni obliki bivanja, saj bi vsi bili neke vrste aseksualni puščavniki, ki bi svoja orodja uporabljali za scanje in ubijanje gomazečega mrčesa. Groza.

Je. Libido je.

Vodi nas. Iz postelje v posteljo. V nov dan. In nočem ga zanikati. Rad bi ga ukrotil, civiliziral, kot to počnemo z vsemi dobrimi in slabimi pridobitvami našega sveta v maniri supervrednostnega občutka naše vrste. Moj, na moške orientiran libido me je peljal v Roza klub. Drugače bi me zvelkel na neko mainstream zabavo, kjer bi me češpljice s štrenastimi lasmi in nabrekli bra-davicami ukleščile v jeklen primež svoje pohote. In prav sem storil.

Spravil sem se v zagatno situacijo. Sem mar res suženj lastne spolnosti? Nisem. Ali vendarle? Tisto nedeljo nisem iskal seksa, ker tega je povsod dovolj: na sekretih, kjer še scati ne moreš, ne da bi ti kdo ne pomolil krepela pod nos, v parkih, kjer eni to, da jem banano, razumejo kot očitni namig, in v avtomobilih, ki jih na Dolgem mostu z dvignjenim palcem ustavim in kjer vsake toliko časa naletim na čudaka, ki hoče, da mu mrcvarim tiča, ko on skuša voziti. Ne, to ni zame. Jaz sem za ljubezen. Potem seks. A se mi včasih zdi, da je seks že ljubezen. Ali kaj? Ne tič ne miš?

Po drugi strani bi rad zaznal meje svojega novega socio-kulturnega prostora, možnosti udejstvovanja v socializaciji našega marginalnega prostora in preslikavi le-tega v sredo, če že ne kar v srž družbe. A se hkrati zavedam, da to ni mogoče, iluzorno je namreč pričakovati, da se nas bo družba zdaj, ko prihaja na oblast vsemogočna, dogmatična in homofobna cerkev, "usmilla" in nam podelila milostno pravico, da smemo biti - vendar le v kotu, da se že kar sproti pokorimo za grehe proti naravi. Prav obrobnost pa daje tudi udarnost, a kaj ko gre največkrat le za boj z mlino na veter. Sem zadnjič poslušal radio Ognjišče. Da ti kurac za vedno zamrzne! Kratek povzetek slišane. Homoseksualci smo bolniki, duševni izprijenci, ki jih mora zvest kristjan in iz te brezpogojne zaverovanosti poneumljen vernik pošteno grajati in nam pomagati, da ozdravimo. Naslikam si zanimivo zdravniško ekipo. Predstavljam si roza kombi s pomanjkljivo oblečenimi krmežljavimi starimi devicami, potrebnimi gospodinjami in išočimi se frajlicami, ki se vozi naokrog in nas pozdravlja (ozdravlja od bolezni in ne pomaha v pozdrav, da ne bo pomote). Abotnosti brez meja.

Gremo naprej.

Se vidimo v K4.

Mario

DRAGI ČLANI UREDNIŠTVA REVOLVERJA!

K pisanju me je spodbudil članek *Pedri v hiperkinetičnem prostoru navidezne resničnosti*. Naj najprej izrazim svoje veliko zadovoljstvo, da ste se ga odločili objaviti. Menim, da je prav, da so tudi lezbijke in pedri obveščeni o možnostih, ki jih Internet ponuja, glede na razcvet, ki ga je Internet doživel pri nas lani, in glede na to, da je že dostopen vsakemu "smrtniku".

Avtorja članka zanimajo Evropski lez-gay BBSi - seznam je priložen pismu. Poleg tega bi želel povedati še, da na Internet lahko pridete že za 30 DEM na mesec (Nil d.o.o., v ceno je vključenih 15 ur dela, prenešenih podatkov pa se ne plačuje), in ne 100 DEM, kot je bilo navedeno v članku.

Tega ne omenjam zato, da bi komu delal reklamo, pač pa zato, ker menim, da ima Internet veliko prednost pred "klasičnim" načinom komuniciranja. Sam bi si sedaj verjetno iskal ženo, če ne bi bilo Interneta, elektronske pošte in pa seveda čudovitih ljudi, ki jih najdete na Internetu. Internet je bil (no jaa, je še vedno) moj edini stik z lezbijkami in pedri - ti so mi pomagali, da sem se zavedel, da homoseksualnost ni stvar, ki bi se je bilo treba sramovati.

Upam, da niste dobili vtisa, da ničesar ne naredim samoiniciativno. Verjetno se na začetku samoočanja s svojo homoseksualnostjo vsi počutimo kot nekakšni "grdi rački" (moji prijatelji pravijo, da so se) in meni je bilo v veliko pomoč to, da sem imel ljudi, s katerimi sem se lahko odkrito pogovoril. Brez Interneta jih verjetno ne bi našel. Lahko bi sicer obiskal Roza disko, kamor pa žal zahajajo tudi moji straight prijatelji, tega pa si v svoji zakompleksanosti "grdega račka" ne bi nikoli upal narediti. Sedaj je tudi to drugače. Druga možnost, da bi spoznal druge homoseksualce-ke pa so časopisni oglasi, vendar bi, če bi imel na izbiro ruleto časopisnih oglasov in rusko ruleto, verjetno raje izbral slednjo (saj se hecam, ampak odločitev bi bila vseeno zelo težka).

Skratka, Internet je super stvar, in če bo avtor zgoraj omenjenega članka še kdaj želel pisati o računalniških komunikacijah, prosim ne popadajte po tleh od smeha. Osebnostno bi si želel videti vse slovenske lezbijke in pedre na Internetu in tudi v Revolverju prebrati še kakšen članek s tega področja.

Pa še to: Eye Contact BBS je dostopen tudi preko Interneta z ukazom (telnet bbs.eyecon.com), vendar za 15 ur klicanja na ta način plačate le 30 DEM - direktno 15 urni telefonski klic v Ameriko pa stane okrog 2000 DEM. Še en dokaz, da se Internet splača.

Lep pozdrav!

Aleš, še en digitalni peder

P.S.: Upam, da nisem nikogar užalil z vztrajno uporabo besede "peder". Mislim, da je čas, da tudi Slovenci presedlamo od tako sterilne besede, kot je "gay" na (zaenkrat

še ne lepo) slovensko besedo peder in ji na ta način odvzamemo negativen pomen.

P.P.S.: Pred kratkim sem na Videotekstu na svoje veliko presenečenje med ponudniki informacij zagledal tudi Roza klub (bravo!!!). Vendar pa sem na vaši strani lahko prebral le to, da pod vaše okrilje spadajo / sodelujete z / karkoli tudi Magnus, LL, itd. Če že imate svojo stran na Videotekstu (in jo verjetno tudi plačujete), zakaj je potem tudi ne izkoristite?

BELEŽKE

Galerija MEDIA NOX, Orožnova 2, Maribor. 15. februar 1995, ob 18. uri. Dogodek:

*predstavitev knjižnih novosti založbe ŠKUC, Lambda (Nataša Velikonja: Abonma; Hervé Guibert: Prijatelju, ki mi ni rešil življenja; Rita Mae Brown: Granatno jabolko)

*predstavitev gay in lezbične scene na Slovenskem

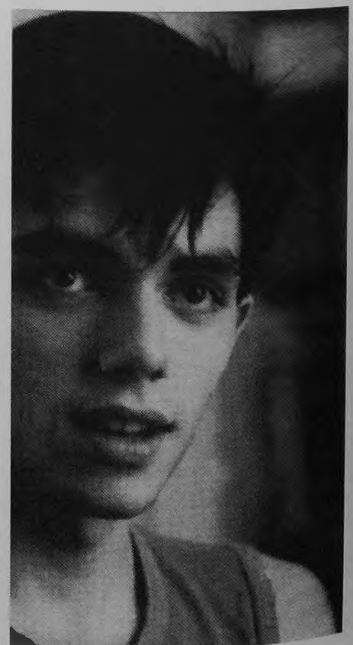
*video projekcija filma *Before Stonewall* (režija Greta Schiller, ZDA, 1983)

Obisk ljubljanske roza scene v Mariboru naj bi bila prva poteza v projektu, ki smo si ga zamislili z (malce ironičnim) delovnim naslovom "pedri in lezbijke v vsako slovensko vas". Obisk mariborske galerije je bil, kljub številnim poslanim vabilom štajerskim članom in članicam Roza kluba in LL, precej skromen. Pa vendar menimo, da je večer uspel. Maloštevilno (po večini straight) občinstvo je zavzeto poslušalo in tudi razpravljalo. Prepričevanje prepričanih se je tako končalo družno - z govorcami in poslušalci - v gostilni ob pivu. Tak je bilo v Mariboru, kjer se v *Medii Nox* enkrat na mesec še naprej rolajo gay in lezbični filmi. Mi pa še vedno nismo izgubili upanja, da se bomo še kdaj predstavljali tudi v kakšnem drugem slovenskem mestu. Iz drugih krajev nemalokrat slišimo pritožbe, češ, "pri nas se pa nič ne dogaja". Tudi prav: če ne pride Mohamed h gori, pride gora k njemu...

TEDNIK, TVS 1, 23. februar 1995. Homoseksualne poroke oziroma pravica do registriranih istospolnih skupnosti so zopet zganile slovensko javnost. Po predavanju dr. Karla Zupančiča smo si na to temo lahko ogledali še dva tv prispevka. Za Tednik je novinar Vanja Vardjan intervjuval Aleksandra Perdina, "starega" borca za istospolne poroke iz skupine *Yoldashimm*. Po njegovi izbiri je tv pogovor potekal na pokopališču - v spomin vsem, ki so se zaradi nerazumevanja okolice odločili tudi za zadnji korak, torej samomor. Govoreče so spremljali posnetki s tujih gay parad in prideov, seveda z najbolj škandaloznimi scenami. Marsikateri gledalec se je verjetno znašel pred nerazrešljivo dilemo: ali homoseksualci žurirajo in se opolzko spakujejo v javnosti ali pa se ubijajo. Svoje je povedala tudi slovita Angelca Žerovnikova (njej gre zahvala za uvedbo novega izraza "lezbizem"), z

novi briljantno ugotovitvijo, da homoseksualnost nekoga lahko tudi "mine". Čisto mimogrede: pred ime in priimek omenjene gospe bo odslej treba pristaviti tudi tisti znameniti "dr.". Nekje, izgubljen med kadri, se je pojavljala tudi B. Mozetič, ki naj bi očitno povedal kaj v imenu Roza kluba, vendar mu tokrat montaža ni bila naklonjena.

UN PA TO, KANAL A, 29. februar 1995. Nova oddaja Saše Gerdej se je prav tako lotila istospolnih skupnosti. Kljub nerodnostim (predvsem nesrečna Sašina roka pri izbiri gostov) se je ta oddaja še najbolj približala talk showom zahodnih tv postaj, kjer so razprave "za in proti" gaylez porokam/skupnostim zelo priljubljene. V naši javnosti smo se doslej po večini ukvarjali zgolj s tistim večnim: ali je homoseksualnost bolezen ali ne. Seveda velja poimenovati goste: Aleksander Perdih, član skupine *Yoldashimm*; Metka Mencin, članica kluba *Minerva* pri LDS in prav tako ena izmed pobudnic zakona; Marja Strojina, otroška psihologinja in v.d. direktorica *Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše*; Tomaž Domicelj, glasbenik, ...in Nataša Pirc, novinarka in pravnica. Pogovor pravzaprav ni nikoli povsem gladko stekel, mešali so se pojmi o porokah, registriranih skupnostih, posvojitvah. Velikokrat so gostje govorili (skoraj vpili) eden čez drugega in tudi nizkih udarcev ni manjkalo. Največja cvetka je bil literarni nastop Tomaža Domiclja, ki je kljub nasprotovanju voditeljice prebral odlomek iz avtobiografije Little Richarda, rockerja in "spreobrnjenega homoseksualca". Little Richard omenja neko gay tetko iz svojega kraja, ki je bila tolikokrat nategnjena, da ji je (torej mu) rektum kar odpoval in si je moral omisliti vrečko... No, zdaj pa imate istospolne skupnosti - za take ljudi! No, sedaj vsaj vemo, koga velja povabiti na pogovor o homoseksualni tematiki, če bo dr. Angelca Žerovnikova. Ali, kot je rekla otroška psihologinja Marja Strojina v Sašini oddaji: "Stereotip je ekonimija življenja, čeprav ni najboljša." /S.T.

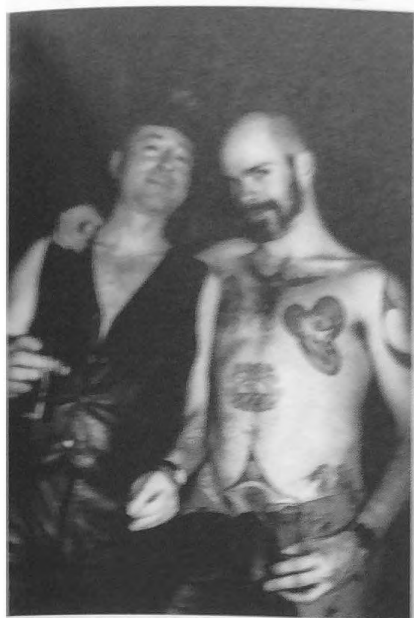
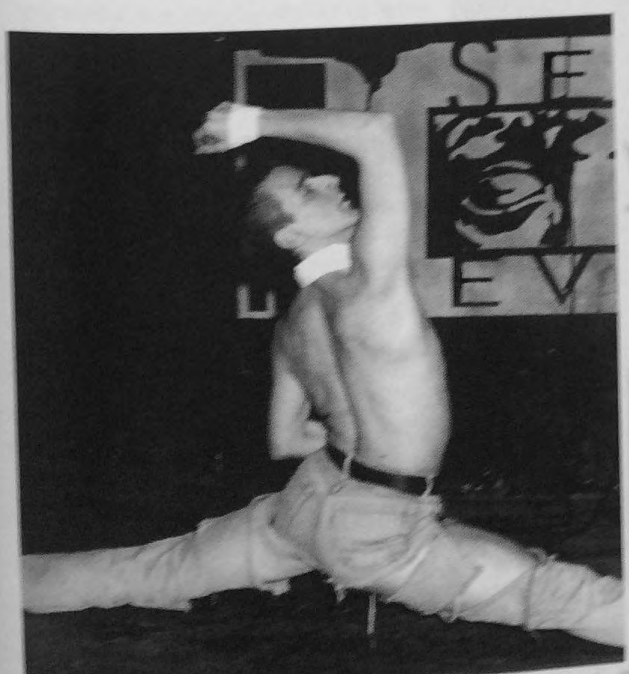

foto:
Jasna Klančičar
Frenk Fidler

PRAVO IN ŽIVLJENJSKE SKUPNOSTI ISTOSPOLNIH OSEB

Predavanje dr. Karla Zupančiča na Pravni fakulteti, 16. marec 1995, ob 17. uri.

Profesor Zupančič je za uvod povedal, da so mediji v letih 1986/87 napovedovali poroko Martine Navratilove z žensko (ki se je sicer rodila kot moški). To se seveda ni zgodilo. Medijsko pozornost sta vzbudili tudi Hella von Sinnen, znana nemška tv zvezda in komičarka, in njena partnerka Cornelia Schell, hči bivšega nemškega predsednika, ki sta na enem od nemških sodišč prav tako vložili zahtevo za poroko. Potem je še okoli 200 istospolnih parov zahtevalo sklenitev zakonske zveze od nemških sodišč. Nekateri so vložili tudi tožbo pri zveznem ustavnem sodišču. Vendar se v Nemčiji ni nič bistveno spremenilo. 4. oktobra 1993 je nemško zvezno ustavno sodišče v sodni odločbi izreklo stališče, da ni opore za radikalno spremembo zakona. Razlog za posebno ustavnopravno varstvo zakonske zveze je namreč zavarovanje partnerjev pri snovanju družine. Podobne odločbe so bile sprejete tudi na Nizozemskem (1990), v Angliji (1985 in 1989) in drugod.

Poseben primer so skandinavske dežele (Danska, Norveška, Švedska in (op.p.) tudi Finska), kjer obstaja možnost registracije istospolnih skupnosti, pri kateri so pravne posledice, razen možnosti posvojitve otrok, zelo podobne le-tem, ki izhajajo iz zakonske zveze. Toda sklenitev same zakonske zveze je možna samo med moškimi in žensko. Registracija ni poroka, ni sklenitev zakonske zveze. Profesor Zupančič meni, da so prav v tej točki slovenska sredstva javnega obveščanja zavajala javnost, češ da gre za istospolne poroke ali zakonske zveze.

1.10. 1989 na Danskem sprejmejo zakon o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti. Registracija nima pravnih posledic glede otrok: niso možne niti skupne niti enostranske posvojitve. Slednje pomeni, da en partner ne more posvojiti otroka drugega. Prav tako mladoletni partner s tovrstno registracijo ne pridobi polnoletnosti. V prvem letu se je poročilo 125 ženskih parov in čez 500 moških. Sedaj je razmerje med moškimi in ženskimi pari 1:10. V toku diskusije je Zupančič to razliko pojasnil s tem, da so bili moški homoseksualci dolgo časa zatirani in preganjani, medtem ko lezbistvo ni bilo nikoli kaznivo. Naš komentar: zelo velik delež pri nizki stopnji poročanja lezbičnih parov ima gotovo tudi ne-tradicionalna usmerjenost teh žensk!

1.4.1993 so podoben zakon sprejeli Norvežani, še pred njimi, oziroma pred vsemi, 1.1. 1988, pa Švedsi. Prva verzija zakona je istospolne skupnosti izenačevala z izvenzakonskimi: regulirala je vprašanja skupnega gospodinjstva, partner je lahko dobil delež

na zapuščino. V novi verziji zakona prav tako ni možnosti posvojitve: otrok ne moreta posvojiti niti oba partnerja niti eden, nimata pravice vzgajati otrok enega od njiju in za tovrstne skupnosti ne veljajo predpisi o umetni osemenitvi.

Kot enega izmed najmočnejših vzrokov za sprejem tovrstnih zakonov v Skandinaviji dr. Zupančič omenja pojav aidsa. Tako naj bi zakon prispeval k zmanjšanju promiskuitetnega obnašanja med homoseksualno populacijo.

Februarja 1994 je bila v Evropskem parlamentu sprejeta Resolucija o enakopravnosti homoseksualcev in lezbijk, saj se je v diskriminacijo štel tudi onemogočanje poroke. Države članice se upirajo možnosti za skupno posvojitve otrok ipd. Ta resolucija seveda ni obvezni pravni akt. Mednarodne pogodbe našega zakonodajalca ne silijo k spremembi. In tudi pri nas, po mnenju predavatelja, ni pravega razloga za drugačno pojmovanje zakonske zveze kot je to zapisano. Zakonska zveza je skupnost moža in žene. Različnost spolov je konstitutivni element zakonske zveze, zato aplikacija na istospolno zvezo ne pride v poštev. Po ustavi je bistveno varstvo družine, kateri je temelj zakonska zveza. Družino pa konstituira otrok. Zakonska zveza je za pravo zanimiva kot okvir, ki daje največ za koristi otroka. Gre za osnovanje družine na naravni način. Istospolni pa naravnih otrok ne morejo imeti. Dr. Zupančič meni, da je zamisel o implementaciji zarodka v trebuh moškega monstrozna. Dodaja še, da otroku življenje v homoseksualski skupnosti ni v največjo korist. Prav največjo korist za otroka pa omenja tudi konvencija OZN. Predavatelj sicer misli, da je treba urediti in izboljšati položaj istospolnih parov (preprečiti najbolj eklatantne neenakopravnosti, kot menijo tudi nasprotniki istospolni zakonski zvezi po drugih državah), podobno kot pri izvenzakonskih skupnostih, vendar pa rešitve ne vidi v omogočanju zakonske zveze. Drugačna spolna usmerjenost naj bi narekovala tudi drugačno zakonsko obravnavo.

Bistveni problem je v tem, da partner iz istospolne skupnosti nima položaja svojca, kar pomeni, da npr. ne more dobiti v bolnišnici informacij o svojem partnerju, ne more ga obiskati v zaporu in svojci mu lahko prepovedo udeležbo na pogrebu.

Odločba nemškega zveznega ustavnega sodišča vzbuja hude in kontroverzne razprave. Leta 1992 je sodnica nekega prvostopenjskega sodišča rabsodila, da ni razlogov, da istospolni ne bi mogli skleniti zakonske zveze. Onemogočanje take sklenitve namreč pomeni: kršitev ustavne pravice do svobodne sklenitve zakonske zveze; homoseksualna oseba ne more skleniti zakonske zveze z osebo, ki jo sama izbere; kršitev ustavnega načela o enakopravnosti in kršitev z ustavo zagotovljene pravice do svobodnega razvoja osebnosti.

Omenjena rabsodba ni obveljala. Kritiki menijo, da je prezrt smisel in namen o posebnem varstvu zakonske zveze, kjer gre za zagotovitev preživetja družbe in pomoč pri socializaciji za naslednje gene-

racije. Zakonska zveza je temelj družine in ohranitve ter množitve naroda (!!!). Je okvir za človeško reprodukcijo in zato pritržana za heteroseksualne zveze (četudi nimajo otrok). Drugače pa sporazumni istospolni odnosi med odraslimi moškimi niso več kriminalizirani in tudi odnosi prav tako niso moralno nesprejemljivi.

V toku diskusije profesor Zupančič omenja še slabe strani registracije (država bi imela spisek teh oseb), zlasti v civilnem življenju, saj samo priznanje skupnosti ne ureja denimo diskriminacije istospolnih na delovnem mestu. Okolje ni povsod tako tolerantno kot v Skandinaviji.

Dr. Karlo Zupančič ni posebej omenil ustavnega spora, ki sta ga v Sloveniji sprožila člana skupine *Yoldashimm*. Vendar je Aleksander Perdih predavatelja dopolnil, da so zakoni skandinavskih dežel opustili istospolne poroke tudi zaradi tega, ker je v teh državah poroka civilno-cerkveni element. Ponekod prav tako obstajajo možnosti, da partner vzgaja/posvoji otroka svojega istospolnega partnerja. Dr. Zupančič je menil, da vsak izpostavlja tisto, kar ga zanima oziroma od česar si obeta koristi. Perdih se je "strinjaj" z njim, saj je predavatelj zanemaril nekatere elemente v zakonskih spisih, ki jih sicer imajo tudi na Pravni fakulteti.

V toku diskusije se je pojavilo še zanimivo (sicer teoretično) vprašanje, kako se bo v prihodnosti urejal položaj komune (recimo mnogoženstvo, mnogomostvo...) kot posledje zakonskih zvez. Seveda pa tudi tokrat ni umanjalo vprašanje iz železnega repertoarja, ali homoseksualnost še velja za bolezen.

Za konec je Zupančič menil, da bo morda čez več desetletij na področju urejanja homoseksualskih skupnosti marsikaj bistveno drugače, zdaj pa so potrebe (oziroma ne-potrebe!) pač takšne...

ODREŠITEV

(DELIVERANCE), ZDA, 1972,

režija John Boorman.

Igrajo: **Burt Reynolds, Jon Voight, Nes Beatty, Ronny Cox, James Dickey**

Štirje prijatelji se odpravijo na oddih v divjino. Vikend partijo golfa zamenjajo za rahlo tvegan in primerno možat spust s kanuji po divji reki. Družbico vodi Lewis (Burt Reynolds), ki se najbolje spozna na divjino, orožje in moške zadeve. Obilen Bobby je "samo" zavarovalniški agent, Brew brenka na kitaro, nosi očala in je skratka očiten humanist, Ed (Jon Voight) je druga izrazitejša oseba, ki pa ne more streljati na živa bitja in je po vsakokratnem cincanju vedno na Lewisovi strani ("I'm with Lewis.")

Gre za tipičen moški buddy film s podtalno homoerotiko. Ko se družbica na poti prvič utabori in rahlo napije (razen vedno treznega Lewisa), tik pred spanjem Ed zafilozofira o življenju ("...tukaj nas nihče ne najde...") in s pomenljivim pogledom Lewisu zaželi lahko noč. Le-ta se brez besed obrne proč...

Prikrita homoerotičnost se sprevrže v nekaj povsem drugega; v kruto posilstvo moškega. Žrtev je Bobby, Eda pa (od)reši Lewis, ki z lokom ustrelji posiljevalca, in takoj zaštekta, da se je igra obrnila za 180 stopinj in da je treba igrati volčje. V tem je edina odrešitev. Brew se še vedno, sredi neprijazne divjine in hribovskih degenerirancev, sklicuje na demokracijo. Ed in ponižan Bobby "sta z Lewisom". Družbica nadaljuje pot v Aintry. Po Brewovi smrti in Lewisovi poškodbi mora Ed prevzeti igro v svoje roke in streljati na preživelega hribovca, pa čeprav je živo bitje. Trojka se, kljub grožnji hribovskih norcev, da "ni nikjer nobenega Aintryja", odreši in lokalni policiji proda za lase privlečeno zgodbo.

Eden redkih filmov, ki se je brezkompromisno lotil posilstva moškega in ga prikazal kot to, kar je - akt nasilja, kriminalno dejanje, ki nima nobene zveze s spolno slo (kar večina ljudi - moških! - še vse prerada verjame), ampak je telesno nasilje, namenjeno najhujšemu ponižanju in razvrednotenju človeka ter demonstraciji moči nad drugim. Ne gre za nikakršno "homoseksualno" posilstvo, saj je povsem jasno, da bi nasilna in degenerirana hribovca posilila kogar koli, ki bi se ravno tisti dan znašel na poti v Aintry. Res je pa, da jima je posilstvo in ponižanje moškega (torej nekoga, ki je na "enaki" ravni) nudilo še večji občutek zadovoljstva, zmage in moči.

Zaradi tega in zaradi subtilnega prikaza nasilne situacije, si je *Odrešitev* vsekakor zaslužila oskarja za film leta. Za razliko od mnogih drugih oskarjevcev je to film, ki ostaja enako (ali še bolj!) aktualen in gledljiv tudi po 23-ih letih. In tudi v prihodnje ne bo drugače.

EMZIN

Revija Emzin je objavila natečaj za fotografijo leta 1994. Udeležili so se ga stotrije avtorji - od tega trinajst v kategoriji študenti. Prvo nagrado za ciklus "Brez naslova" je žirija podelila avtorju Tomažu Gregoričju iz Ljubljane. Za žirijo je nagrado utemeljila Marina Gržinič: Žirija avtorju podeljuje nagrado za inovativen način investicije in transgresije telesa na področju fotografije. Gregoričeva subtilna konstrukcija prizorišča fotografije, skorajda obsesialna umetnost vsakega posameznega elementa v fotografiji ter profesionalna tehnična izpeljava posamezne fotografije, je inovativen avtorski prijem v okviru številnih raziskav konstrukcije in premitivne pomena človeškega telesa v fotografskem mediju v devetdesetih. Tukaj fizičnost telesa zado bi vso svojo nematerialno, nesnovno in netelesno substanco.

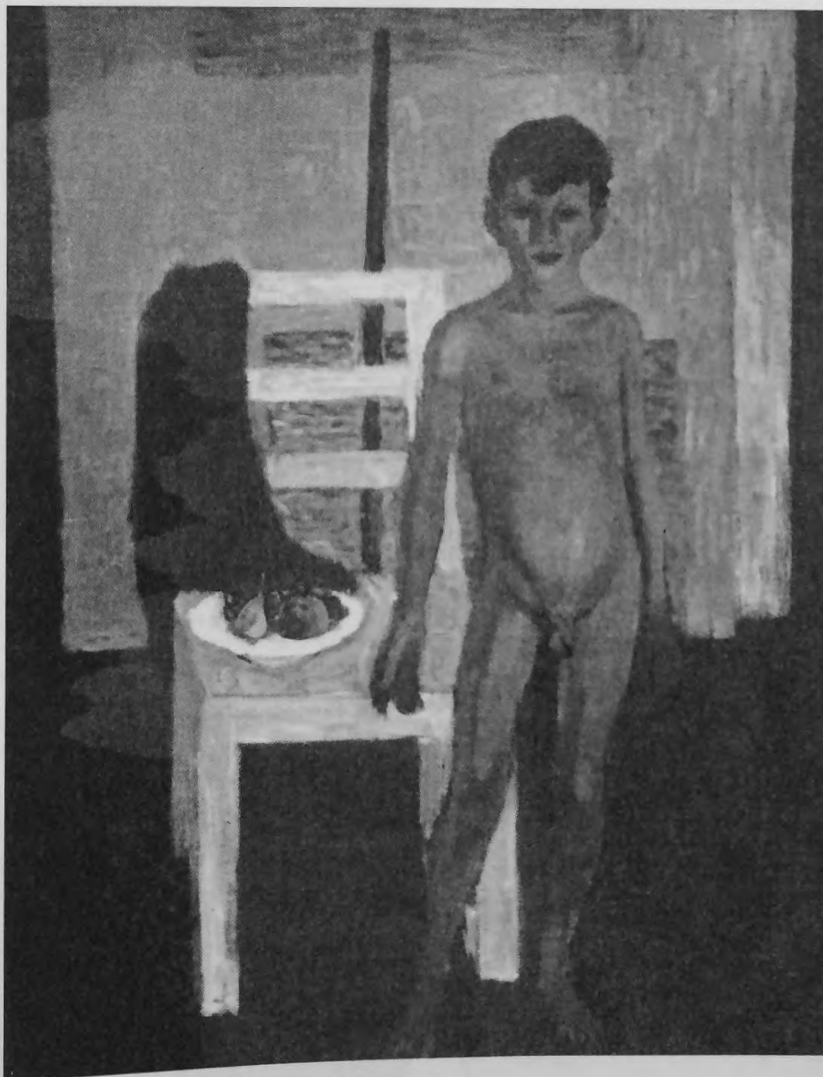
Tretjo nagrado je prejela naša stara znanka Maja Vauda, drugo nagrado v kategoriji študenti pa si je prislužil Daniel Novakovič iz Kopra, katerega sredico smo lahko občudovali v prejšnji številki Revolverja. Zgoraj omenjena nagrajenca pa si lahko ogledate v sredici te številke.

MAKSIM SEDEJ

Po malone treh desetletjih smo bili končno ponovno priča velike retrospektive razstave Maksima Sedeja (1909-1974) - v prvih dveh mesecih letošnjega leta v Moderni galeriji. Z njo je hotel opozoriti na subtilno pahljačo njegove slikarske ustvarjalnosti kot tudi grafičnega dela, v izboru pa pokazati ilustratorsko delo, ki je z lahkotno in fino risbo oživljalo pravljčni svet, resničnemu pa dodajalo lirčni nadh. Pred nami so spet oživele podobe intimnega sveta družine, idilike pastoralnih scen, številne variante kopalcev in sprehajalcev ter še posebej zakulisni svet cirkuških artistov. Upodobljeni obrazi so lepi in idealizirani, figure pa mlade in srečne v hrepenjenju in sanjah. Sedejev osebni slog kljub vsej sanjivosti nikakor ni neživljenjski, njegova dela namreč izpričujejo živ stik z življenjem in so le prežeta s sanjami, ki izvirajo iz ljubezni do življenja.

(Gu-le)

Maksim Sedej: *Deček v modrem*, 1942
olje, pl. 100 x 81 cm
foto MODERNA GALERIJA Ljubljana

OCVIRKI

"To je precej cool tip za družbo."
Samantha Fox o bogu

"Glejte, kaj vse slišim o sebi. Da sovražim ženske. Da sem homoseksualec. Da nimam možganov. Le kako sem lahko vse to istočasno?"
Tom Cruise v *Vanity Fair*

"Sovražim pretepanje homoseksualcev."
Barbara Bush

"7.00 POČITNICE: Kampiranje v Franciji, kruzring v Mehiki, obisk problematične države Slovenije in vodni šport na obali North Devon."
TV obvestila, *Yorkshire Evening Post*

"V tej stari puncu je še veliko življenja."
Elton John o sebi, ko je dobil nagrado Brit Award za življenjsko delo

"Že brez tega imam dovolj težav. Kaj mislite, da si želim še eno fatvo?"
Salman Rushdie v intervjuju za *Vanity Fair*, ko so ga prosili za mnenje o (lezbični) pisateljici Jeanette Winterson, avtorici knjige *Pomaranče niso edini sadež*

"Vse, kar počnemo, je, da se sprehajamo in nosimo obleko, pa vendar zaslužimo veliko več kot srčni kirurgi ali raziskovalci aidsa, več kot kompetentni, pametni ljudje, ki so študirali desetletja in bodo reševali življenja. Ta svet se narobe vrti, to je gotovo."

Carla Bruni, italijanska vrhunska manekenka, v intervjuju za Reuterjevo agencijo

"Ne bom sprejel katere koli vloge. Nikakor ne bi želel igrati ob Sylvesterju Stalloneu kot kak nov akcijski junak."
Jaye Davidson (Igra solz, Zvezdna vrata) v intervjuju za *Entertainment Tonight*

"Oglejmo si primer para s Floride, ki je začel skupno življenje v lezbični zvezi. Ena izmed njiju je z operacijo spremenila spol in postala moški, njuna zveza pa heteroseksualna. Potem se je operirala v moškega še druga in rezultat vsega tega je - gay par."

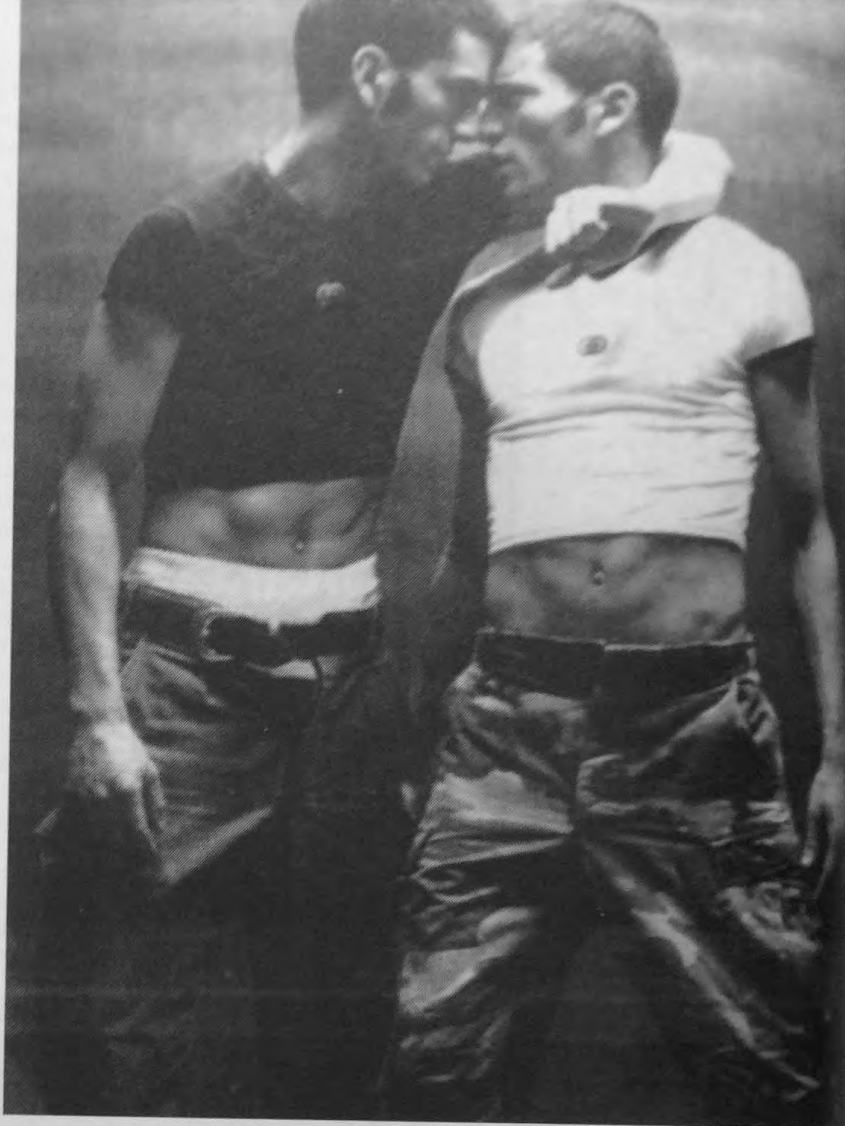
Southern Voice, časopis iz Atlante: poročilo o transseksualni skupnosti

"Če bi bila lezbijka, se ne bi obotavljala priznati, da ljubim ženske. Vendar nisem."
Whitney Houston v *London Daily Mirror*

"Veliko mojih gay prijateljev me je opozarjalo: gay skupnost bo mislila, da si gay, če boš sprejel to vlogo. Jaz pa sem rekel: kogar koli na tem svetu v resnici en drek briga, kaj si misli kdorkoli drug - če smo čisto odkriti."

Guy Pierce, avstralski (straight) igralec z najfastih nadaljevank, ki je nastopil v filmu *Priscilla, Queen of the Desert*

"Če gledate to in ste še vedno v omari, imate zares srečo - ker ne razumem, kdo vam je tja napeljal kabelsko tv."
Stewart o gay komediji *Out There*

NOVA MODA

Brother Nation (Bratski narod) se imenuje nov modni stil za obiskovalce vročih plesnih klubov. Proizvajalci pravijo, da je stil še posebej primeren za "ekstrovertirane moške, ki se radi razkazujejo in nimajo nobenih kompleksov glede svojega telesa". Proizvajalci uporabljajo posebno tkanino Coolmax - ta naj bi poskrbela, da se plesalci tudi po urah divjega plesa ne potijo. Zadnji modni krik so tudi jakne v slogu ameriških voznikov tovornjakov, kavbojke iz mat PVC materiala ter majhne kape in nahrbtniki. Britanske gaye pa najbolj skrbi, da bi se tudi straight fantje pretirano navdušili nad novimi seksi modnimi stili.

OUTING

Angleška skupina *OutRage!*, ki outira osebnosti iz javnega življenja, takole pojasnjuje svojo politiko outinga: Ne bomo outirali vseh znanih osebnosti, za katere vemo, da so homoseksualno usmerjene. Vsekakor pa bomo razkrivali istopolno usmerjenost vseh politikov, cerkvenih dostojanstvenikov in drugih javnih osebnosti, ki zavestno škodujejo gay in lezbični skupnosti. Taki ljudje od nas več ne morejo in nimajo pravice zahtevati, da vztrajamo v zaroti molka v njihovo korist. Na sliki Peter Tatchell, aktivist skupine *Outrage!*, konfrontira durhamskega škofa z napisom: "Osem gay škofov! Hipokriti!"

LEZBIČNE MAŠČEVALKE

so priljubljena tarča medijev po vsem svetu. O njih smo lahko brali tudi med "razvedrilnimi" prispevki našega dnevnika *Delo*. Res je, da so Lesbian Avengers nova radikalna smer v lezbičnem gibanju, ki ostreje opozarja na politične plati lezbištva, na posebnosti lezbične scene (v

primerjavi z gay sceno) in skratka promovira lezbično radikalnost, ki je v času potrošniškega lezbičnega šika devetdesetih popustila. Seveda pa lahko preberemo tudi razne neslanosti, ki maščevalke skušajo predstaviti kot skorajda dobro organizirano teroristično amazonsko sekto, ki naj bi imela celo nekakšne iniciacijske obrede za nove članice. Na sliki akcijska skupina struje "novih Novih lezbičnih maščevalk", ki je takole pozirala in opozarjala, da je 8. marec tudi lezbični praznik.

PREDANOST

Independent Feature Film Market (IFFM) je lanskega septembra v New Yorku v orbito neodvisnega filma lansiral lezbičen film, ki sliši na ime *DEVOTION* (vdanost, predanost) in je požel izvrstne ocene med prisotnimi kritiki. Ne pozabimo, da sta na tem festivalu pred leti začela svoj pohod tudi Haynesov *Poison* in Kalinov *Swon* (oba smo videli na Dnevih gay in lezbičnega filma v Ljubljani). *Devotion* je predstavnik novega vala lezbičnih filmov, ki ne travmatizirajo o spolni usmerjenosti in ne izgubljajo časa s coming outom in vprašanji, kaj porečeta

mama in Vsemogočni, ampak se raje ukvarjajo z zapletom, okoli katerega so zgrajeni. V *Devotion* gre za (po stažu) star lezbičen par, ki ga pretrese vrnitev nikoli zarjavele stare ljubezni ene od boljših polovic. Film se ne ukvarja s tem, kaj je prav in kaj ni, pač pa skuša pokazati, kako pomembna je predanost odnosom, ljubezenskim in prijateljskim, in osebnim fantazijam o tem, kako naj bi se ti odnosi razvijali; govori o bojnih in težavah, ki skušajo ljudi, ki se trudijo znotraj teh odnosov ohraniti svojo identiteto.

BRITANSKA VLADA NA ZAGOVORU

Evropska komisija za človekove pravice zahteva, da angleška vlada do 14. aprila 1995 pojasni britanski zakon o sporazumni starosti, ki diskriminira gaye. Ta zakon je namreč v navzkrižju z 8. in 14. členom *Evropske konvencije o človekovih pravicah*. Člen 8 zagotavlja spoštovanje zasebnosti in člen 14 naj bi ščitil pred diskriminacijo v korist človekovih pravic.

Primer proti britanski vladi sta sprožila odvetnika, zagovornika Euana Sutherlanda, sedemnajstletnega londonskega študenta, ki bi lahko bil obsojen zaradi nezakonitega gay seksa, ker še ni dopolnil 18 let. 18 let je namreč sporazumna starost za gay seks, za hetero (in lezbični) seks pa 16. Sutherland je sodeloval v lanskoletni kampanji, ki se je končala s spremembo sporazumne starosti za gay seks z 21 na 18 let.

Anglija je med članicami Evropskega sveta edina država, ki kriminalizira mlade gaye po zakonu o sporazumni (gay) starosti. Celo tiste države, ki še imajo različne sporazumne starosti za hetero in homoseksualnost, kot so Avstrija, Lichtenstein in Bolgarija, preganjajo samo polnoletne osebe. Evropska komisija zahteva, da angleška vlada upraviči, zakaj zakon, ki naj bi ščitil šest- ali sedemnajstletnike, tem istim grozi s pregonom, če imajo gay seks. Angleži morajo prav tako pojasniti, zakaj so mladoletni gayi obravnavani drugače kot ostale mladoletne osebe.

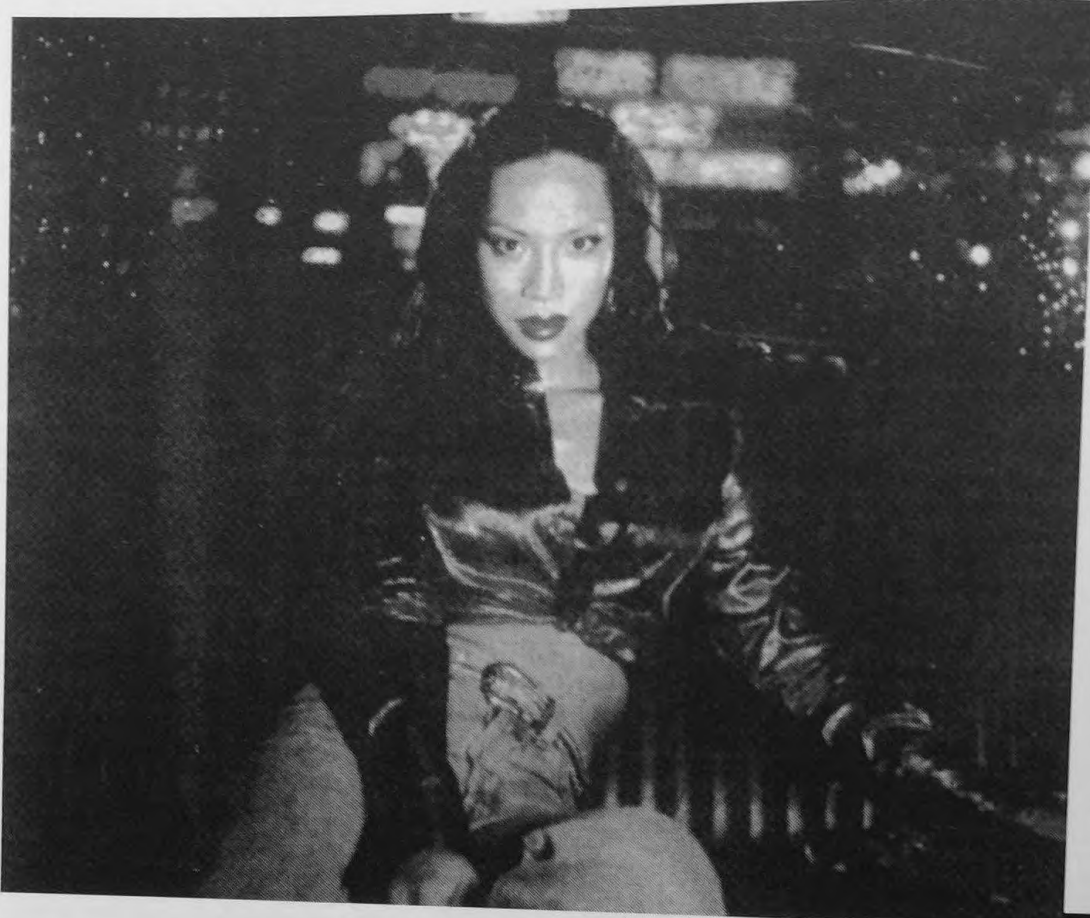
INFO

Tom Cruise in njegova žena Nicole Kidman, prav tako igralka, sta zagrozila, da bosta tožila vsak opravljeni časopis, ki bi natolceval, da s poroko le prikrivata homoseksualno usmerjenost. Nekaj takega lahko preberemo tudi v pričujoči številki *Revolverja*, vendar brez skrbi - grožnja zakoncev Cruise-Kidman se nanaša le na ameriško področje. Pa tudi sicer *Revolver* ni opravljen časopis.

Greg Louganis (34), olimpijski prvak v skokih v vodo (4 zlate medalje leta 1984 in leta 1988 na olimpijskih igrah) ne samo, da več ne prikriva, da je gay, ampak je na ameriški tv spregovoril tudi o tem, da je HIV pozitiven.

ZADREGA V TAKSIJU

"Taxi" se imenuje razvpiti reklamni spot za kavbojke Levi's 101, ki so že od leta 1850 krojene za moške. V to nas prepričuje Zaldu, newyorški transvestit filipinskega porekla, ki z brivskim aparatom uniči sanje vozniku taksija. Seveda, spot poznamo tudi pri nas in priznati je treba, da se ga ne pozabi kar tako. To pa je zaskrbelo tudi cenzorje pri amerškem Broadcast Advertising Clearance Centre, ki ugotavljajo, da spot ni primeren za otroke in da prav tako vznemirja odrasle. Še posebej veliko zadrege, zmede in užaljenosti pa lahko gledanje spota povzroči v družinskem krogu.

IDENTITETA BREZ KRITJA

Prekoračen limit na čekih, karticah ... Ne moremo skrpiti konca s koncem, kot se reče, tudi če zaslužimo več. Morda je še slabše, če si finančno "opomoremo", saj je verjetnost, da bomo opravili še več, toliko večja. Nič novega sicer, vsi smo žrtve potrošniškega brezumja, pa vendar Američani ugotavljajo, da je prekomerno zapravljanje že skorajda nekakšna gay bolezen. Kje so vzroki za to?

Omenimo najprej že znano "resnico", da imajo gayi in lezbijke več denarja, ker imajo pač manj obveznosti (kar se tiče otrok, družine in podobno). To še zdaleč ni neka splošna resnica, saj vsi homoseksualci ne pripadajo višjemu razredu in, kot je običajno, so tudi med gay populacijo ženske tiste, ki imajo praviloma manjše zaslužke.

Razširjeno je prepričanje, da nekateri gay ljudje s pomočjo bančnega računa prikrivajo, branijo ali definirajo svojo gay identiteto. Med temi naj bi prevladovali štiri tipi:

- asimilacionisti si skušajo kupiti pripadnost (sprejemanje) heteroseksualni družbi;
- izolacionisti iščejo varnost v materialnih stvarih, svoje domove opremljajo kot utrdbe;
- getoisti se pridružujejo ekskluzivnim skupinam zaradi močnejšega občutka identitete oziroma pripadnosti določenemu socialnemu krogu;

tete oziroma pripadnosti določenemu socialnemu krogu;

- eskapisti sanjarijo o fantastičnih življenjskih stilih, ki so okrašeni s simboli večvrednosti.

Naštete strategije so drage in tisti, ki jih prakticirajo, so praviloma finančno zelo obremenjeni:

- če družba kljub vsemu ne sprejema asimilacionistov oziroma sprejemanje ni nikoli zagotovljeno enkrat za vselej, se ujamejo v začaran potrošniški krog zapravljanja in to za stvari, ki morda sploh niso po njihovem okusu;

- ker nadomestki in igrače za odrasle nikoli ne morejo potešiti strahov in tesnobnih občutkov, jih izolacionisti v bistvu ohranjajo in jim podležejo;

- tudi getoistom ne gre najbolje: pripadnost določeni socialni skupini jih veliko stane, če se od njih pričakuje ekstravagantno zapravljanje za zabavo, elitne predstave, fitness klube, diskoteke, obleko, parafernalije, droge, alkohol, gay počitnice in podobno;

- ker simboli (večvrednosti) ne morejo zares zaščititi ali zadovoljiti za vselej, prizadevanja eskapistov nikoli niso pošteno nagrajena in tudi oni velikokrat "trošijo v prazno".

Morda se tudi vas loteva bolezen prekomernega zapravljanja? Ali pa ste že kronični bolnik/ca? Kupujete simbole sprejemljivosti, varnosti, identitete, fantazij? Podlegate trendom in niste več prepričani, da veste, kaj zares zadovoljuje vaše potrebe in želje? "Finančna dieta" oziroma obrat v prekomerno odpovedovanje in stiskaštvo nista rešitev - pravijo strokovnjaki. Morda lahko poskusite s plačevanjem v gotovini in se tako izmaknete nesrečnemu limitu. Vendar pa je na ta način težje slediti izdatkom, ker za večino stvari ne boste imeli bančnih izpiskov (Le kam je šel ves moj dohodek ta mesec??). Lahko se pridružite kaki verski sekti, ki (kao) nič ne da na materialne dobrine, in upate, da vam bodo sprali mokrgane. Morda boste članarino lahko pokrili s čeki ali kartico... Če ste brezposelni ali pa ne morete skrpiti kraja s krajem preprosto zato, ker je vaš dohodek že kar asketsko nizek - potem obstaja verjetnost, da ne boste dobili histerije brezglavega zapravljanja. Mogoče je še najbolje, če vse skupaj preprosto odmislite - na svetu so še hušje stvari od prekomernega zapravljanja.

(povzeto po *The Advocate*)

MATT FULLER - OZNAČENI ČLOVEK

Matt Fuller živi v New Yorku. Je prostovoljec pri organizaciji *People With AIDS Coalition* (Ljudje z aidsom). V začetku lanskega poletja si je na desnem ramenu letovalski trikotnik in napis HIV positive, ker je začutil, da je prišel čas za vidnost. Večina ljudi seveda raje ne bi mislila na aids. Fuller si tega "udobja" ne more več privoščiti. Tako kot njegova tetovaža, tudi aids ne bo izginil, še dolgo časa ne... "Zato s tem opozarjam, da smo še vedno tukaj in da boja proti aidsu še ni konec. Seveda pa nisem naiven, da bi verjel v radikalno spremembo stališč tistih, ki stojijo ob meni v trgovini in opazijo tetovažo. Doslej sem slišal le malo negativnih pripomb - ljudje jih verjetno zadržijo zase. Toda tudi negativna reakcija je dobra stvar, saj pomeni, da se je določena oseba bila prisiljena soočiti z realnostjo aidsa."

Zakaj se je Matt odločil za tako nenavadno "aktivistično" potezo? Deloma zato, da bi ljudi prisilil v soočenje z lastnimi strahovi glede aidsa. Čas zanikanja je pač mimo. Ne zanima me udobno počutje ljudi, ampak reševanje življenj, vključno z mojim. Če to ljudi jezi, razburja ali zmede, je namen dosežen: vsaj govorijo in razmišljajo o aidsu."

Doslej se je Fuller samo enkrat počutil ogroženo zaradi tetovaže. Nekega dne je potoval s prepolno newyorško podzemno. Ob njem je stal zelo velik moški, ki se je zastrmel v tetoviran napis HIV pozitiven na Fullerjevem ramenu. "Je to zares?" ga je vprašal čez nekaj časa. "Da, to je zares," je odgovoril preplašen Fuller. Silaku se je pomračil obraz: "Tudi jaz." Morda je bilo prvič, da je komu povedal, da je pozitiven. Fuller namreč kot prostovoljec na aids telefonu kar naprej zgroženo ugotavlja, da veliko mladih gayev in intravenskih narkomanov še nikoli z nikomer ni govorilo o virusu HIV in lastnem zdravju. Mnogi okuženi se počutijo osamljeno in izločeno, kakor da bi bili edini, ki se morajo soočiti s tovrstno okužbo. Kot vsakršno bivanje v klozetu (torej skrivaštvo), tudi tukaj taki občutki ubijajo samozavest. Tudi tukaj bi naj Fullerjeva tetovaža pripomogla k premagovanju občutkov diskriminiranosti, izločenosti in boleče osamljenosti.

Ponuja pa se tudi zanimiva primerjava z nekaterimi ekstremnimi desničarskimi stališči, ki so ob izbruhu bolezni predlagali, da bi vidno označevanje pozitivnih lahko občutno zmanjšalo širjenje aidsa. Očitno so oznake lahko nevarne; z njimi je možno manipulirati, tako da se iste oznake znajdejo v službi različnih, celo nasprotujočih si prepričanj. Toda pri Fullerju gre za pomembno razliko - nihče mu ni vsilil tetovaže, izbral jo je sam. In nosi jo s ponosom, saj pomeni, da noče živeti v senci in se ne boji opominjati soljudi na njihove lastne strahove. "Ponosen sem na tiste, ki so padli pred mano," piše Fuller v kolumni ameriške revije *The Advocate*, "na vse, ki se borijo z boleznijo in, da, ponosen sem nase. To je težek boj, vendar nisem mrtev in nikomur, ki gleda mojo tetovažo, ne dovolim, da me obravnava kot preminulega." Ne skrbi ga preveč, kako si ljudje razlagajo žig na ramenu, ki si ga je izbral sam. Nobena oznaka ne more nikogar v celoti predstaviti.

Fuller omenja neprijetnost, ki se je zgodila

njegovemu prijatelju, ko je na srečanju neke gay organizacije začel zbirati prostovoljne prispevke za lokalno organizacijo *People With AIDS Coalition*. Mnogi udeleženci so mu rekli, da je "pokvaril srečanje z diskusijo o aidsu". Fullerjev komentar: "Nisem se tetoviral zaradi sebe. Morda je zame že prepozno. Tetoviral sem se zaradi ljudi, ki so bili na omenjenem srečanju in ki ne bi smeli odmisli aidsa niti za trenutek - samo toliko časa pa je potrebno za okužbo. Ljudje, ki so okuženi, se ne smejo počutiti osamljeno in odtujeno. Javnost ne sme pozabiti na aids, na nas, name, vse dokler ne bo zdravila. Sprašujem sem, kaj bom storil takrat - rdeč krog s črto preko moje tetovaže? S tem se bom ubadal, ko bodo ti časi prišli."

PATRICIA HIGHSMITH

(19.1.1921 - 4.2.1995)

Nekateri pravijo, da je Patricia Highsmith najpomembnejša pisateljica psihološke fikcije 20. stoletja. Veljala pa je tudi za "pisateljico skrivnosti". Morda je eno večjih skrivnosti svojega življenja razkrila leta 1990, ko je ponovno objavila novelo *The Price of Salt* (Cena soli), ki smo jo v *Revolverju* že predstavili. Ta lezbični roman je izšel že leta 1952, vendar se je Patricia takrat podpisala s psevdonimom. Prav veliko o svojem privatnem življenju ni razkrila. Na vprašanje, zakaj je ponovno objavila roman in to s pravim imenom, je odgovorila: "Čas je sedaj primernejši..." Mnogi pa odkrivajo homoerotični "subtekst" tudi v njenih drugih delih, denimo *Tujec na vlaku* in novele, v katerih nastopa anti-junak Tom Ripley.

GILBERT & GEORGE

Leta 1967 sta se v Angliji srečala Gilbert Proesch in George Passmore, študenta t.i. nove skulpture pri *St Martin's School of Art*. Kasneje sta se preselila v Spitalfields, kjer živita še danes. Gilbert in George sta postala Gilbert & George. Leta 1993 sta praznovala srebrno obletnico - 23. januarja leta 1969 sta se namreč prvič javno predstavila. Svoje delo imenujeta "Umetnost za vse".

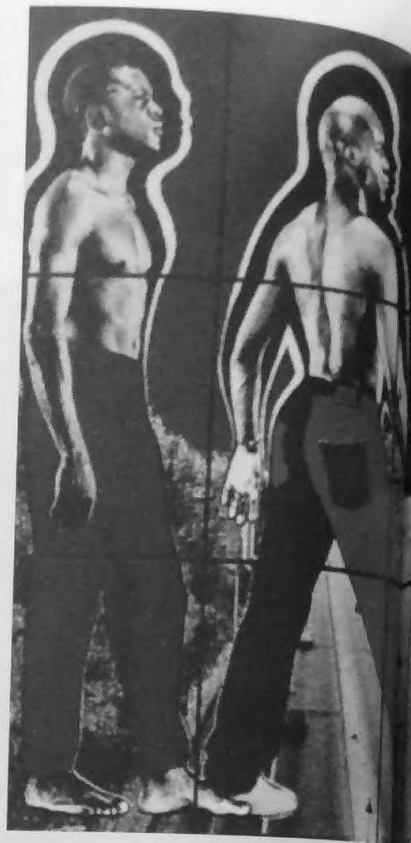
George pripoveduje, da se nikoli nista zavestno odločila za sodelovanje; to se je preprosto zgodilo. Gilbert se strinja: "Pa-deš v nekaj po naključju in vse se spremeni. Ničesar ne marava početi zavestno."

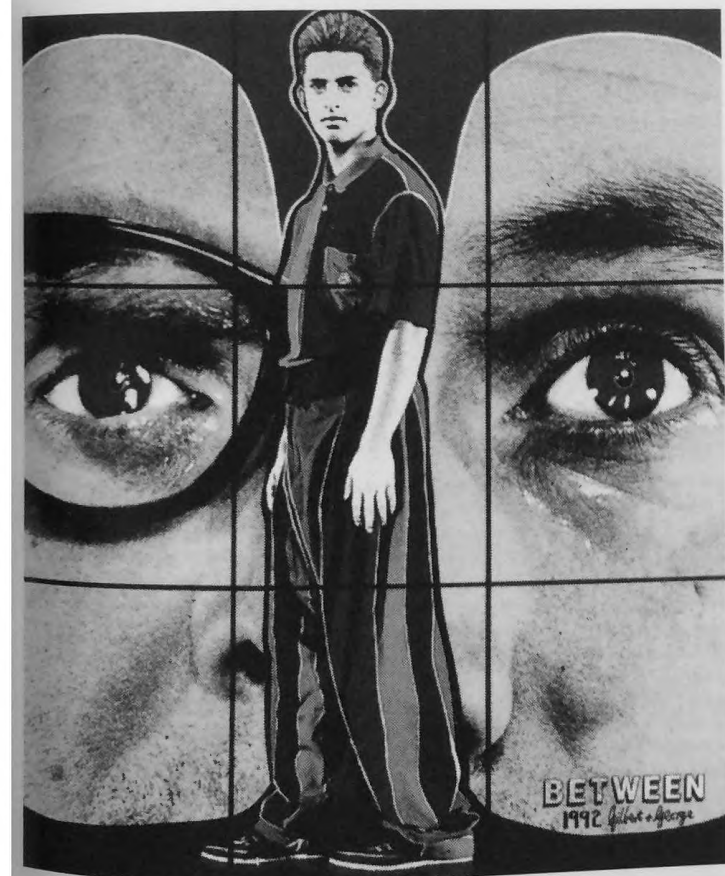
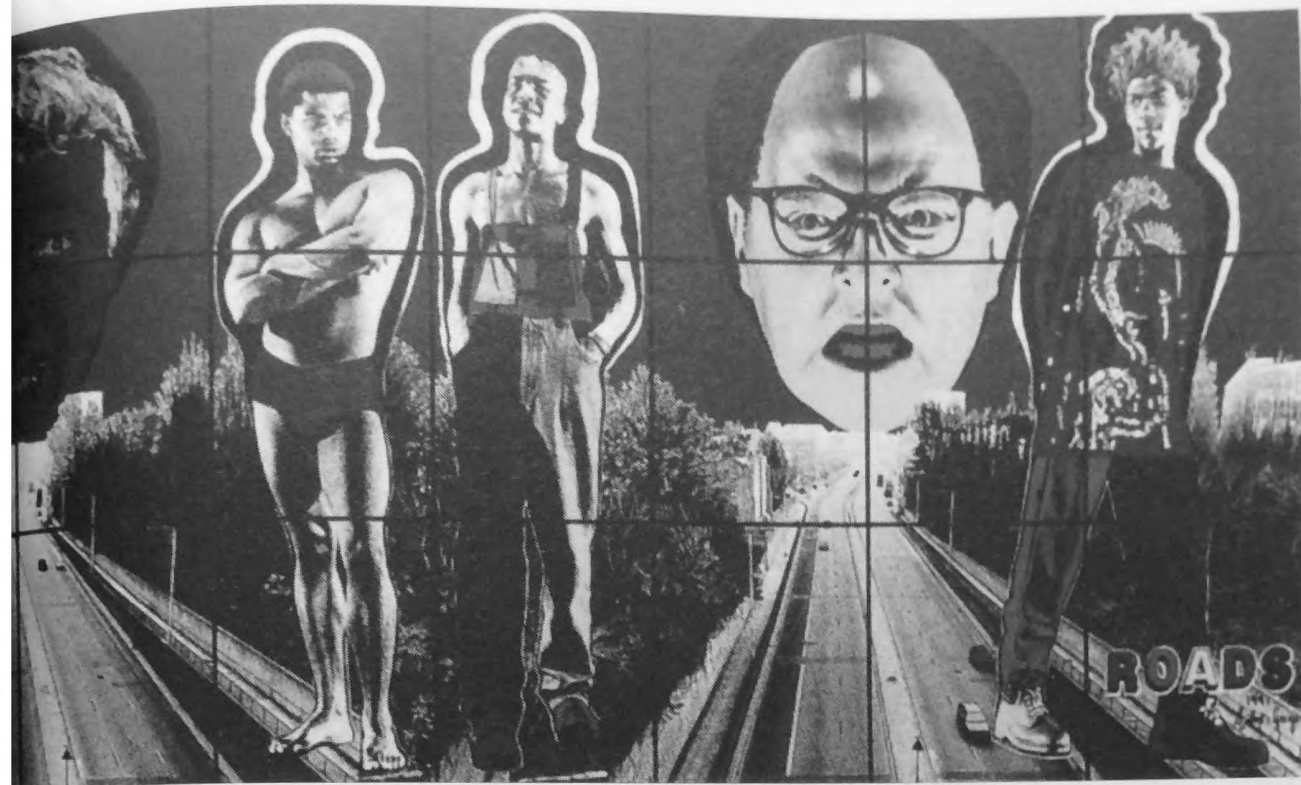
Gilbert je majhen, nagajiv Italijan. Ko je prišel v Anglijo, je bil povsem izgubljen, saj ni znal angleško. George, visok očalasti Anglež, se je zavzel zanj. Tako sta nastala čudovito prijateljstvo in usodni delovni team. Po naključju, kot pravita. Oba pa se strogo ravnata po "prvem kiparskem pravilu": v javnosti sta vedno elegantno oblečena, prijazna, sproščena, olikana in po angleško zadržana.

Prepričana sta, da politika caplja za umetnostjo. Bistvene politične spremembe in seksualne svoboščine je mogoče doseči

prav z umetniškimi deli. Prizadevata si za nov pogled na spolnost: "Nihče ne ve, kaj je spolnost. Nihče ne ve, kaj pomeni biti moški. Kaj pomeni biti ženska. Nihče ne ve, kaj je ali kaj ni homoseksualec. Konvencije, ki jih nenehno oblikujemo, so zelo nevarne. Rada vidiva, da so stvari odprte, da ostajajo predmet raziskovanja. Najinih slik nikoli ne bi poimenovala 'gay to' ali 'gay tisto'. Od tega ni nobene koristi. Predstavlajte si, da bi v restavraciji naročili 'fantovske' ali 'dekliške' zrezke! Konvencije so nesmisel. Meniva, da umetnik mora biti zapisan nekonvencionalnosti."

Gilbert & George sta zapisana nekonvencionalnemu. Velikokrat zavestno: "Na najinih slikah upodabljava samo moške, vsi najini modeli so moški. Žensk ne vključujeva, saj so v umetnosti prisotne že stoletja, seveda vedno kot sex simboli in zato, ker so avtorji pač imeli radi ženske. Moški in ženske skupaj - to je za naju preveč dolgočasno. Ljudi je treba šokirati - tudi večkrat, jih pripraviti do tega, da gledajo, vidijo, se dešokirajo in potem morda začnejo tolerirati. Ko si dovolj toleranten, morda lahko začneš ljubit. Ko so ljudje zares vzljubili zamisel o letenju po zraku, je nekdo izumil letalo. Ljubezen je gonilna sila sveta."

da je ta zadržanost tudi posledica privatnega nesoglasja med njima - George je namreč po političnem prepričanju torijec, Gilbert pa anarhist. Vse to pa so lahko zgolj ugibanja, saj sta nenavadna umetnika zagonetna sogovornika. Novinarji in drugi nikoli ne vedo zagotovo, kaj mislita, zato sta velikokrat predmet ugibanj in neosnovanih obtožb. Tudi o tem imata (nekonvencionalno) mnenje: "Obtožbe so krasno sredstvo za izgradnjo značaja. Verjameva, da skozi obtožbo lahko najdeš sam sebe. Če bi te denimo ozmerjal z 'bedno pičko' ali podobno, bi se ti moral zamisliti, kaj sploh si v resnici."

G & G govorita o ljubezni, vendar pravita, da nimata prijateljev: "Vsi so mrtvi." Veliko prijatelj je v letu 1984 umrl Robert Fraser, eden prvih, ki je podprl njuno ustvarjanje. Kasneje sta umrla Andrew Heard in David Robilliard, dva mlajša umetnika, katerima sta G & G nudila veliko podpore. Leta 1989 sta G & G pripravila razstavo *Za Aids* in zbrala 600.000 funtov. Hotela sta pomagati kot umetnika, v veri, da je mogoče pojav aidsa vsaj nekoliko normalizirati v očeh javnosti, če se na to temo pripravi umetniški projekt. In potem bo morda ljudem z aidsom lažje govoriti o sebi, zaupati staršem, prijateljem. V imenu vseh teh sprememb sta tudi sama stegnila vratove in se javno izpostavila.

Na splošno imata rada ljudi, vendar hočeta živeti izolirano, da bi lahko jasno in neobremenjeno razmišljala ter občutila. Slik ne moreta ustvarjati v povezavi s tem, kar prijatelji in znanci razpravljajo pri večerji. Zdi se jima, da jima hočejo vsi soliti pamet, in tega ne marata. Še slišati nočeta, kaj govorijo drugi: "Hočeva ostati čudaška! Če ne bi bila čudaka in če bi živela enako kot obiskovalci najinih razstav, ne bi imela kaj povedati. Midva sva odštekana. Povsem odštekana. Zelo motena. Midva sva najbolj motena človeka od vseh ljudi, ki jih poznavamo."

(povzeto po *Gay Times*)

Nekateri kritiki jima mečejo polena pod noge. Menita, da je v ozadju anti-gay propaganda. In seveda predsodki. Mnogi ju sprašujejo, če so vsi fantje, ki jima pozirajo, prostituti. Taka vprašanja se jima zdijo nesmiselna: "Če sva gaya, še ne pomeni, da najini modeli niso tudi straight fantje. Modele iščeva tudi izven gay scene, kjerkoli. Kritiki vztrajajo pri definiciji, da so najina dela homoerotična. S tem se ne strinjamo. Zakaj pa ne imenujejo slik, na katerih so ženske, lezboerotične? Najine slike so

seksualne in modeli so moški, ki pa sami po sebi pač niso homoseksualni. Žensk ne upodabljava tudi zaradi tega, ker si lahko predstavlja galerijo, polno heteroseksualnih moških zijal - le kdo bi potem videl umetnost?"

Omenimo kot zanimivost, da je bil George poročen, ko je srečal Gilberta - in je po nekaterih virih še danes. G & G ne skrivata svoje usmerjenosti, vendar pa ne marata govoriti niti o homoerotičnosti svojih del niti o gay kampu ali čem podobnem. Meni

"Kakšna strašna zaokroženost! Mala smrt človeškega semena, ki preplavi telo žene, se vgnezditi in takoj zatem samo še umira. In spet [in kar naprej], kot ponovitev v otroku in ponovitev otroka - slast ljubljenja, neprestano ponavljanje rojstev in odhajanj. Krog male Smrti, kjer je že v izbrizgu semena in slasti pravzaprav vse. Tudi konec. Skrit nekje v davni V prihodnji preteklosti minulega."

VINKO MÖDERNDORFER

Nekoč sem se besedno bojeval s kolegom, ki je menil, da je za umetnika pomembno izključno njegovo delo. Samo to in nič drugega. Takrat sem potegnil krajši konec. Prvič in zadnjič. Danes sem bolj kot kdajkoli prepričan, da je prav tako kot interpretacija umetniške stvaritve, ki bi sicer lahko postala sama sebi namen, pomemben predvsem (in samo) avtor, njegova osebnost torej. Kot tudi zgodovinska doba, saj so umetnikova dela tesno povezana s temeljnimi eksistencialnimi, socialnimi in moralnimi problemi časa. Ja, imel sem prav. Zatorej je tale (pre)kratek uvod v predstavitev tokratnega gosta miks tako človeka kot umetnika: Vinko Moderndorfer se je rodil 22. septembra leta 1958, v Celju. Kot gledališki režiser je leta 1982 diplomiral na AGRFT. Trpljenje in mazohizem sta sestavna dela poklica gledališkega človeka, pravi. Več dram je napisal, kot jih je bilo kasneje uprizorjenih. Igralci znajo biti v svoji narcisoidnosti in egoizmu prav tečni in zoprni, pristavi. Režiserji nič manj. In še reče, na odru obračamo velike besede resnice, razrešujemo vse mogoče konflikte, v bistvu pa pravega življenja niti ne poznamo. O načrtih ne govori, jih uresničuje. Po napornem snemanju svoje televizijske komedije, "Rožce s Kranjskega", gladuje že šesti dan, še štirje so pred njim. Očiščuje se, telesno in duhovno. Pesmičic kolikor ti jih srce poželi, od "Rdečega rituala" do "Malih ljubavnih pesmi". Ne moreš biti ekscentrik, če imaš kačo v terariju. Moraš biti samo malo ekscentrika in toliko več centrika. Kaj sem sam, ne vem, a tigrasti piton me je (neupravičeno) zmrznil. Sploh pa, kdo je kači naprtil simbol greha? Kaj ni erotični simbol? In erotika ni greh! Pripravlja se na nove projekte v gledališču, literaturi in na televiziji, če pa bodo "Angels in America" prifrčali tudi na

slovenski oder, je vprašanje pogumnih. Muca, aristokratsko vzvišena v svoji lepoti, in psiček, nekoliko ljubosumen nanjo, a prijazen. Želvici in ptiček. In hčerka Gaja, ki ji je pred kratkim posvetil radijsko igro "Madonca, krasen svet". In Jerica Mrzel, velika igralka žarečih oči, pevka tenko prijaznega glasu - za smeh in solze. To je njegov svet. Dame in gospodje: VINKO MÖDERNDORFER.

Nekaterih gledaliških predstav se bom prav gotovo spominjal vse svoje življenje, med njimi Shepardov oziroma vaš "Summertime". Kako se tega poletja spominjate vi?

Ja, to je bilo zelo plodno poletje. Pravzaprav več poletij. Takrat smo za gledališče Glej uspeli dobiti dvoranico v Gregorčičevi ulici. To je bil v takratnem dovolj čvrstem socializmu zelo velik dosežek, kaj morali smo biti veliko bitko za to, da bi dokazali, kako je gledališče Glej Ljubljani potrebno. V tistem času je bilo to edino alternativno gledališče in ko smo dobili to dvorano, smo jo z lastnimi močmi prenovili in naredili nekaj zelo uspešnih, dobrih predstav. Izmed teh je prav gotovo "Summertime" ena prvih alternativnih, izveninstitucionalnih uspešnic. Za osnovo je služil Shepardov tekst, ki pa smo ga dovolj svobodno predelali.

Malce pred to režijo ste postali umetniški direktor Gleja in v prvi polovici osemdesetih let utrdili komornost gledališča z izrazito marginalnimi predstavami. Kot je bila prva pri nas uprizorjena gay drama "Bent" Martina Shermana. Zloglasni in provokativni skratka "Rožnati trikotnik".

"Rožnati trikotnik" je bila ena izmed meni najbolj všečnih predstav.

Mislil, da je takrat zelo veliko pomenila. Že zato, ker se je sploh objavila, pa tukaj ne mislim na gay tematiko, ki je pač v tej igri izrazila in nedvoumna, ampak predvsem na to, da je odpirala problem drugačnih. Čeprav je zelo veliko govorila o gayih, je v bistvu to presegla z literarno kvaliteto. Mene in ekipo je prevzelo, da smo na nek način prvič spregovorili o represiji nad drugačnimi. In o mimikriji drugačnih, zato da bi preživel. Predstava je bila tudi ena izmed uspešnic in prav lahko bi jo igrali še danes. Dobila je kar nekaj nagrad, imela je svoj odmev in svojo publiko, ki pa je bila različna. Včasih so bili gayi v večini, včasih ne. To, da so to pretresljivo igro o drugačnosti in o represiji nad drugačnimi sprejeli vsi, je bilo še posebej dragoceno. Bil sem na vseh predstavah in nikjer ni bilo nobene slabe izkušnje. Vsi gledalci so jo sprejeli pretreseni in vznihčeni. Ljudje so jo hodili gledat tudi po večkrat in to ne samo homoseksualci. Enostavno, bila je dobra predstava, ki se je pač posrečila ob pravem času. Zgodila se je ravno takrat, ko so bila vsa ta alternativna gibanja za emancipacijo raznoraznih drugačnosti še zelo na začetku ali pa jih še sploh ni bilo. Če pa vam povem, kako je do uprizoritve prišlo, moram reči, da ne namenoma. Sledil sem sodobni evropski gledališki produkciji in zasledil to igro. Ponudil sem jo Drami. Takratni umetniški vodja jo je odklonil, zanimivo pa je, da jo je pozneje, ko ni bil več umetniški vodja Drame, sam prevedel in bil nad predstavo tudi zelo navdušen. Pa še nekaj je vezano na to predstavo. Slutil sem, da bo predstava uspešnica, ker je imela ta pretresljiva igra vse, kar mora imeti uspešen gledališki dogodek. Zato sem si želel v igri zasesti neke vrste igralsko elito. Prva zasedba je bila sestavljena iz samih tako imenovanih špic slovenskega teatra. Imeli smo že bralne vaje, ko je glavni igralec prišel k meni rekoč, da v tej igri ne more igrati, ker ima doma odraščajoče in občutljive otroke. Ta isti igralec pa je isto leto odigral v nekem slovenskem filmu mnogo bolj občutljive in bedasto erotične scene, zaradi katerih sta njegova otroka prav gotovo dobila čir na želodcu. Svojo nago rit je igralec razkazoval v takrat novem slovenskem filmu in prav nič ga ni bilo strah za počutje svojih otrok. Seveda moramo vedeti, da je slovenski "umetniški film" mnogo več plačeval za tovrstno "umetniško" razkazovanje. Po reakciji tega igralca sem se šele zavedel, da je to v bistvu poseben tekst. To se mi zdi zelo zanimivo, ker kaže na neko dvočlono, dvojno toleranco. Do tistega hipa sploh nisem razmišljal, da zna biti to sploh problem, da lahko posebna tematika tega besedila sploh koga moti. Predstavo smo potem delali z drugo zasedbo in bila je izjemno silovita. To seveda ni samo moja zasluga, to je zasluga predvsem izjemnega besedila in odličnih igralcev. **Slavko Cerjak** in **Brane Grubar** sta bila izvrstna predvsem v tisti sceni, ko se ljubita na daljavo, ne da bi se smela pogledati ali dotakniti. To je bila ena izmed težjih igralskih nalog, ker zahteva veliko iskrenosti. Da to lahko odigraš seveda ni potrebno biti homoseksualec, moraš pa biti zelo iskren. To je bil res eden lepših igralskih trenutkov, kar sem jih sploh videl, ne glede na to, da sem ga sam režiral.

Zdaj vas bom najbrž razočaral. Predstava me ni navdušila in zapustil sem jo po prvem dejanju. Moja travma, verjetno? Pravzaprav, brez dvoma! Mi jo oprostite?

Absolutno. Ni kaj oprostati, to je predvsem gledalčeva pravica. To se mi zdi zelo pošteno in tega nisem nikoli nikomur zameril. Ste me pa malo presenetili s tem vprašanjem. Ne vem zakaj, res ne vem. Ne vem odgovora na vaše vprašanje, vi ga pa najbrž veste. Zelo sem pazil in od vsega začetka nisem želel, da bi bila homoseksualnost prepoznavna z zunanjimi znaki. Feminilnosti, ki tudi ni nek izrazit znak homoseksualnosti, pa se pri vlogi **Ivana Rupnika** ni dalo izraziti, ker je tako napisana. Napisana je z žensko nianso karakterizacija, ki pa seveda nosi neko mehko. Nisem želel, da bi štartali v igro kot v igro o homoseksualcih, in da bi igra bila homoseksualna ekshibicija. Nisem pa seveda tudi hotel, da bi njihove lastnosti, njihove karakterje brisali. Želel sem, da kolikor je homoseksualnost prisotna v besedilu, naj pride skozi druga vrata v igro, ne skozi glavno. Meje seksualnosti junakov v tekstu niso ostro narisane, tako kot v življenju ne. Mislim, da sem imel dovolj pošten odnos do tega problema. Ni mi bilo pomembno, da so ti ljudje homoseksualci, pomembno mi je bilo, da se to dogaja v Berlinu, kjer se po "noči dolgih nožev" čez noč preganjajo ljudje, ki so homoseksualci. Takrat je bila ena največjih gonj proti homoseksualcem na svetu sploh. Ta predstava je odpirala tudi to vprašanje. Govorimo o milijonih Židov in prav je, da se govori in kar naprej je potrebno govoriti o tem. Tako

so seveda na nek način rehabilitirani, čeprav žrtev ne moreš nikoli rehabilitirati. Kaj pa ostale skupine? Homoseksualci na primer, ki jih je Hitler že pred vojno, leta 1934 v Dachauu, v bistvu pokončal. Številke, ki pričajo o pomorjenih ljudeh zaradi njihove drugačnosti, so neverjetne. Ta predstava je opozorila tudi na to. Toda še vedno nisva prišla do odgovora, zakaj vam ni bila všeč. Mogoče se vam je zdelo, da ni dobro prikazovala gay življenje, saj je prvi del igre še dosti civilen. Tu bi lahko naredili napako, saj igra ni imela namena biti "gay produkcija". Drugače pa ne vem. Me pa res zanima.

Ne, ni bila kriva predstava, brez skrbi. Enostavno sem se moral pobrati iz teatra, moral sem na zrak. To se mi pozneje ni zgodilo nikoli več. Še najmanj med predstavo "As Is" (Tako kot je).

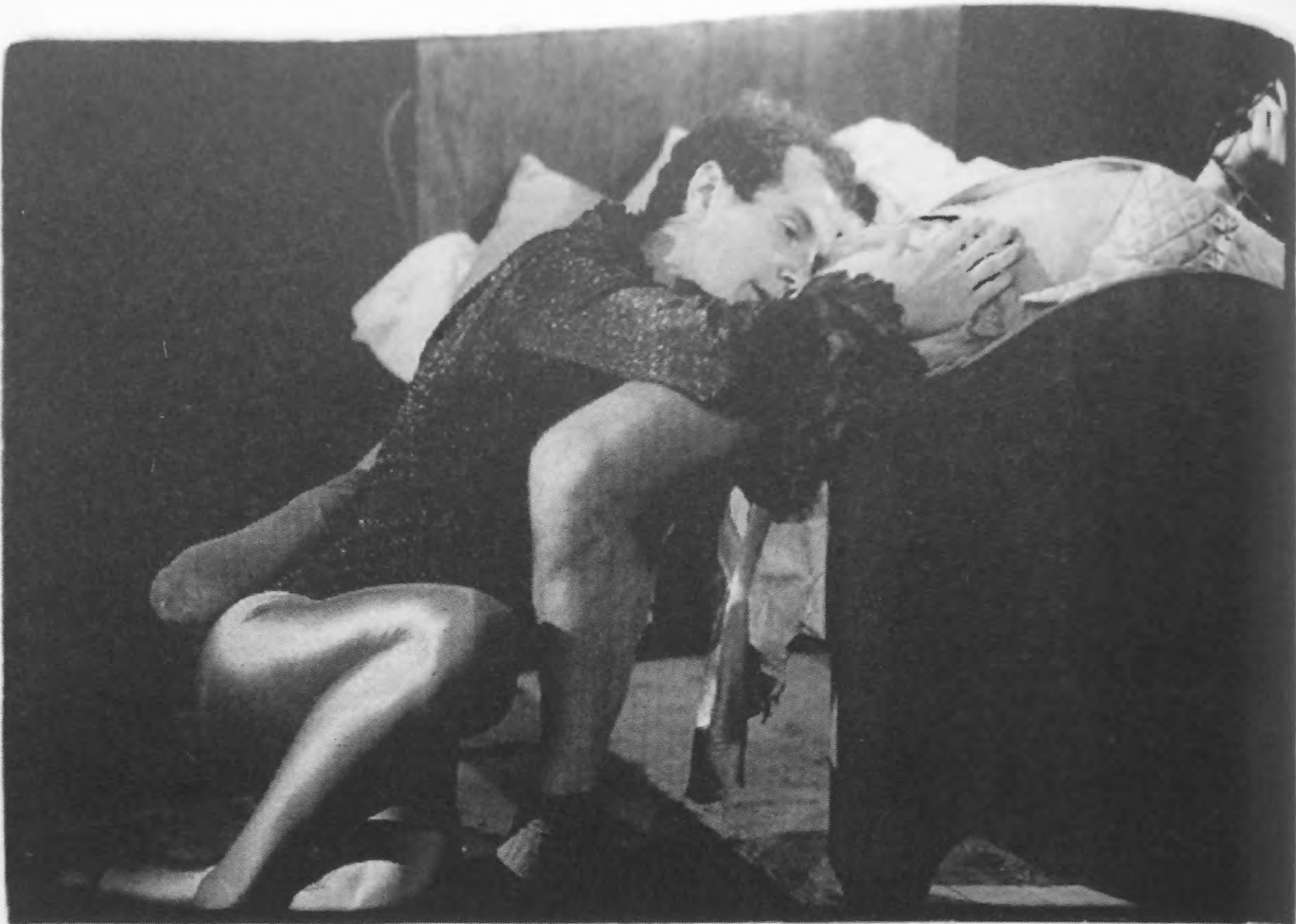
Vili Ravnjak, ki ima občutek za aktualnost in je bil takrat umetniški vodja mariborske Drame, je našel ta tekst. Aids je bil takrat še velika neznanka, za nas in za svet tudi. Bil je to še povsem svež tekst; eno leto po broadwayski predstavi je že bil tu. Ko je Ravnjak videl "*Rožnati trikotnik*", mi je ponudil to besedilo, ker je menil, da bi ga jaz lahko dobro režiral. Lotili smo se ga zelo resno, problematiko aida smo natančno preštudirali. Ekipa je bila mlada, fleksibilna in sproščena, izhodišče pa je bilo isto kot pri "*Rožnatem trikotniku*". Ni mi bila tako pomembna seksualna usmerjenost junakov, ampak neznanost bolezen, ki udari in poruši socialni red. Ne poruši samo razmerij med ljudmi, ampak tudi širše; poruši obstoječo moralo, etiko..., razdre ustaljeni red, po katerem je do aida potekala toleranca (ali netoleranca) med ljudmi. Pri nas so igro zelo dobro sprejeli, na "jugu" pa so bile reakcije različne. Ko smo z njo gostovali v Zagrebu, je bil aplavz navdušujoč in naklonjen, v Beogradu je bil tudi zelo dober sprejem, čeprav so vmes zapuščali dovrano. Tako, zelo protestno. V Skopju pa smo jo igrali na veliki sceni in v dvorani s štiristo ali petsto gledalci. Tišina med predstavo je bila grozljiva, kot da bi bila dvorana prazna. Stal sem zadaj in opazoval publiko, ki se niti premaknila. Iz zadrege. V dramatičnem trenutku, prav nič erotičnem prizoru, ko mlajši junak poljubi starejšega in s tem pove svoje-mu bolnemu tovarišu, da je z njim, je nekdo v dvorani vzkliknil "Ajme..." in nihče se ni smejal. Še naprej tišina. Po predstavi pa so nas zelo čudno gledali, "A ste to vi?!" "*Tako kot je*" je bila zanimiva predstava, čeprav tekst ni tako dober kot pri "*Rožnatem trikotniku*". **Hoffmanov** tekst je fragmentaren in pretresljiv, ker razkriva vso družbeno netoleranco do okuženega oziroma bolnega človeka. Nima pa moči **Shermanovega** teksta. Ima neko drugo, dokumentaristično moč in vprašanje je, če bi bilo besedilo "*Tako kot je*" tudi danes zanimivo. Najbrž ne. Še vedno pa bi bil zanimiv "*Rožnati trikotnik*". Preprosto zato, ker je dobra dramska literatura.

Je zgrešeno, če zdaj ugotovim, da ste se od klasično psihološke smeri inovatorskih predstav marginalnih tem z užitkom prepustili komediji, ki je z vašo željeno in doseženo "naivno avtentičnostjo" dosegla vrhunec v režiji Molièrovega "Sganarelle", predvsem pa v postavitvi Feydeaujeve "Dame iz Maxima"?

Nimam svoje ozke in izrazite individualne gledališke poetike, ki bi me prisilila, da bi delal samo v enem slogu. Znam pa narediti dober gledališki dogodek. Že vzporedno z "*Rožnatim trikotnikom*" sem režiral komedije, tako da to ni bil prestop, kot bi se iz vašega vprašanja dalo razumeti. Res pa je, da sem neko obdobje režiral komedije tudi zato, ker me je to veselilo. To je izjemno naporno delo, ampak v tem naporu je užitek. S **Feydeaujem** sem se prvič srečal v Celju, ko mi je **Andrej Hieng** ponudil režijo "*Bolhe v ušesu*". Do takrat ga nisem dobro poznal, nisem ga niti bral. Nad to igro pa sem bil navdušen, njena matematika smeha je popolna. Ugotovil pa sem tudi, takrat sem bil relativno še zelo mlad režiser, da se lahko obrtno največ naučim prav na komedijah. Priznam pa, da sem jih v zadnjem času že malce sit. Včasih je bil bulvar manjvrednostna gledališka zvrst, danes pa gledališča prav z bulvarji kar tekmujejo med seboj. Žal z "*Damo iz Maxima*" nisem uspel ponoviti uspeha "*Bolhe*". Komercialno že, kar se gledališkega izdelka tiče, pa ne. Eno je sprejem pri publiko, drugo pa, koliko si kot avtor sam zadovoljen s svojim delom.

Očitno niste bili zadovolj(e)ni, ali pa se motim, ne z dramatikom blizu po temi in ne po izrazu. Ste se je nemara zato lotili tudi sami? "Krti dnevi", "Camera obscura"... in v zadnji sezoni še "Hamlet in Ofelija" ter "Transvestitska svatba".

Name je besedilo "*Rožnati trikotnik*" naredilo zelo velik vtis.

Rožnati trikotnik

Tako kot je

Odprlo mi je temo, ki me je začela zanimati. Tako sem kar nekajkrat v svoja besedila vpletel "lik" homoseksualca. Pa ne zaradi "ekstravagantnosti". Predvsem zato, ker se mi je zdela usoda drugačnega posameznika v svetu zanimiva in že sama po sebi "dramatična". V igri *"Camera obscura"* sem "izrabil" lik homoseksualca, da sem lahko napisal igro, ki je govorila o nasilju. V *"Cameri obscuri"* gre za resnični dogodek, o katerem mi je pripovedoval gledališki znanec. Na neki prednovoletni zabavi se dobijo ljudje, dva moška in ženska, ki s sabo privleče še mladeniče. Ta večer se sprevrže v nasilje nad homoseksualcem, ki ima strahotne posledice. Tipa pretepejo in nihče ničesar ne stori. V tem je poanta igre. Imel sem prijatelje, ki jim je bil hobi iti po kaki žurki na postajo. Pedre pretepat! Bil jim je to hobi, šport in to se mi je zdelo vedno grozljivo. Nikoli pa nisem ničesar storil zoper to. Igra govori ravno o tem, da nihče ničesar ne naredi, ker se tako brezpredmetno nasilje dogaja. Igra se mi je

posrečila in nanjo sem zelo ponosen.

In že sva pri besedi, ki bi jo nemara vsi morali pisati z veliko začetnico: Literatura. Eni iz ljubezni, drugi vsaj iz spoštovanja. Vašo, odkar se je sklenil "Krog male smrti".

To je zbirka zgodb, ki so nastajale v različnih obdobjih desetih let, ne da bi hotele postati knjiga. Napisal sem jih še veliko več, zato sem lahko naredil kvalitetno selekcijo in izbral novele, ki imajo neko skupno enotno noto. Gre za vprašanje rojstva, smrti in erosa. To pa so pravzaprav tri najpomembnejša vprašanja našega življenja in tudi tri največje neznanke. Najbrž nisem ne prvi ne zadnji, ki se v literaturi s tem ukvarja, saj je literatura, umetnost nasploh, tista tehnologija, ki nam lahko odgovori, poskuša odgovoriti, na ta bistvena vprašanja. Vprašanja o rojstvu, smrti in erosu. Zato ima knjiga tudi takšen naslov. *"Krog male smrti"*, krog, kjer se rojstvo in smrt zdru-

žita. Druga stvar, ki me neprestano muči, pa je občutek za socialne posebnosti, za usodo ljudi, za katere nihče ne skrbi. Te usode so zdaj, po nastopu brutalnega liberalnega kapitalizma, še bolj priplavale na plano. Prej jih je kljub vsemu socializem na nek način prikrival, vsaj skrbel, da niso bile tako vidne. Zdaj so bruhnile na dan in reči moram, da me te socialne podobe neprestano spremljajo.

Vaš svet je tako vsestranski po delih in njih oblikah ter vseobsegajoč po vsebini kot da bi v letih, katerih dolgost je resda še zelo kratka, preživeli že vsa pretekla in prihodnja življenja. Ste človek z dna in istočasno pripadnik najvišjega elitnega sloja. Že res, da se vsi upirajo vsiljenim družbenim normam in se hkrati borijo za preživetje, a na povsem drugačen način. Ali pa tudi ne? Kje ste tu vi, saj vemo, da mora biti umetnik v prvi vrsti nadarjen, ampak na usodo umetnika oziroma njegove umetnosti vpliva tudi njegovo lastno življenje. Zatorej, kdo ste vi, Vinko Mödemdorfer?

Imam to srečo, da sem imel dovolj zanimivo življenje. Tudi zanimivo otroštvo. Izhajam iz zelo zanimive familije, ki ima močno komunistično preteklost. Tudi sam sem še vedno komunist in v čast mi je nadaljevati tradicijo deda, predvojnega komuniste, ki je bil zaprt na Golem otoku zaradi svojega stalinističnega pogleda na svet. Vzgoja in družinska preteklost sta pustili v meni sled, tako da sem občutljiv za socialne knvice, če uporabim to patetično formulacijo. Ni mi vseeno in želim nekaj narediti. Literatura je eno izmed orodij za opozarjanje na določene socialne zgodbe. S temi očali hodim po svetu. Znam opazovati, znam prisluhniti in imam to prednost, da mi ljudje radi marsikaj povedo. Znam se družiti z vsemi. Tako v Celju, kjer smo živeli, nisem imel samo prijateljev iz družinskega kroga, ampak tudi iz predmestja. Imel sem kontakt z različnimi ljudmi, nekateri danes niso več med živimi, nekateri pa so po zaporih. Zdaj se z njimi srečujem v svoji literaturi, njihove usode v takšni ali drugačni obliki prihajajo spet na plan in sem jim za to družjenje zelo hvaležen. Predstavljajo arzenal iz življenja marginalcev, ki ga večkrat uporabljam. Velikokrat me sprašujejo, "Od kod poznaš te ljudi, ali si ti to doživel, ali si bil to ti?". Ponavadi ne odgovorim ali pa dvoumno pokimam oziroma odkimam. V resnici je pa tako, da je literatura živ organizem. Ni vse res, kar pišem. Literatura ni resnica. Literatura je več kot resnica. Je lahko tudi prepričljivejša od resnice. Mislim, da so lahko opisani prizori socialne bede mnogo strašnejši, kot v resnici izgledajo. Če ujameš pravi trenutek, lahko izpišeš usodo, ki tudi res zaživi, ne da bi zanjo v resničnosti obstajal pravi model. Literatura je sestavljena iz drobcov, detajlov, pisatelj pa jih potem poveže v celoto in če je celota prepričljiva, potem obvezno pride do vprašanja, "A si to ti?". To vprašanje razumem kot kompliment. Odgovor nanj pa je: "Ne, nisem jaz. To je moja literatura." To je resničen in najbolj iskren odgovor.

Presenetila sta me lika lezbične Nataše in biseksualnega Blaža v "Času brez angelov". Res o usodah spolno podobno usmerjenih ljudi ne beremo pogosto, ne da bi avtor čutil kot dolžnost takšno lastnost junakov še posebej poudariti in podčrtati. Jo razkriti in uporabiti, velikokrat tudi zlorabiti. Jaz sem se moral do drugačnosti vaših junakov priboriti šele skozi zares pozorno branje, ko sem naenkrat presenečeno ugotovil, da včasih sam svojo drugačnost pretirano, nemalokrat pa tudi neupravičeno poudarjam...

Ko pišem prozo, proza piše mene. Zgodba se sama piše. Nena doma dobi svoje življenje in tako je tudi prišlo do prizora z Natašo v knjigi "Čas brez angelov". Nataša ni lezbijka, temveč mladostna preizkuševalka različnih oblik erotike. Nikakor nisem hotel biti deklarativen. Zdelo se mi je, če govorim o najstnici v neki nepotešeni, čustveno hladni družini, kjer imajo sošolci večjo veljavo kot starši, ki so pač obremenjeni z drugimi zadevami, da se skoraj ne morem izogniti erotiki. Prizor, ki je takšen, kakršen pač je, se je sam napisal. V noveli "Maks" (iz "Kroga male smrti", op.p.), kjer se mora junak, ko izgubi vse, družino, dekle in službo, preživljati kot "moška kurba", pa so ti opisi važni in bi bilo narobe, če bi bili sramežljivi. Nikoli pa niso tako bistveni, da bi prevagali in postali deklaracija in reklama za homoerotiko. Vsaka literatura, ki služi emancipaciji nečesa - naj bo to literatura, ki služi emancipaciji homoseksualcev ali socializma ali kapitalizma ali nekih idej - je slaba literatura. O tem sem prepričan in takšen trud - emancipirati neko zadevo skozi literaturo - ne služi ne literaturi ne stvari, ki jo emancipira. Zato je socrealizem po večini

slab, ker je hotel biti tezen. Zato ne verjamem v tezo literaturo; nima prihodnosti in ideji nikoli ne naredi nič dobrega. Vedno obratno, o tem sem prepričan. Za stvar narediš vedno največ, kadar jo narediš normalno. Deklarativnost je namreč zelo blizu patetičnosti. Isti odnos imam tudi do drugih tem, ne samo seksualnih, in nobena ni programsko vključena v zgodbo. Zgodbe nastajajo izven razurna. Biološko, kot bi jih delala kemija. Po nekih čudnih kanalih in o tem se ne da povedati resnice. Zgodba v meni zori dolgo časa in potem odpade z mene kot zrel sadež. Ne da bi jo prej verbaliziral. Zato vam zdaj težko povem, zakaj je tisti prizor takšen in drugi drugačen, ker so te podobe preprosto šle skozi kemijo ustvarjalnega procesa in so se skozi ta proces tako oblikovale. Nobene stvari pa nisem napisal na silo. Mogoče se sliši romantično, ampak resnično sem hotel biti vedno maksimalno iskren znotraj literature. Iskren in krut. Iskren predvsem do sebe in krut predvsem do sebe.

V prav kratkem času po tem delu je izšel še "Tarok pri Mariji". Odkod toliko neverjetne delavnosti in pridnosti? In niti slučajno ne na račun kvalitete!

Ta knjige niso plod zadnjih dveh let. Naključje je hotelo, da sta dve izšli skoraj istočasno, kar pa ne pomeni, da sta bili včeraj napisani. Nikakor nisem workaholik, delam pa v določenem ritmu in ne stopam iz njega. Drugače pa sem uživač in ogromno časa prelenarim in včasih tudi prepijem. Uživam, ko se sprehajam po ljubljanskih bifejih, obožujem kino in rad sem mačkast tri dni... Resnično uživam v lenarjenju. Ko pa delam, delam zelo intenzivno.

Liki iz hiše zadnje knjige so tako življenjski kot bi bili življenje samo. Že res, da so vsi po vrsti poden, res je pa tudi, da prav vsaka "Marija" na tem svetu živi za svojo "petkovo partijo šaha". In vsako "Marijo" doleti smrt, čeprav se je še tako boji. Ljudje življenjskih stisk, ljudje trpekega življenja, ki se ga verjetno

"niti ne zavedajo - ne zavedamo - so vam blizu. To zdaj že vem.

"Tarok pri Mariji" sem pisal v Londonu, ko sem bil na študijskem gledališkem dopustu. Očitno sem rabil spremembo prostora, da sem to lahko napisal. Kot študent sem živel v takšni hiši. Dve leti. Tam je bila podobna atmosfera, ki sem jo v knjigi kultiviral in iz nje naredil dramaturgijo. Tisto življenje je bilo zelo srečno, čeprav na trenutke tudi zelo bedno. Na trenutke pa seveda hrupno in strašno intenzivno v čustvovanjih. Bilo je polno šarma, polno humorja. To je bilo obdobje, ko sem bil na akademiji in takšno obdobje je v življenju najbrž najbolj intenzivno. Takrat se študira, veliko se pije, mlad si in ničesar ti ni treba dokazovati, ker si genij apriori. V vsakem pogledu burno obdobje. Miniti pa je moralo trinajst let, da se je slika življenja v tej hiši na robu mesta tako zaokrožila v meni, da je iz tega nastala literatura. Knjiga ni dokumentarna, nosi pa duha, ki smo ga takrat živeli.

Pogovarjava se na predvečer kulturnega praznika. Kaj vam pomeni?

Ta praznik izjemno cenim, zdi se mi pomemben predvsem zaradi Franceta Prešerna. Prešeren je gotovo eden največjih svetovnih pesniških genijev in kdor pozna poezijo, mi bo to lahko pritrdil. Velikokrat ga berem, cenim ga pa zato, ker je dober, ker je znal biti krut do lastne usode, do usode svojega naroda in ker je hkrati tudi tako neslovenski. Včasih čutim njegovo prisotnost, kot da ga poznam, kot da hodi po tem svetu še danes. Tako močno je v moji zavesti. Čeprav si ga narod lasti kot slovensko korifejo, pa je njegova kvaliteta ravno v njegovi neskončni širini, ki jo je imel kot pesnik. In kot človek. V tem je tragičnost njegove življenjske usode. Bil je zelo netipičen Slovenec. Zato mi je ta praznik dragocen, praznujem pa ga pravzaprav kadar koli se spomnim nanj.

Bi bil to lahko tudi praznik slovenske gay kulture? Saj res, jo sploh imamo, imamo kar koli, kar bi lahko tako imenovali?

Gay kulturo imamo, če nič drugega, je vaša revija njen odraz. Vidim, da se na to temo organizirajo tudi razne prireditve. Zdi se mi, da je gay kultura v Ljubljani dovolj izrazita in prav je tako.

Gusti Leben
foto: Tone Stojko

pralni ciklus liubezenskega življenja

Lezbična ljubezen ima svoj ciklus. Sama mu pravim pralni ciklus. Njegove faze so: samsko življenje, nemir, dvorjenje, sparjenost, ponovni nemir, prekinitve razmerja. Nekateri od nas spoznamo le del tega ciklusa, kot bi bile pokvarjen pralni stroj. Druge morda živijo dovolj dolgo, da dajo skozi dva ali tri cikle, kot popoln sončni mrk. Nekaterim pa se ciklus odvíja vedno in vedno znova, šviga mimo hitreje, kot lahko prelitaš lezbični strip.

Sovražim to, iskreno sovražim, verjemite mi. Teh reči se ne moremo iti preveč pogosto, ne da bi postale cinične. Kot bi imela v možganih vstavljen mikročip. Med tem, ko mi iz ust prihajajo nežni verzi, mi čip našteva vse razloge, zaradi katerih se me bo po šestih mesecih polotil nemir in se bom toliko in toliko tednov, mesecev ali let kasneje odpovedala nežni pesmi. Je ljubezen, ki se s tako lahkoto spremeni v prezir, sploh iskrena? Rečem lahko le, da je prijetna, dokler traja; traja pa dlje kot katerakoli droga, ki sem jo kdaj zaužila.

Prva faza

DA STE SAMSKÉ, VESTE PO NASLEDNJIH ZNAKIH

* (a) Vsa vaša krama se stiska v eni sobici stanovanja, ki pripada nezancu, ki vas hoče obrati za zadnjo paro in v zameno zahteva, da ste tiho kot miške; (b) podpisale ste najemno pogodbo za stanovanje, ki si ga niti približno ne morete privoščiti; ali (c) bolščite v pikčaste zavese v svoji otroški sobi, ki zaudarja po srednješolskih spominih in zapuščenih plišastih medvedkih.

* Kuhinjski predali se ne zapirajo več, ker so polni jedilnih listov vseh restavracij v soseščini, ki dostavljajo hrano na dom.

* Zaposite za kreditno kartico v najbližji veleblagovnici in z njo kupujete vse, kar potrebujete in ne potrebujete ter ne morete plačati z gotovino.

* Ne morete se spomniti lastne telefonske številke in naslova.

* Ne prenesete tišine: radio, TV, kasetar, karkoli, igrajo ves dan.

* V špeceriji kupujete vse v najmanjših možnih količinah. Hrana se vseeno pokvari, preden jo pojedete.

* Ne morete spuščati vetrov v lastni postelji, ker jo delite z nekom, ki ga ne poznate.

* Zaveste se, da ste bile same tiste, ki niste zapirale tube z zobno pasto.

Druga faza

DA STE NEMIRNE, VESTE PO NASLEDNJIH ZNAKIH

* Izogibate se prijateljic v parih, ker se samo hihitajo, grizljajo druga drugo ali pa iskreno razlagajo o skrivnostnih receptih za ohranjanje razmerja. Ob tem si želite, da bi (a) kozlale, (b) jim rekle, da so tudi herpesi večni.

* V hladilniku imate samo še sodo bikarbone in stvari, ki so tako stare, da jih tudi soda več ne more razsmraditi.

* Mama vam pošlje telegram za rojstni dan, ker vas ne more dobiti na telefon.

* Začnete zahajati v nov lokal, ker ste v starem spale že z vsemi samskimi (in nesamskimi) ženskami.

Tretja faza

DA DVORITE, VESTE PO NASLEDNJIH ZNAKIH,

* V prostoru obstaja za vas samo ena ženska. Neke ovalne oblike se premikajo okoli, vam zastirajo pogled nanjo in onemogočajo, da bi slišale vsako besedo, ki ji pade iz lepo oblikovanih, kot rubin rdečih ust. Ko preplezate vse ovire in pripravite ideal popolnosti do tega, da odide z vami, ugotovite, da tudi na svetu obstaja za vas samo ena ženska.

* V dveh tednih po takem srečanju ste v službi že porabile vse proste dni.

* Boli vas, kadar hodite, sedite ali se brišete po lulanju.

* Kadar skočite v papirnico po novo voščil-

nico, vas prodajalka ogovori z imenom. Takisto cvetličarka.

* Vse kupujete v paru - ljubezenske ptičke, 24-karatne prstane za mezinec, usnjene zapestnice z zakovicami, skodelice za kavo, če ste brez denarja in domišljije - en komad nato podarite njej, drugega obdržite zase.

* Pokaže vam slike družine in prijateljev in popade vas božjastno ljubosumje na vsakega, ki jo je poznal pred vami. V mislih kujete zapletene maščevalne načrte.

* Prepire razrešujete z "Oprosti."

Cetvrti tava DA STE V PARU, VESTE PO NASLEDNJIH ZNAKIH

* V vašem poštnem nabiralniku se znajde pošta, naslovljena na drugo ime, pa je ne pošljete nazaj.

* Postanete solastnica velikanskega gospodinjkega pripomočka, do katerega vam ni kaj dosti.

* Telefonirate mami in ji poveste, da ste stopile v jarem. Dva meseca kasneje izbruhne med vama prepir o tem, kdaj boste končno nehale izgubljati čas z ženskami in se poročile, saj so se moški ja tako spremenili v zadnjih desetih letih.

* Vaša punca vam nič več ne pošilja ljubezenskih pisem. Zdaj vam pušča sezname stvari, ki jih je treba kupiti.

* Budilka (če je niste razbile) je spet v redni uporabi.

* Prepire končate z "Oprosti, ljubim te", kar ponovite tri ali štirikrat.

* Vse prijatelje obvestite, kako se piše, in vsi njeni prijatelji so seznanjeni z vašim priimkom, tako da lahko obema pošiljajo vabila na vse. Če greste kam same, vsi sprašujejo: "Kje pa je?"

* Materi poveste vsaj njeno ime, tako da se lahko kaj pogovori z njo po telefonu, kadar kliče vas, pa vi ne dvignete slušalke. Kasneje vam očita, da tudi telefona več ne dvigujete same.

* Odkrijete najhitrejšo in najkrajšo pot do orgazma in ugotovite, da je ponavadi to veliko bolj priročno, kot pa da razmečeta posteljo in umažeta svoje spolne pripomočke.

Peta tava DA STE NEMIRNE, VESTE PO NASLEDNJIH ZNAKIH

* Vprašate jo, kdaj si bo končno dala odstraniti tisto odurno bradavico, ona pa (vidno prizadeta) odgovori: "Tisto, za katero si vedno govorila, da bi me spoznala po njej, če bi se kdaj izgubili v haremu in bi ugasnili luč?"

* Zjutraj ji smrdi iz ust, zato ne dovolite, da bi vas poljubila. Zaveste se, da zjutraj najbrž tudi vam smrdi iz ust in nehate jo poljubljati.

* Raje bi do konca pomile posodo, kot pa šle seksat.

* Ne opozorite je, kadar vam dolguje denar, ampak vodite skrivni dnevnik dolgov, ki kmalu postane osnova za računanje, koliko bi prihranile, če bi živele same.

* Bere vašo pošto ali dnevnik, vi prisluškujete njenim telefonskim pogovorom, da bi bili na tekočem, kaj se dogaja z vama.

* Več denarja porabite v svetovalnici za pare kot pa za šampanjec.

* Po prepiru se ne pobotata drugače, kot da se opravičujeta, ker sta se sploh rodili. Pogosto tudi to ne zadošča.

* Pozabite ji povedati, kadar delate naddure, greste s kom na kosilo ali skočite čez plot.

* Kar je bila včasih najhitrejša in najlažja pot do orgazma, je zdaj najbolj moteča in dolgočasna stvar pod soncem, zato se potrudite, da bi vsaj njej prišlo. Imate jo na sumu, da hlina orgazem.

Šesta tava DA RAZMERJE RAZPADA, VESTE PO NASLEDNJIH ZNAKIH

* Vaši najstarejši in najboljši prijateljici, par, s katerim ste se enkrat mesečno dobili na večerji, gresta narazen in to vas ne preseneti. Iz nekega neznanega razloga vas celo spravi v dobro voljo.

* Njene knjige zložite na njeno polico, svoje knjige na svojo.

* Obtožite jo, da skuša zapeljati svetovalko v svetovalnici za pare.

* S prijatelji se nedoločno pogovarjate o tem, če je prav, da svoje potrebe postavite na prvo mesto.

* Po prepiru se ne skušate pobotati. Ne zmenite se zanjo, ali pa greste ven.

* Pokličete bivšo punco in se ji opravičite, ker ste bili taka prasica in jo povabite na kavo ali fliperje.

* Agenti za prodajo nepremičnin se vam zdijo zelo prijetni. Prav tako ljudje, ki iščejo sestanovalke.

* Vpraša vas, koliko kartonskih škatel potrebujete za vse svoje pritikline.

* Ko joče, to samo dokazuje, da ste imele prav in da je res grozna oseba in da je konec.

No, pa imate. Naj nam bo v pomoč. Bojim se, da poznavanje samih sebe iz nas naredi samo boljše občinstvo za lastne majhne melodrame. Znamo ločevati odtenke svojih neumnosti in kritično primerjamo, kako smo se odrezale letos v primerjavi s preteklimi leti, ni pa videti, da bi lahko odnehale.

Jaz bom odnehala. Ravno kar sem iz kartonskih škatel zložila vse, kar premorem. Vseeno se počutim krivo in nesrečno (ker sem odšla) in zlorablano in trpinčeno (ker je bilo težko oditi, ampak stvari niso šle dobro, in zakaj sem morala jaz biti tista, ki je naredila umazani korak?). Rada imam svoje novo stanovanje. Hočem dom, ki ga ne bodo razrvale hormoni ali lunine mene. In nočem še enkrat skozi isti cikel.

Če je kje Boginja, molim k njej, da se ne bi spet kmalu zaljubila. Zdi se mi podlo zakuhati kaj takega kakšni prijetni ženski.

PAT CALIFIA, DANEVUE
foto: Laurence Jaugey-Paget

holokavst - homoseksualne žrtve nacizma

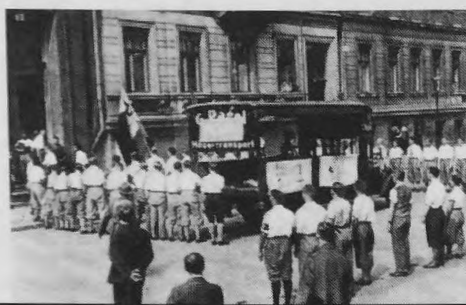
“Oče, odpusti jim; kajti ne vedo kaj delajo!”

Lukež, 23,34

O holokavstu smo že vsi veliko slišali. Vendar ali smo slišali vse? Je ta tema neizčrpana? Prepričan sem, da je res neizčrpana in da se včasih prelevi v nočno moro. Vseeno pa nas pomorjeni, uplinjeni, zadavljeni, ustreljeni, posiljeni, obešeni ljudje tistega časa obvezujejo in nam nenehno s svojo

Reichu je bil v prečiščevanju in vzgajanju nove čiste nemške rase. Nova čista rasa, t.i. Arijci, naj bi se očistila vseh ras in narodov, ki so blatili to visoko raso. Hkrati pa se je morala nemška rasa očistiti tudi vseh drugih škodljivih elementov: homoseksualcev, komunistov in drugače mislečih. Slo-

Ta princip je nekač zelo dobro deloval in je zelo uspešen še dandanes. Kajne, dragi Bundestag v Bonnu, kajne, dragi predstavnik za Asylopolitik in der Bundesrepublik, da se dandanes deluje tista ideja, ki ste jo prevzel od svojih staršev in starih staršev! Taborišča so s svojo neplačano delovno silo

Plenjenje instituta Magnusa Hirschfelda v Berlinu, 1933.

žrtvijo prevevajo življenje. Šepetajo nam nekje v notranjosti, ne dajo nam miru, nas včasih celo mučijo, samo da ne bi pozabili. Njih?

Ne! Pozabili, da se celotna stvar lahko še enkrat ponovi.

Vsak naj vidi, če more. Vsak naj sliši, če more! Naj ne utihnejo glasovi, ki opozarjajo na vse, kar se je zgodilo in kar nam grozi, da se bo ponovilo.

Poskušali bomo osvetliti ozadje holokavsta. Poskušali bomo pojasniti posledice. Pokazali bomo na paralelna dogajanja v današnjem času. Zakričali bomo vsakič, ko se bo hotela zgodovina ponoviti. Kričali bomo, dokler nam ne bodo nasilno zaprli naših umazanih homoseksualnih ust. Kričali bomo, dokler nam iz naših nenormalnih teles ne bodo iztrgali naša nenormalna, popačena srca, ki po njihovem niso zmožna čutiti, ki po njihovem ne vedo, kaj je bolečina, ljubezen, strast.

SMISEL KONCENTRACIJSKEGA TABORIŠČA

Koncentracijska taborišča niso izvirna ideja nacizma. Obstajala so že prej. Njihov smisel je bil, in je še danes, koncentrirati človeško množico. Prvi temelj je bil izpolnjen in zgrajen. Možnost koncentriranja ljudi na najmanjšem možnem prostoru. Namembnosti pa so bile v ciničnem smislu različne.

Eno je bilo delovno taborišče, t.i. Arbeitslager, drugo pa je bilo uničevalno taborišče, t.i. Vernichtungslager. Obstaja še tretja različica, ki združuje Arbeits und Vernichtungslager.

Država, ki v vojni uporablja tovrstna taborišča, prihrani delovno silo in si zagotovi večjo udarno moč na fronti. Hkrati pa vlija strah potencialnim nasprotnikom režima, ki bi lahko kakor koli škodovali obstoječemu sistemu. Koncentracijska taborišča se seveda lahko uporabljajo tudi v mirnem času, kar je dokazala navsezadnje tudi bivša SFRJ.

Smisel koncentracijskih taborišč v Tretjem

vani, Sinti, Romi, Židje so postali Untermenschen (ljudje spodnje rase). Homoseksualci so postali nevarni arijski rasi. Bili naj bi okuženi z boleznijo. Bili naj bi zaznamovani. Vse to je vladajoči sistem vcepil v glavo arijski rasi.

Da bi lahko očistili raso, so pač morali zgraditi "čistilne naprave". Zaradi vojne pa so seveda to množico ljudi od začetka uporabljali predvsem v delovne namene.

Za homoseksualce naj bi bilo taborišče nekakšno čiščenje arijske duše. Prav tako za politične ujetnike. Za narodno pripadnost pa ni bilo rešitve. Seveda je moral vsak ujetnik pripadati določeni skupini v taborišču. Tako se je porodila misel označevanja ujetnikov. Davidova zvezda za Žide, trikotniki za druge. Homoseksualcem so nadeli "njihovo najljubšo barvo". Rožnato. Rožnati trikotnik je pomenil teror sojetnikov in posebno obravnavo s strani upravnikov taborišča. Nekateri so se navidezno tudi ozdravili homoseksualne kuge. Vendar so pri prvem prekršku v svobodi ponovno pristali v taborišču. Takrat so dobili nad trikotnikom še rožnato črto, ki je označevala povratništvo. To je pomenilo še večji teror in naslajanje nad ubogim človekom.

Tako so sami jetniki sodelovali v peklenškem načrtu, da se iztrebi ljudi in docela zlomi njihov duh. Seveda ne moremo obsojati taboriščnikov, ki so živeli v okoliščinah, ki so bile za človeško dušo, duha in telo tako surove, da sta se v njih naselili apatičnost in prazgodovinski nagon ranjene in lačne živali, ki mora na vsak način preživeti.

V taborišču je po eni strani vladala disciplina, po drugi pa nekakšna hierarhija ujetnikov, ki je sama po sebi povzročala spore med jetniki. Ta način današnja Nemčija še uporablja v domovih za azilante. Na najmanjšem možnem prostoru kopiči narodnosti, ki so med sabo sprte. Npr.: Albanci in Srbi skupaj v eni od telovadniških dvoran. Tako stanje povzroča spore, pretepe, umore ter duhovno in telesno posiljevanje.

postala prava nekonkurenčna industrija. To so kmalu dognali tudi nemški industrialci, ki so se prav radi okoristili s taborišči. V zameno pa so izdelovali obleke in plinske kombine. Zelo lukrativen pa je bil posel s krematornimi pečmi. Jetniki so delali tako za vojno kot civilno industrijo, kar je koristilo celemu nemškemu narodu. Skozi razne pogovore, ki sem jih imel možnost imeti v Nemčiji, sem ugotovil, da so ljudje takrat vedeli za taborišča, vendar o njih niso govorili. Vedeli so, za kaj gre. Le obsežnost bolečina naj jim ne bi bila jasna. Seveda verjemem, da se v začetku ni natanko vedelo, kaj se pravzaprav v taboriščih dogaja.

Nemška taborišča so bila osnovana na najboljšem izkoriščanju človeka. Vse je bilo organizirano do potankosti. Medicina je preizkušala raznorazne učinke zdravljenja, operacij (ali je možno sešiti dva človeka skupaj, kako reagira telo na možganske operacije, ipd.), letenja v ekstremnih višinah (pri kateri višini počne človeku bobnenček, kdaj pade v nezavest, koliko pritiska prenese...), reakcije na okolje (v kolikem času umre človek pri temperaturi minus osem stopinj, koliko časa zdrži v kemikalijah,...). Seveda so bili takšni poskusi vedno odobreni tudi od najvišjih oblasti, ki so jih medicinci redno obveščali o rezultatih.

Zobno zlato jetnikov je potovalo v Berlin za Reichsreserven, lase so predelali v toplo oblačila za vojsko na vzhodni fronti. Uporabili so v glavnem vse, kar ima človek na sebi. Proti koncu vojne so se taborišča spreminjala v prava morišča in klavnice. Kematoriji so delali s polnim ognjem - plinske celice niso zmogle zadati smrtnega doza svojim žrtvam, tako da so bili nekateri sežgani napoli živi.

To, kar so zavezniki našli ob osvoboditvi takšnih taborišč, je bilo enako predstavi o peklju.

Peklju na zemlji.

stopi ahil

Strange fish

V začetku marca je v Cankarjevem domu gostovalo "Sanktpeterburško baletno gledališče". Nepozaben večer so nam podarili, ko so pred nami uprizorili nesrečno življenje homoseksualnega skladatelja Petra Iliča Čajkovskega. Umetniški vodja baleta, koreograf in režiser **Boris Eifman** je libreto zastavil za dva plesalca, umetnika in njegovega dvojnika. Ali njegovega ljubimca. Klasični balet bravuroznih mehkih gibov v belo oblečenih solistov je svoj vrh dosegel v ljubezenskem hrepenju homoerotičnega pas de deux. Za junij nam Cankarjev dom obeta gostovanje mojstra baleta 20. stoletja, **Maurica Bejarta**, 31. maja in 1. junija pa nam bo predstavil DV8 **PHYSICAL THEATRE**. Tokrat samo skromen vpogled v njihovo ustvarjalnost - več bomo o njih zapisali, ko jih bomo bolje spoznali.

Avstralski plesalec in koreograf **Lloyd Newson** je, preden je začel svojo plesno kariero, diplomiral iz psihologije na univerzi v Melbournu in bil zatem nekaj časa svetovalec za prizadete otroke in njihove starše. Ker ga je delo v psihologiji frustriralo, je začel plesati. Najprej pri "New Zealand Dance Company". V London je prišel leta 1980, ko so mu ponudili štipendijo za "London Contemporary Dance School", leto kasneje pa se je že pridružil potujoči skupini s sodobnim repertoarjem, "Extemporary Dance Theatre", in zanjo ustvaril svojo prvo koreografijo. Leta 1985 so Newson ter neodvisna plesalca **Nigel Charnock** in **Michelle Richcoeur** (kasneje sta se jim pridružili še **Liz Ranken** in **Wendy Houston**) ustanovili "DV8 Psychical Theatre". Ime ene najbolj inovativnih britanskih plesnih skupin se nanaša na specifično naravo stila in na njene delovne metode. DV8 lahko razumemo kot akronim za deviantno, namreč za "deviantno" homoseksualnost koreografa Lloyd Newsona, ki jo v svoji umetnosti odkrito izraža. Lahko pa pomeni tudi video kamero 8, saj Newson na vajah pogosto vključi objektiv kamere kot tisti kreativni element, ki mu omogoča zaznavanje nezavednih gibov. Sicer pa se skupina veliko ukvarja s filmom, dobro znane so tudi umetniške filmske priredbe njihovega plesa. Termin "fizično gledališče" označuje ekstremno telesnost in zahtevano energijo, saj se skupina z zapeljivim tveganjem loteva, emocionalno in fizično, rušenja barrier tako v plesnem gledališču kot osebni politiki. Raziskuje najgloblje skrite kotičke človekovih doživljanj in jih sooča s konflikti, ki jih izzivajo osebni in družbeni vplivi, zanima pa jo tudi ponovno raziskovanje pomena (in namena) plesa, ki se je izgubil skozi formalizacijo tehnike in stila.

Glavna tema njihovih predstav je bojno polje medčloveških odnosov. Zanimanje za tako kompleksne probleme, kot so človeška čustva, intimni občutki ljubezni in sovraštva in njihov razvoj skozi ples prav gotovo izhaja iz Newsonovega osnovnega, za plesalca v bistvu nekonvencionalnega poklica. V njihovem prvem delu, odkritem gej duetu "My Sex, Our Dance" (1986), se na odru odvija zasebni svet dveh moških, ki z nevarno igro medsebojnega zaupanja preizkušata to zelo obsojano razmerje. S projektoma "Deep End" (1987) in "My Body, Your Body" (1987) so se nato posvetili raziskovanju heteroseksualne problematike. Od privlačnosti do zavračanja, od odvisnosti do prisile v odnosih partnerstva med žensko in moškim. V razkrievanju običajnih pasti in ritualov teh odnosov

so odigrali/odplesali nekaj družbeno najbolj razvpitih seksualnih stereotipov. Seveda so DV8 poznani (predvsem) po delih, zasnovanih na gej izkustvih, zato pa njihov svet še ni nekakšen moški gej geto s separatističnimi tendencami. Nasprotno, delež žensk je v njihovem delu enakovreden. Res pa je, da je remek delo, "Dead Dreams of Monochrome Men" (1988), izključno moška zadeva. Predstava temelji na kontroverzni knjigi "Killing for Company" **Briana Mastersa**, ki opisuje dramatično življenjsko pot množičnega gej morilca Dennisa Nilsena, ki je sebe poimenoval "monokromni moški". Ne samo material, ki je inspiriral predstavo, tudi rezultat je bil prav tako radikalen, saj so štirje izvajalci (**Lloyd Newson, Nigel Charnock, Russell Maliphant, Douglas Wright**) fizično in emotivno prignani do meja vzdržljivosti. Med moškimi, ki skozi nenaravno plesno gledališče - skozi scene soparnega ozračja gej diskov, skozi scene zatohlega ozračja spalnic - raziskujejo prepletene pojme osamljenosti, želje in emocionalne smrti moškega, se razvije vzajemna igra privlačnosti in odbijanja, topli objemi pa se včasih spremenijo v prav nasilen prijem. In zaupanja, ko se eden od izvajalcev vrže z visoke stene v partnerjevo naročje. In nasprotja, ker je dokaz zaupanja nič, saj ga prav ta partner že v naslednjem trenutku vrže na tla. Fizično močni, vseskozi povsem eksplicitno homoerotični prizori izhajajo iz ekspresivnega, plastičnega plesnega vokabularja. Predstava je zaradi svoje emocionalne avtentičnosti in originalne vsebine stilno uspela in bila zelo odmevna. Tradicionalni naturalizem v plesu je bil z njo prignan do skrajnosti, estetika, ki se je razvila znotraj skupine, pa je ples vrnila k njegovemu najosnovnejšemu izvoru - govoricu telesa. Naslednja produkcija skupine, "Strange Fish" (1992), je delo, ki posveča pozornost socialnim stiskam in osamljenosti tako moških kot žensk. Z delom "MSM (Men Who Have Sex With Men)" (1993), pa se je skupina spet vrnila k (dominantnim) moškim izkušnjam. Podnaslov lahko razširimo in rečemo: moški, ki seksajo z moškimi v javnih

straniščih. Na odru so pred gledalci pisoarji in moški vseh razredov in starosti, ki postopajo naokrog in čakajo... MSM, ki pomeni "Men Seeking Men", ne kalkulira z morebitno sramotivijo ne s škandaloznostjo, ampak predstavlja izjemno privlačno, inventiven in vznemirljiv gledališki dogodek.

Najnovejši, letošnji projekt nosi naslov "Enter Achilles", v njem pa se Lloyd Newson sprašuje, kaj pomeni biti "Moški". In kaj opredeljuje moškost. Zakaj so domnevno "nemoška" čutenja, misli in dejanja "pravoverni" moški v dokazovanju samih sebe prisiljeni zatajiti. In se sprašuje, zakaj "nemoško" obnašanje često velja za nesprejemljivo in zakaj nekonformizem in sleherna drugačnost povzročata toliko sovraštva in strahu. Vemo, da so moški skozi zgodovino vedno zatirali ženske, nič pa ne razmišljamo o moških, ki se zatirajo medsebojno - z dokazovanjem nečesa, kar niso. Ali pa se samozatirajo. Skozi ples DV8 osvetljujejo moški medsebojni vpliv. Izhajajoč iz gostiln kot startnih točk, vidimo, kako lahko pitje v moški družbi postane metafora za telesne kvalitete, našega življenja vir. In kako lahko kvaliteta pitja predstavlja našo nepopustljivost, neusmiljenost in krutost, našo krhkost, nežnost in šibkost, našo prozornost. Če pa k temu dodamo še elemente pijanosti/treznosti, mehko/trdote, odkritosti/skrivanja in lepote/nasilja, lahko zlahka zaključimo, da je pivska družba skupnost, ki v vsakem primeru povezuje moške med seboj. In jih ne razdvaja enega (ali drugega) proti drugemu. To delo, ki naj bi bilo v odnosu do stereotipnih podob povsem osebno, je obarvano z individualnimi izkustvi, osebnostjo in izpovednim izrazom vsakega nstopajočega posebej. Lepo povabljeni zatorej - na daritev gej telesa in duha.

(gusti)

27. 6. bo v CD gostoval francoski režiser **Stanislas Nordey** s predstavo **14 fragmentov** po dramski predlogi **Armanda Llamasa**. Prav gotovo vredno ogleda.

REPRIZA: pred nedavnimi sem se imel priložnost pogovarjati z gay aktivistom - enim redkih pri nas, da se razume, ki si upa javno udeležati tisto, o čemer razmišljajo in preklinjajo številni drugi, ki bi tudi radi bili aktivni, pa imajo premalo jaje za to. Pogovor ne bi bil nič pretresljivega, še manj posebnega, če bi ne nanesel na številne zaplete, s katerimi se srečujejo homoseksualni pari, ki že leta živijo v (nadvse) monogamnih skupnostih, pa jim država ne priznava pravice do uveljavljanja stroškov skupnih vlaganj niti pravice dedovanja v primeru smrti enega od partnerjev, hkrati pa si zatiska oči tudi pri očitnih primerih življenja v skupnem gospodinjstvu. S sogovornikom sva se strinjala, da država ne razmišlja in ne ravna prav, ko ljudem s tovrstno diskriminacijo ne dovoli pravice do izbire partnerja, ne da bi imeli gayi za to tudi pravno rešenih bivanjskih in splošnih civilizacijskih vprašanj. Potem sem slišal nekaj, kar me je vrglo iz tira. Baje je predlog za registracijo istospolnih partnerjev že bil v parlamentarni obravnavi, vendar se je proces registracije ustavil, ker so hoteli gayi tudi pravico do porok in posvojitve otrok. Lahko si predstavljate, da je tovrstna pobuda naletela na gluha ušesa; še več, tudi morebitno pravno uveljavljeno koruzništvo je splavalo po vodi in bilo umaknjeno iz nadaljnjih razprav in obravnav. Že je zraslo nezaupanje v državo, ki suvereno razglašča svojo demokratičnost, hkrati pa zatira ne tako majhen del svoje populacije. In to tisti del, ki dejansko največ

prispeva v državno blagajno, saj je splošno znano, da biti poročen in s kopico otrok pomeni davčno olajšavo, biti samski in s primernimi dohodki pa priliv v državni proračun.

PREMIERA: zgornji zapis bi bil v tem trenutku že prežvečen in postan, če se na tem področju vendarle ne bi začelo (ponovno) premikati. Če gayem ne želi stati ob strani država, jim bo pa širša mednarodna skupnost, torej Evropa. Skratka, začelo se je premikati v trenutku, ko je Slovenija (konkretno) dobila mandat za pogajanja za pridruženost članstvo v Evropski uniji. Ne da bi bil kak goreč zagovornik ali privrženec članstva v omenjeni skupnosti, ker Evropa je stara in okostenela, in prav nič ni verjeti, da se bo Slovincem pod njenim okriljem godilo veliko bolje. Za ene, v konkretnem primeru gaye, pa se gotovo obetajo boljši časi. Zakaj? Pravila igre mame Evrope namreč določajo, da mora biti zakonodajna država članica prilagojena zakonom skupnosti oziroma da zakoni vsake posamezne članice sicer lahko variirajo, da pa ne smejo biti v izrazitem nasprotju z njenimi zakoni. In ker je mama Evropa že pred letom pravno pozitivno uredila registracijo istospolnih partnerstev in še nekatera druga, za homoseksualce izjemno pomembna, že kar vitalna vprašanja, to enostavno pomeni, da se mora tudi slovenska država pripraviti na spremembo tovrstnih pravnih vprašanj in jih ne bo mogla kar prezreti, kot je to počela doslej. Če slovenski

gayi ne bodo imeli pravice do skupnega življenja, ki bo tudi pravno registrirano, Slovenija pač ne bo videla mame Evrope. Kot pribito.

KRITIKA: sklepam lahko, da se bo okrog tega vprašanja še dvigal prah, posebej v nazadnjaških, versko gorečih krogih. Vatikan pojmuje homoseksualce še vedno kot bolnike oziroma grešnike, ki niso vredni njegove odveze, in verjamem, da je tudi Slovincem, ki mislijo podobno, še kar nekaj. A ko pošteno premislite poteze najvišjega dostojanstvenika rimskokatoliške cerkve, ki je v novi encikliki na grmado obsodil tudi vse ženske, ki bodo naredile splav, pa medicinsko osebo, ki bo abortuse opravljala, pa tudi vse tiste ljubezni željne mlade in malo manj mlade, ki si nataknejo kondom pred občevanjem ali vzamejo pilulo proti neželeni nosečnosti, je sklep enostaven. Tudi greh homoseksualnosti postane v tem primeru manjši, mar ne? Sploh, če pomislimo, da bo ostalo bore malo ljudi, ki se "ne bodo cvili na grmadi", če parafraziram misli njegovega veličanstva papeža.

Če pa bi bila posledica tega članka slovenski NE vstopu v Evropsko unijo (v kar kljub homofobičnosti nekaterih struktur ni verjeti), si gayi nikar preveč ne ženite k srcu. Zakon o registracijah ne istospolnih, pač pa nekonzvencionalnih partnerstev bo do takrat že napisan in overovljen. Pa Bog z vami.

Tomaž T. Simon

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 210-03/93-3/4-0
Ljubljana, dne 16. marca 1995

ROZA KLUB, ŠKUC-MAGNUS IN LL
L J U B L J A N A

Kersnikova 4

ZADEVA: Mnenje Vlade Republike Slovenije o patitiji v zvezi s preprečevanjem diskriminacije zaradi spolne usmerjenosti

1. Delovnopravna zakonodaja trenutno izrecno ne opredeljuje prepovedi kakršnekoli diskriminacije. Ustavno načelo enakosti pred zakonom, ki zagotavlja enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino velja tudi, ko gre za vprašanja sklepanja delovnega razmerja in tudi pravic, ki jih imajo delavci v zvezi s delovnim razmerjem.

Novi kazenski zakonik Republike Slovenije izrecno prepoveduje diskriminacijo zaradi spolne usmerjenosti v prvem odstavku 141. člena (kršitev enakopravnosti) določa, da "Kdor zaradi raslike v narodnosti, rasi, barvi, veroizpovedi, etnični pripadnosti, rasi, jeziku, političnem ali drugačnem prepričanju, spolni usmerjenosti, gmotnem stanju, rojstvu, spolni družbenem položaju ali kakšni drugi okoliščini prikrajša koga za katero izmed človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki so priznane od mednarodne skupnosti ali določene s ustavo ali zakonom, ali mu takšno pravico ali svoboščino omeji, ali kdor na podlagi takšnega razlikovanja komu da kakšno posebno pravico ali ugodnost, se kaznuje s denarno kaznijo ali zaporom do enega leta."

V Vladi Republike Slovenije se pripravlja nov zakon o delovnih razmerjih, ki bo enotno in na novo uredil to

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

področje. Pri pripravi prvih gradiv se je še pokazala primernost izrecne opredelitve prepovedi diskriminacije izkralneve zaposlitve in zaposlenih oseb. Program Vlade Republike Slovenije predvideva prvo obravnavo novega predloga zakona v sadnjem trimesečju 1995.

2. Po programu dela Vlade Republike Slovenije bo v sadnjem trimesečju 1995 pripravljena analiza določb zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Ob tem bodo zaradi številnih zakonodajnih pobud analizirana tudi vprašanja ureditve statusa istospolnih zvez in predlagane ustrezne zakonske rešitve. Upoštavana bodo izkušnje drugih držav in sicer v smislu posebnega zakona, ki ureja vprašanje pravnih posledic zvez istospolnih partnerjev.

POSILANO TUDI:

- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- Urad Republike Slovenije za ženske politiko

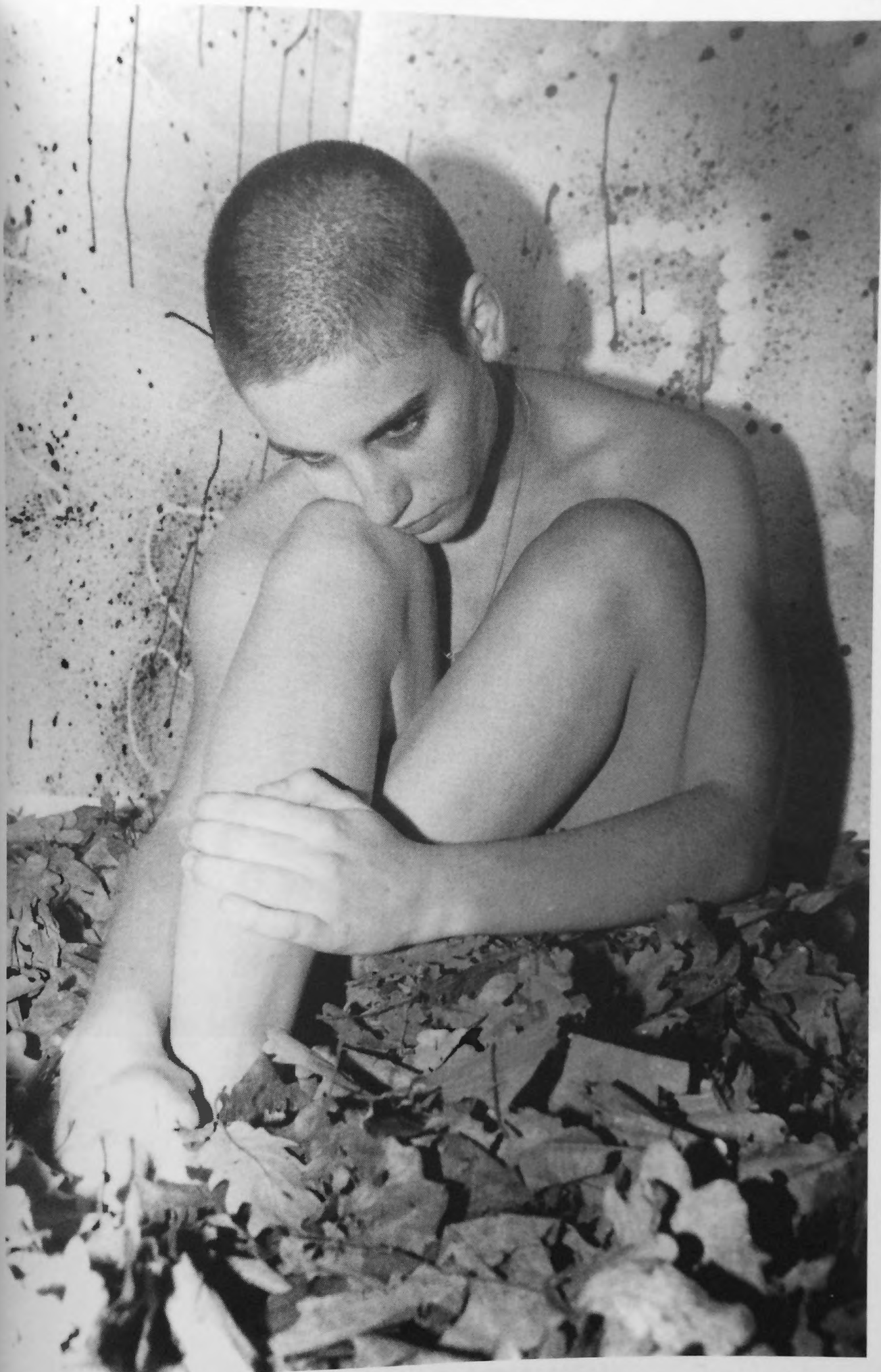

foto: maja vauda
III. nagrada fotonatečaja emzina

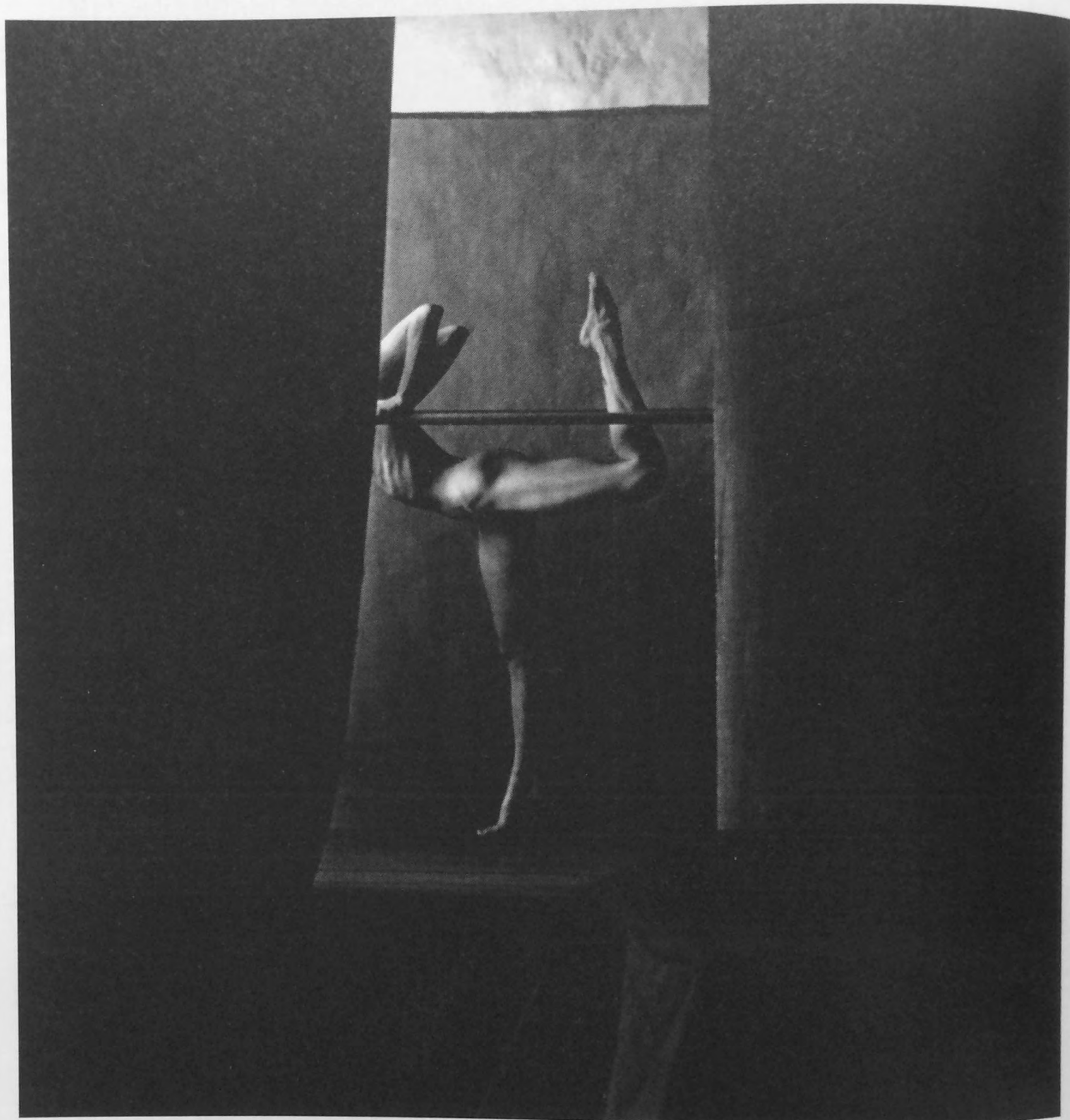

foto: tomaž gregorič
I. nagrada fotonatečaja emzina

foto: tomaž gregorič
I. nagrada fotonatečaja emzina

foto: maja vauda
III. nagrada fotonatečaja emzina

tujina, povsod

“idem negde drugde
gde je srce koje kuca”

Boye

(“Pogrešno je misliti,
da ćeš ti to shvatiti!”/“Boye se ne boje!”)

V začetku letošnjega leta sem za kakšen teden dni dobila izvod knjige Svetlane Slapšak “Ogledi brezbrčnosti” (Radio B92, Beograd 1994). Nisem je kupila v knjigarni, čeprav bi človek utegnil pomisliti, da se tako nabavlja najboljše knjige. Pa se ne: v teh časih se dobijo takole, iz rok v roke, za kratek čas, ker veš, da je še ogromno tistih, ki jim je več do dobrega teksta kot do embarga čez vse, tudi čez razum. Ampak država je izklopila in potrgala vse linije. Da se slučajno ne bi česa navzeli ali naučili. Čiste roke. Da lahko sedaj samostojno razvijemo avtohtone oblike državnega rokovnjaštva in državljanske malomarnosti. Da slučajno ne bi prepoznali logike fašizma in nacizma podivjanih vlad tudi v deželi, kjer tisti nesrečniki in nesrečnice, ki bi jih ob vsakem njihovem nastopu morala doleteti kazen zaradi kršenja anti-diskriminacijskih pravnih kodeksov, še kar lepo sedijo v najvišje posvečenih institucijah in javno razpravljajo.

Jasna stvar, 1995 je leto boja proti nestrpnosti in kot nalašč so nestrpneži prav letos čisto ponoreli in država seveda spet ne reagira. Ker vrana vrani. Izgleda, da bo celoten projekt postal trening potrpežljivosti ali v nadaljevanju ena od prekucniških zabav za javnost. Javnost rada tolmači krivdo, danes pa sploh, ko je prostovoljno izvolila svoje zastopniške ekstremiste. Za novo državo ni nič hujšega kot nesimpatična sedanost. Potem je v zadregi. Ne ve, kaj bi, ko se večinski odstotek naveliča lojalističnih praznovanj. Potem si izmislil nekaj Drugega, nekaj, kar se bo hitro prepletlo z nekultivirano stranjo državljanske jeze. Ideologija ogroženega kolektiva - ki jo tokrat spodbuja država, da bi prikrla lastne funkcionalne zaostanke - nastopa kot zgodovinsko nujen model kulturalnosti in zavednosti ter postane v očeh javnosti bolj bistvena in nadrejena učenju strpnosti. Razlika postanejo integracijska motnja, ne ponosno obeležje multikulturalnosti; drugačnost postane opisljiva skozi manko pravšnjih označevalcev, ne skozi njeno avtonomno diferenco. Vojne se začenejo z manihejskimi horizonti in prav na takšne nalletim vselej, ko prisluhnem tistemu mnenjskemu toku, ki dandanes prevladuje v javnem diskurzu države Slovenije. Leto boja proti nestrpnosti pade v čas, v katerem večina evropskih državljanov sumniči drugega skozi kriterije pripadnosti: ostajamo sami, skriti in izolirani v svoji zaključeni identiteti. Nestrpnost je bliskovita in zelo naključna. Ni natančna, ne teče po zaporedju, ni raciona-

lizirana, ne sledi svojim prvim manifestom: nima spomina in noče premisleka. Stekla žival. Popade prvega mimoidočega. Današnje evropske države v miru se od držav v vojni razlikujejo le po stopnji fantazm: v prvih so te zaenkrat še zaobjete skozi mnoge, a precizno definirane kategorije tujosti, medtem ko pri slednjih ni več ene same karakteristike, v katero ne bi bil uperjen agresivni dvom. Zato so vojne med državami tudi državljanske, “notranje” vojne, saj se krči sicer legitimni prostor različnim identitetnim shemam. Kolikor se države približujejo tovrstnemu reduciranju državljanstva, tolikšna je mera nestrpnosti v njih; kolikor državni aparat s pravno doslednostjo ne zaustavi padca civilnosti, toliko je fašistoiden; kolikor javnost ne zmore več mentalno obvladovati fiksacije krivde, toliko je pripravljena tudi na ubijanje. Presodite, kje smo.

Gay populacija sodi med tiste skupine, ki nenehno testirajo dimenzijo človeške razdražljivosti. Humor. Samo še Mujo, Haso in Fata so deležni preciznejšega terorja smešnega. Seveda pa humor lajša življenje. Tako kot stereotipi. Če je bilo kriminaliziranje določene narodnostne, socialne ali mnenjske skupine v javnem prostoru še pred časom etično vprašljivo, pa gay življenjski stil nikdar ni prišel niti v bližino diskurzivne varnosti. Vrednotni absolutizem, miselna podlaga agresije in nenazadnje vojne, se najpogosteje ne problematizira in povsem samoumevno domuje v večini societalnih oblik: “homoseksualnost” je tako daleč stran od artikuliranega družbenega statusa, zdi se tako zelo oddaljena od izkustva bližnjega, tako je nepripisljiva, razseljena in nepoosebljena, da izgleda, kot bi njeno izključevanje ne prizadelo nikogar. Tod nihče več ne popazi na svoj jezik. Odrpta diskriminacija nad gayi in lezbijkami je tako nevpadljiva, homofobija pa tako neprepoznaven znak nestrpnosti, da v njuno preprečevanje ne investira nihče, niti izobraževalni sistem, pa naj gre za dijaka ali doktorja znanosti, niti množični mediji niti državne institucije. Niti družinska ljubezen niti državljanska občutljivost. Pa to ni najhujše, dokler še upam, da ne gre za splošno veljaven koncept, temveč le za izjeme ozkih, ozkih horizontov. Ampak. Kje naj se potolažimo.

Gay skupnost. Majhna, ampak še pa še strpna v svoji polcivilni poziciji. Vsak totalitarizem bi si želel tako vzdržljive manjšine, s tako elastičnimi člani(cami), da jim je povsem vseeno, kam jih posadiš. V prijazne mestne kavarne ali v plinske komore. Ra-

zen na javne gay platforme, tja ne, ker mama in služba. Lepo samosvoji, onkraj dobrega in zla zakonskega reda, takole mirno prepuščeni naključnim razpoloženjem oblasti, zdaj ja, zdaj ne, običajno nikdar ne. Ker tudi država noče in noče nič niti slišati in konec pika amen. Pa čeprav je artikulacija različnih identitetnih okrožij njena pravna nujnost. Pa ne zato, da bo potem za njimi vpila, hop, Cefizelj. Osnovna dolžnost države je varnost civilistov, sam njen obstoj pa zagotovilo, da ne bi prevladale prioritete katere izmed njenih mnogih prebivalstvenih kategorij. Država mora ohraniti identitetne razlike in jih enakovredno zaščititi skozi državljanski status. Zagata nastopi, ko se ob identiteti neke skupine spreneveda in ji kot taki noče podeliti polne legitimnosti obstoja. Kar se dogaja v primeru gay populacije. Večinoma živimo na lastno odgovornost. Ali se pač prilagajamo in stopamo v neke delne, raztresene pripadnosti, nikjer povsem doma. V obeh primerih smo tujci. Brez svojih varnih prostorov, brez prostorov za prijateljevanje, naključno se srečujemo, naključno gostujemo v prehodnih ljubeznih, nič trajnega ne nosimo s seboj, hitro odhajamo in nam, zgleda, še žal ni. Celo življenje se zaman navdušujemo.

Leto boja proti nestrpnosti pade v čas, ko večina evropskih državljanov sumniči drugega skozi tiste kriterije pripadnosti, katerim so prve odpovedale uslužnost prav institucije. Javnost le znova vse dobesedno verjame. Od tod dalje se lahko ponovi zgodba izpred petdesetih let, katere konec slavimo prav 1995. In ravno v Sloveniji. Od tod dalje se lahko pripeti zgodba, ki še traja tik poleg nas. Zato ob okrogli obletnici nekdanje zmage nad fašizmom in nacizmom ne bom poslušala uradne retorike tistih, ki mi ne privoščijo in ne omogočijo prijateljev in prijateljic s polnim imenom in brez strahu, mirnih popoldanskih družinskih kavc z njihovimi sorodniki ali vsaj električnega toka, da se v soju napredka civilizacije zaljubim v vse te lepe obraze. Ne bom gledala starih posnetkov, ne bom se navajala na minimalistične kriterije miru in ne bom pestovala hvaležne misli samo zato, ker sem živa in pomlad in sonce in take stvari. Raje se ozrem k tistim, ki danes še bijejo boj z aktualno norostjo, ki se ji zoperstavljamo z razumom, z glasom, s pisavo, s kulturo. Četudi niso prepričani, da jim bo uspelo. Ostati.

Nataša Velikonja

veselo v kino

Prav žalobno sem odtaval iz kina, čeprav je bil film povsem OK. "Ljubezen v troje" (Threesome - **Andrew Fleming**, 94), namreč. Zakaj? Homoseksualnemu Eddyju (**Josh Charles**) in pravoumerjenemu Stuartu (**Stephen**, eden iz igralske familije **Baldwin**), se je v izključno fantovskem študentskem domu kot cimra pridružil Alex (**Lara Flynn Boyle**), ker jo je birokracija zaradi imena spremenila v moškega. Potem, jasno, nastane kaos. Stuart bi pofukal vsako češpljo, kaj šele privlačno Alex, a ta se zaljubi v Eddyja, ki pa je ne more zadovoljiti, ker si še ni "na jasnem" s svojo identiteto. In za povrh, nedolžen je tudi kot peder, Stuartova zadnjica je (še) nedosegljiva, nedotakljiva. Prav, "nepopisana tabla si torej," ugotovi Alex, "iz tebe bom lastnoročno naredila heteroseksualca". Ugotovi celo, štos nad štosi, da je v resnici prikriti heteroseksualec. Manever se ji ne posreči, zato mu iz čistega prijateljstva priskrbi potencialnega ljubimca Dicka (**Alexis Arquette** me je tokrat razočaral; karikiral je samega sebe!). Dick (inventivno ime, ni kaj!) je seveda tako "plašen", da v hipu plane nanj. Tudi Eddy plane, a iz sobe, na zrak. Tako si "sveta trojica" obljudi prijateljstvo, brez seksa. Imajo se torej radi, a ne morejo zatajiti, da so bolj kot obveznih študentskih pic lačni seksa. In zato seksajo. Drug z drugim. In prikrivajo. Drug pred drugim. In na koncu ne prikrivajo ničesar več. Seksajo vsi trije skupaj. Potem diplomirajo. Čez leto dni se ponovno srečajo na kosilu. In ugotovijo, kako ljudje, ki so bili še včeraj vse, danes niso nič. Ni jih več in jih nikoli več ne bo. Ja, zato sem bil tako (malo) žalosten. Naslednjič sem se pomešal med "Tri zaljubljena srca" (Three of Hearts - **Yurek Bogayevicz**, 92), film, ki je ponesrečeno otvoril zadnje Dnevne gay in lezbičnega filma. Čisti "promašaj". Na kratko: lezbijki Connie (atraktivna **Kelly Lynch**) in Ellen ("twinpeaks" **Sheryl Fenn**) se ne bosta nikoli več ljubili, za kar poskrbi nab(ri)ti žigolo Joe (**William**, naj "hunk" iz dinastije **Baldwin**). Sicer pa, kamorkoli pogledaš, sami trikotniki. Smo pač v času seksualne geometrije. Veliko več bi vam lahko pripovedoval o filmu "Jagode in čokolada" (Fresa y chocolate, 93). David (**Vladimir Cruz**) ugotovi, da je Diego (**Jorge Perugorria**) prav gotovo "maricón", ker si je privoščil sladolez z jagodami in ne s čokolado, čeprav je bila ta na voljo. Torej, čeprav obstajajo ženske, so kljub temu na svetu tudi pedri. Navkljub trdnemu seksualnemu (in političnemu) prepričanju pa David skozi film počasi, a vztrajno postaja Diegov prijatelj. Dokler se ne združita v odrešujoč objem. A sreča je le trenutek in Diega čaka eksil, Davida pa negotova usoda v Havaní, "najlepšem mestu na svetu, ki si ga moraš ogledati preden povsem ne potone v blato". Ne, to ni socialistični film, kot bi bili radi nekateri pametni. Je ostrá kritika zoper homofobijo, ki je v (po)revolucionarnem obdobju s taborišči prav na Kubi dosegla vrhunec in je v tem trenutku ne zmoreta niti "civilizirani in svobodni", velika

Amerika in mala Slovenija. Za nas bi bilo torej odrešilno, by the way, povrniti se kakšnih dobrih dvajset let nazaj, v zgodovino "svinčenih časov" moralno politične (ne)oporečnosti (kar dokazuje, da je s to našo "demokracijo" očitno nekaj hudo narobe?! Že res, da smo tudi mi imeli "črni" film, a v njem ni noben peder izjavil: "Zakaj mi nimate glasov, kot je ta? Moramo res kar naprej poslušati Mario Remolo?" Verjemite, da je mislil na večurna samopašna Castrova brbljanja. Režiser filma je bil **Tomas Gutiérrez Alea**, nestor kubanske kinematografije, ki pa ga je rak že tako močno načel, da mu je pri finalizaciji moral pomagati mladi **Juan Carlos Tabio**. Kljub temu mu ne primanjkuje duhovitosti. Ko Diego izpove ljubezen Davidu in pri tem obžaluje, ker ni gej, mu ta preprosto izreče tisti ponarodeli "vroči" stavek: "Nihče ni popoln." To velja za vse, samo za ta film ne. Kot tudi ne za njegov vzhodnonemški ekvivalent, film "Coming out", ki ga je režiser **Heiner Carow** tri leta snemal na skrivaj, premierno pa prikazal 9. novembra 1989, v noči, ko je bil berlinski zid prvič prebit. Tudi v primeru prvega in zadnjega vzhodnonemškega gej filma bi lahko govoril o družbeni kritiki, a ostanimo pri terminu "družbeni dokument" in se raje posvetimo zgodbi o ljubezni, ki ima vse predpostavke, da se ne uresniči. Glavni junak Philipp (**Matthias Freihof**) je učitelj, njegova moralna podoba pa zato še toliko bolj obvezujoča. Zavečajoč se norm in pravil se zaplete v razmerje s kolegico Tanjo. A tiste noči, ko utaplja spomine na nekdanjega ljubimca Jacoba, ki ga je pred Tanjo zatajil, se kot angel odrešenja v pierrotovem kostumu pred njim pojavi mladi, z ničemer obremenjeni in te po ljubezni hrepeneči Matthias (**Dirk Kummer**). Kolikokrat se zgodí čudež v stilu "the first time ever I saw your face", ker je dvema preprosto usojeno srečanje in uresničenje v ljubezenskem opoju. Tokrat se zgodí po praznovanju Matthiasovega rojstnega dne, v Philippovem stanovanju. Lep ljubezenski prizor: počasen, z nekaj dvoma, strahu, slabe vesti in s trepetajočimi prsti v iskanju nežnega dotika. Končno prevlada ljubezen, saj je vzniknila v ognju dolgo zadrževane in zatajevane strasti. In izgorela v pepel. Prizorišče postane pogorišče, kajti "petelin zapoje" ponovno. Na nekem koncertu, kjer se srečajo vsi trije, Philipp zataji Matthiasa in mu Tanjo predstavi kot soprogo. Matthias neudrudno išče priložnost ponovnega srečanja, a šopka rož mu ne more več izročiti. Išče ga tudi Philipp, a v medsebojnem iskanju sta si vedno bolj vsaksebi. Prst usode kaže, da sta se tako kot srečati in ljubiti morala tudi raziti. Philipp tava po kruzinng plačih ter v številnih mimoidočih in ponujajočih zaman prepoznava njegov obraz. Naključni ljubimec, s katerim prebije noč, se zjutraj poslovi v slogu "bil je famozen fuk, res si bajen" in odide še preden Philipp uspe pristaviti vodo za kavo, ki jo bo skuhal za nekoga drugega, spil z nekom tretjim... Ko ga končno sreča, ima Matthias že novega ljubimca. Prihodnosti ni,

ker se ne bo zgodila, preteklosti ni, ker je že minila. Philipp ostane sam. Nanj se zruši "berlinski zid", ostane brez službe. Nanj se zruši "coming out", ostane brez starševskega razumevanja, saj se mu odpove celo lastna mati. Gre pač za "dokument življenja" in ne za "ameriške sanje" v slogu filma "Doing Time on Maple Drive" (**Ken Olin**, 92), ki smo ga videli prek satelita. V povprečni "All-American" familiji imata starša neza-vidljive probleme: starejši sin je alkoholičar, hčerka pred abortusom, najmlajši, Matt (**William McNamara**), pa je gej. Ko naredi coming out, ga vojaško nastrojeni oče prijateljsko stisne k sebi. "Končno je bil Alexander Veliki tudi homoseksualec," se navduši in sina ima zato zdaj rajši kot kdajko prej. Američani v (licemerni) jok, jaz pa v (histerični) smeh...

Že omenjeni "pregovor" iz filma "Nekatero so za vroče", da nihče ni popoln, velja še posebej za "Kravji blues" (Even Cowgirls Get the Blues, 93). Bog, lepo je biti kravanca, čeprav krav ni bilo videti, bil pa je blues, pardon, bluz. Zato bo roman **Toma Robbinsa** še vedno kulten, **Gus Van Sant** pa mogoče nikoli več kultni režiser. (Mimogrede: tudi nov projekt "To Die For" me ohranja v tem prepričanju). Ker ni vedel in znal zgodbe izpeljati in jo je zato tolikokrat premontiral, da je, kljub za silo zadovoljenim producentom, sam ostal povsem nepotešen. In z njim premnogi gledalci. Svetli točki pa sta igralski zvezdi: **Uma Thurman** kot Sissy (z usti kot vagina na koncu organa in seveda z enormno velikimi palci, prikladnimi edinole za avtoštop, torej še za en režiserjev road movie) in **Rain Phoenix** kot Bonanza Jellybean (z gmoto divje neukročenih mišic in dekliskih oblin). In ko Bonanza izpove Sissy ljubezen, se ta zdrzne. Zdrzne se vedno znova, ko se ljubita. Iz ljubezni, kakopak. Če rečem še kakšno o **Johnu Hurtu** kot grofici, si ne morem kaj, da ne bi pomislil, kako je za vlogo zastavil vse, kar se je "naučil" kot Kaligula, **Quentin Crisp** in Človek slon. Zname **Roseanne Barr** (takrat še Arnold) se spominjamo zgolj po besedah namenjenih Sissy prihodnosti: "There will be vimmen - lots of vimmen". Legendarni **William Burroughs** pa je izdaval samo: "Omnous" = zlovesče! in že je izginil iz kadra. Ne smem pa pozabiti še vodilne vloge idrogiranih) žerjavov, ki jih moški niso niti ljubili niti spoštovali, ženske pa so to znale in se za njih tudi borile?! Ko so jih končno osvobodile, smo videli tudi najboljši prizor filma in samo ta kader opravičuje posvetilo filma v spomin na pokojnega **Riverja Phoenixa**. In še moj moto te eko-feministične horse, pardon, cow opere: Verjamem v vse, nič ni sveto; verjamem v nič, vse je sveto! Spraševal sem se, kaj počne senzibilni francoski gej režiser **Patrice Chéreau** kot igralec v ameriškem "Postlednjem Mohikancu" Zdaj vem. Za film "Kraljica Margot" (**La Reine Margot**, 94) se je učil masakra "šentjernejske noči" in tako posnel edinstven mikš krvi, strupa in znoja/parfuma. Če pustim

zgodovino ob strani, v katero ste itak posvečeni, pa ne morem mimo likov in njih izjemnih interpretov: Margot (fatalna **Isabelle Adjani** kot poosebljena incestuozna spolnost), kralj Karl IX. ("ranjeni moški" **Jean-Hugues Anglade**), Katarina Medičejska (hladna **Virna Lisi**, že skoraj smrtno ledena), La Môle (**Vincent Perez**, lep še takrat, ko je Margot v svojem naročju pestovala le še njegovo glavo), Guise (**Miguel Bosé**, nesojeni Viscontijev Tadzio) in seveda vojvoda Anjou (**Pascal Gregory**), ki mu sestra Margot očita: "Ti ne boš nikoli zaplodil otroka, razen če tvojim ljubčkom ne poženejo dojke". Res je bil gej - kot tudi njegov mlajši brat Alençon (**Julien Rassam**) - in spisek njegovih ljubčkov je kar zavidljiv: Joyeuse, Epernon, Maugiron, Quélus, Saint-Mégrin, Gramont in Saint-Luc. Žal pa jih nismo videli, saj se prav v trenutku, ko Anjou postane kralj Henrik III., film konča. Zato iz njega samo še moj moto: Ni važno, če srce krvavi, pomemben je nasmeh na ustnicah... Francozi svojega "oskarja" imenujejo "cezar" in Margot jih je prejela pet. Vendar je letos za največje presenečenje poskrbel gej režiser **André Téchiné**, ki je s filmom "*Divje trstike*" (*Les Roseaux sauvages*, 93) pobral najpomembnejše: za najboljši film, scenarij in režijo. Leto 1962 v jugozahodni Franciji. To je bil čas, ko sta strah in evforija korakala z roko v roki, kajti senca alžirske vojne za neodvisnost je kot breme padala na sentimentalne in familijarne odnose. To je bil čas režiserjeve adolescence, ki ga je oživil z liki najstnikov, med katerimi je tudi Francois (**Gaël Morel**), ki se počasi odkrivajoče ozaveja svoje homoseksualnosti. V seksualni zmedenosti prezira sam sebe. Navznoter obračunava sam s sabo, ko stoji pred ogledalom in si ponavlja "peder sem, peder sem", vendar se mu Téchiné posveča z veliko afinitete in simpatije (gre pač za režiserjev "drugi jaz"), saj je navzven prav Francois tisti, ki zblizuje ljudi med seboj. Stilno dovršen film je to, ravnopravšnji mikš francoskega naturalizma z liričnostjo, ki mu še prav poseben čar dajejo povsem avtentični mladi igralci. Cezarja za glavno moško vlogo je prejel **Gérard Lanvin**, ki igra enega od treh akterjev (plus **Jean-Marc Barr** in **Bernard Giraudeau**) v filmu "*Najljubši sin*" (*Le fils préféré*, 93). Ko v italo-francoski familiji ugotovijo, da je eden izmed treh sinov homoseksualec, je konflikt neizbežen. Film je posnela režiserka in igralka **Nicole Garcia**, zato ni čudno, da je prav z njim zakoličen "novi moški film". In ker smo že ravno v Franciji, naj bo omenjen še film "*Prekleta trata*" (*Gazon maudit*, 94), ki ga je režirala **Josiane Balasko** in poleg **Victorie Abril** zaigrala v njem tudi glavno vlogo. Josiane je lezbijka in se zato seveda zaljubi v šarmantno Victorio (le katera bi spregledala njene čare?), ki kljub temu, da poseduje moža, tipičnega južnjaškega mačota (film se dogaja v Provansu, na tradicionalno konzervativnem jugu), kmalu spozna, da se da ljubiti tudi na drugačen način. In ubogi mačo je prisiljen spoznati, da so predsodki le strah, ki ga ni, da ni niti spolnih meja in da toleranca ni prazna beseda. To pa z njim spoznava tudi publika, saj komedija z neprisiljenimi pedagoškimi ambicijami korak za korakom obra-

čunava tudi z njenimi predsodki. Cankarjevemu domu najtoplejša zahvala za "Izraelski film danes", kjer smo imeli enkratno priložnost videti tudi film "*Čudovita milina*" (*Amazing Grace*, 92). Med Jonathanom (**Gal Hoyberger**) in Thomasom (**Sharon Alexander**) se vzpostavi ljubezensko razmerje, katerega udejanjenje jima ni usojeno. Prvi naivno trpi, drugi pa se vse bolj skrivnostno oddaljuje. Poljub je vse, kar mu lahko da. Aidsa ne, z njim trpi sam in se zato tudi odpravi v Ameriko, kjer po dvoletnem životarjenju umre. Film vsebuje nebroj zabavnih elementov v podobah babic, tet in sosed, da sem se ob koncu resno vprašal, od kod toliko humorja v režiserju, ki je ravno ob priložnosti premierne prikazovanja filma na Berlinalu '93 za aidsom umrl tudi sam. Ja, to je bil **Amos Gutman**. Kar sama po sebi pa se spet ponuja primerjava z ameriškim filmom, tokrat seveda na temo aidsa. Primerjava pove, da primerjave ni. Satelit nam je posredoval "*Sostanova*" (*Roommates* - **Alan Metzger**, 94). Bill (**Eric Stoltz**) je premožen in omikan gej, ki za cimra v domu za pomoč obolelim dobi veternjaka Jima, ki se ima za aids "zahvaliti" transfuziji. Skozi številne spore in spopade ga Bill celo uspe odrešiti homofobije in naučiti občutljivosti, spoštovanja in razumevanja. In ko se resnično spoprijateljita, Bill umre. V zahvalo mu Jim na grobu recitira iz njemu najljubšega čtiva, Melvillovega "*Moby Dicka*". Še kamen bi se zjokal, če bi zmožol solze točiti. Tudi jaz sem se utapjal v njih, a vsake zabave je enkrat konec... Nič koliko kritikov je že napovedalo smrt enega najstarejših filmskih žanrov, namreč vesterna. A vestern bo živel tudi še takrat, ko bodo od omenjenih kritikov ostali samo še prst, prah in pepel. To dokazuje tudi "*Tombstone*" (**George Cosmatos**, 94). Divji zahod je poln južnjaških legend, ena najbolj znanih pa je bolj pri O.K. Corralu, ki je ne vem že katerič obujena v spomin v tej skoraj verodostojni zgodbi o Wyattu Earpu (**Kurt Russell**). Tisto, kar sem ob tem pravzaprav hotel povedati, pa je dejstvo, da obstaja

coming out

teorija, po kateri je moške na nenaseljeni "Divji zahod" gnala homoseksualnost, saj so tam pač Ameriko gradili predvsem in samo moški. Po filmih sodeč ženske tam niso imele kaj početi. Tiste redke protagonistke, čeprav nemalokrat obvezne, to pravilo samo potrjujejo. Pa še te so bile velikokrat lezbijke kot **Mercedes McCambridge** v "*Johnny Guitar*". Teorija nadalje govori, da je prišlo do nekaj znanih dvobojev in strelskih obračunov med kavboji posameznih rančev (izključno) zato, ker je en kavboj speljal fanta (ljubimca) drugemu. Kavboji naj bi bili v bistvu nežni in občutljivi fantje, niso pa pomišljali potegniti revolver v obrambo svojega dragega. Verjamem, da je zdaj s to in takšno teorijo težko prodreti, čeprav vsi vemo, da sta bila Butch Cassidy in Sundance Kid ljubimca in da je Pat Garrett Billyja the Kida "ustrelil iz ljubezni". Sprožil je pač revolver, čeprav domnevno res nepravega. Ne bom vas prepričeval, da je revolveraš sredi glavne ulice v Tombstoneu potegnil revolver in rekel nasprotniku, "zdaj te čaka svinec, ker si mi med mojo odsotnostjo speljal fanta", ter sprožil. Vestern je ameriški sveti filmski žanr, ni da bi ga (u)mazali s homoseksualnostjo. Prenese na stotine mrtvih "moških", ne prenese pa niti enega živega homoseksualca. Pa vendar se prav v tem filmu srečamo z mladim gejem. Direktor z Beverly Hillsa ga je prišel odigrat **Jason Priestley**. Njegova vloga nosi indikativno ime: *Sister Boy*. V vlogi jetičnega Doca Hollidaya pa je zaigral zvezdni **Val Kilmer**, ki

divje trstike

se ga še najbolj spominjamo kot Icemana iz filma "Top Gun". Po mnenju **Quentina Tarantina** (njegov gejevsko nasilni prvenec "Reservoir Dogs" pravkar gledajo Hrvati) ki nam v filmu "Sleep with me" (Rory Kelly, 94) zrecitira antologijski monolog o filmu "Top Gun", je ta film z likom Mavericka metafora homoseksualnosti. **Toma Cruisa** homoseksualca z Icemanom na čelu, vseskozi vabijo v svoje vrste, vendar se jim upira predvsem zaradi Kelly McGillis in Sele, ko se ona pojavi oblečena kot moški, preskoti na nasprotno stran in ko v zaključni zračni bitki sestrelji še poslednjega heteroseksualca, mu Iceman izreče dobrodošlico: "You can ride my tail anytime". Kaj reči za "Intervju z vampirjem" (Interview with the Vampire, 94), ki bo, če je le kaj pravice na svetu, obeležil filmska devetdeseta. Na kratko nič, je nemogoče. Zatorej, brez opravičila, tole je le poskus. Ste že sploh kdaj videli v kakšnem filmu tako strasten in hrepenenja poln poljub? Resda ne na našobljene ustnice, pač pa v tisto jamico med ključnico in vratom, kjer bije žila. A nič zato, še noben poljub dveh lepih mladih moških ni bil v filmu povzdignjen tako visoko v nebo. Res, res, tokrat zares v večno ljubezen. Zgodi se med že-vampirjem Lestatom (narcisoidni, aadrogini in demonični **Tom Cruise**, sicer v privatnem življenju še en biti/ne biti gej) in šele-vampirjem Louisom (ljubki, erotični in aristokratski **Brad Pitt**). Lestat, ki si je ponavadi za glavno jed privoščil kri ženske, za poobede pa vedno privlačnega fanta, je Louisova nežna lepota tako prevzela, da ga je bil s svojo orgastično (orgazmično) transfuzijo prisiljen narediti za partnerja: "Kakšen par bova lahko bila... Vedi, da imaš srečo... Nikoli ne boš star, grd in odrasel." Kot Faust in Mefisto skleneta simbiozo tako sovraštva kot tudi, jasno, homoerotične ljubezni. Zato v nadaljevanju dobita tudi otroka: vampirsko deklco **Claudio** (**Kirsten Dunst**), za katero Lestat pravi: "Zdaj si moja in Louisova hči in vsi smo kot ena srečna družina." A ne za dolgo. Pokvarjena in ljubosumna "Lolita" sklene pokončiti Lestat, z Louisom pa se odpravi v Pariz, kjer ji že prav avšasto tečno ljubosumnost samo še podvoji vampir **Armand** (**Antonio Banderas**): "Odšel bi z njim na njegov prvi namig. Želi si te, kakor si ti želiš njega." Na srečo (sorry, zares mi je šla na živce) jo je v prah spremenil vampir **Santiago** (**Stephen Rea**) in Louis se vrne v New Orleans, kjer svojo zgodbo izpove novinarju **Malloyu** (**Christian Slater**), vloga je bila prvotno namenjena **Riverju Phoenixu** in se ponovno sreča z nikoli uničljivim Lestatom: "Louis, še si se vrnil k meni in še vedno si lep!" Mimo vsebine je potrebno povedati, da je scenarij po lastnem romanu, ki je izšel tudi v slovenščini, napisala **Anne Rice**, ki je znorela, ko je slišala, da bo glavno vlogo igral **Cruise**. Ko pa ga je videla na platnu, je seveda sledilo javno opravičilo. Producent filma je bil **David Geffen**, "(ne)sojeni soprog" **Keanu Reevesa**, režiser pa **Neil "Igra solz" Jordan**. Ko Lestat zasadi zobe v novinarjev vrat, ko ta z avtomobilom hiti domov, da bi na papir prelil ekskluzivno Louisovo zgodbo, izgovori besede, ki naj bodo moj moto filma: "Ne boj se, dal ti bom večnost,

ki je sam ne bom imel nikoli." Kmalu pa bi pozabil povedati še to, da je vampir iz mesa in krvi (in s človeško dušo), a človek ni. Je vampir! Tega nisem napisal za itak vsevedne ljudi, ampak za vampirje med njimi (vamir). Predhodnik ponovno modnih "grozljivih dram" je bil prav gotovo "Dracula" **Francisa Forda Coppole** kot alegorija za aids, ljubitelji "gotskih romanov" pa imajo priložnost uživati v že 110. inačici filma "Frankenstein" (**Kenneth Branagh**, 94). Kot **Ken Russell** razkriva v filmu "Gothic", je 16. junija leta 1816 Lord Byron, skupaj z ljubimcem Polidorijem, v vilo Diodati ob Ženevskem jezeru povabil pesnika Shelleya in Mary Godwin, ki je kasneje postala njegova soproga. In v tisti moredi in halucinaciji polni noči se ji je rodila ideja za roman, katerega najnovejšo ekranizacijo vsi kritiki neizmerno hvalijo, nihče pa ne pozabi pripomniti, da ji nekaj manjka. In vsi "pozabijo" povedati (napisati), kaj! Ker pa sem že ravno pri "horrorjih" oziroma "grozljivkah", ki pa vse bolj postajajo "erotične drame", naj omenim, da bo še pred koncem leta v kinematografih ponovno tudi film "Dr. Jekyll in Mr. Hyde", ki ga bo zagrešil naš dober znanec, režiser **Stephen Frears**, zaigral pa ga/ju bo **John Malkovich**. V "Razgledih" je kritik zapisal: "Zgodilo se mi je, da sem gledal tri filme o gejih zapored, nato pa še enega o lezbijkah, in si nena doma zaželel heteroseksa - toda takoj me je postalo srahi zaradi moje perversnosti." Zgodilo se mu je to na letošnjem filmskem festivalu v Berlinu. Ironija in sarkazem, vendar je res, da je bil skozi leta prav Berlinale uspešen promotor številnih gej režiserjev kot so **Almodovar**, **Van Sant**, **Jarman** ali **von Praunheim**. Predvsem sekcija "Panorama" jim je bila naklonjena. Pred desetimi leti jo je zastavil **Manfred Salzgeber**, ki je lanskega avgusta umrl za aidsom. Zdaj je njen selektor med drugim postal tudi znani gej režiser **Wieland Speck** in tradicija se nadaljuje. Čeprav je Berlin v zadnjih letih že postal normalno mesto, festival pa, tradicionalno liberalen in levičarski, ki je videl svojo programsko vlogo kot borbo proti Hollywoodu in vladavini hit filmov, vse manj ekstravaganтен, se še vedno najde prostor za zanimive ekscesne kinematografije (s pozicije imaginarnega zidu med Vzhodom in Zahodom je letos svojo optiko obrnil k resničnemu Orientu) in prav takšne teme, med katerimi so geji, lezbijke in aids vedno aktualne in predstavljajo bistveni del festivalskega programa. Svoje mesto v programu pa imajo tudi politične skupine v opoziciji, zato ne preseneča, da so na festivalu prikazali srbski film "Marmornata rit" (Dupe od mramora, 94/95), ki je celo prejel (hay gay, tudi to je politika!) posebno (tolažilno) nagrado gej in lezbične žirije. Film je režiral **Željimir Žilnik**, nekdanji predstavnik YU filmskega undergrounda in večni desident, ki je za svoje zgodnje delo "Zgodnja dela" (Rani radovi, 69) prejel najvišje berlinske odličje, "zlatega medveda". Komu pripada naslovni objekt filma ni težko ugotoviti, če povem, da je glavni junak moški prostituiranec. Je transvestit, njegovo/njeno ime je **Merlin** (**Mjeran Miladinović**), do nje(ga) pa je bil iskreno intimen tudi tisti znani beograjski politik?! (po

režiserjevih lastnih besedah), ki zna v parlamentu največ povedati o nacionalizmu - jezikom in pastmi. Balkanski mačo primizem je neoprimitivizem današnjega srbskega lajfa, nič čudnega torej, da se je vrtil tudi v ta nizkopračunski in nizkocestek domnevno "strogo protivoini" film. Slovac v Berlinu ni bilo, "Halgato" (**Andrej Mlakar**, 94) je bil zavrnjen. Najlepši "buddy" prizori v slovenskem filmu, med Halgatom in Pištijem, niso prepričali. Kot tudi ne Bum baš z ugotovitvijo, da "prskanje (pa pri tebi ni mislil na špricanje z vodo, verjemite) ni užitek, ampak sakramensko težko delo." Bi pa so Hrvati, čeprav z avstrijskim filmom "Napad transvestitov" (Drag Attack, 94), ki ga je poleg **Kennyja Krügerja**, frizerja in stilista z Dunaja, podpisal tudi **Mario Soldo**, ki se je leta 1963 rodil v Imotskem, potem pa odšel na študij orientalistike in povinarstva na Dunaj. Zdaj sta eni največjih transvestitskih zvezd svetovnega slovesa in to svojo življenjsko opredelitev kot **Dame Galaxy** in **Chantal St. Germaine** predstavljata tudi v filmu, ki je fantazija, povsem resnična, o potepanju po belem svetu, kjer naj nahajamo v prizorih džoginga na Key Westu, idile na plaži Key-Larga, žoganja v Miami Beachu, sprehajanja po Rimu, plavanje v bazenih Riminija, jahanja kamel v Gazi itd. Skratka, vse njuno življenje v enem filmu, čeprav kratkem komaj štirinajst minut. "Duhovnik" (Priest, 94), dobitnik nagrade FIPRESCI, utegne postati ena največjih letošnjih uspešnic med angleškimi filmi. Mladi duhovnik **Greg Pilkington** (**Linus Roache** - zapomnite si to ime!) pride v turbo liverpoolsko farno, kjer se sooči s številnimi problemi, med katerimi je osrednji nacist, ki mu ga zaupa neka deklca pri spovedi. Žal zaradi spovedne molčečnosti tega ne more in ne sme nikomur povedati, niti njeni materi, čeprav jo vsak dan vidi v cerkvi. Še večji pa je njegov osebni problem, končno je katoličan in ne mogoče protestant (kar je bistveno) in kot tak zavezan (vsakršnemu) celibatu. Če bi zaobljubo Bogu prekršil v nečistovanju z žensko, bi Cerkev njegovo početje celo tolerirala (župnik **Matthew** spi s svojo gospodinjo, ki je za površ še črna), vendar ne, on je homoseksualec, takšna ste po mesnih užitkih pa je zapisana obsodba. Njegovo dvojno življenje (podnevi zglede in zagnan duhovnik, ponoči v gej disku na lova za spolno potešitvijo) postane predmet in plen dvojne krščanske morale, Cerkev in vere. In faranov (vernikov), ki utaplajoč se v lastnih grehih, vidijo le njegovega. Navedbe tragedija pa je v tem, da v svoj greh verjame tudi sam. Ko pride njegov ljubimec **Graham** (**Robert Carlyle**), ki ga je snel v disku, na obhajilo, Greg izgovori besede "to je moje telo, ki vam ga dajem..." in obstane pred njim. **Graham** ostane brez **Krstusovega** telesa, Greg brez njegovega. Zato pa s samoobtoževanjem in samopomilovanjem, a vendar si "greha", četudi mu ga bo ves svet odpustil, sam sebi nikdar ne bo. To izjemno delo, ki bo prav gotovo (upravičeno) izvajalo številne umetniške in družbene (komunikativne) polemike, je režirala **Antonia Bird**, katere film "Na varnem" (Safe, 93) smo kdaj v produkcijo pred kratkim gledali na programu TVS, prav zdaj pa snema svoj drugi film.

ski projekt, "Mad Love", z **Drew Barrymore** v glavni vlogi. Da kot eden najboljših filmov festivala sploh ni bil prikazan v uradnem delu, je prav gotovo njegov največji kiks, saj je "Duhovnik" topel, silovit, ganljiv, intriganten in vseskozi provokativen film o ljubezni, seksu, krivdi in odpuščanju, čudovito lepe strastne in realistične scene gej seksa in ljubezni pa so vredne večnega spomina. Obveščam vas, da se bo o filmu še pisalo, ko bo na sporedu tudi pri nas. Zato pa je bil v "competition" sekcijo uvrščen letošnji najboljši lezbični film, "Metuljev poljub" (Butterfly Kiss, 95). Če je naj gej film režirala ženska, je naj lezbičnega posnel moški, **Michael Winterbottom**, v najboljši maniri britanskega socialnega realizma. Tudi v tem primeru se meje podirajo dvojno. Glavna junakinja Eunice (**Amanda Plummer**) pač ni samo lezbijka, ampak tudi serijska morilka. Njeno početje - na avtocesti pobija vse na dosegu roke - je konfliktno, ljubezen odštekane, impulzivne, vročekrvne (in psihopatske) Eunice do naivne in omamljene Miriam (**Saskia Reeves**) pa nora. Glavna junakinja ni prejela "zlatega medveda", čeprav bi si ga zaslužila - celo za Berlinale je bila za spoznanje preveč premaknjena. Niti najmanj pa ni bil kontroverzen kanadski film "Ko se zmračí" (When Night Is Falling, 94) režiserke **Patricie Rozeme**, katere film "Slišala sem petje siren" je nepozaben. Tokrat pripoveduje zgodbo o Camille (**Pascale Bussieres**), profesorici na protestantskem kolidžu, ki se zaljubi v ekstravagantno cirkuško artistko Petro (**Rachel Crawford**). Popularna kanadska igralka **Bussieresova** je vsebino filma komentirala: "Zakaj bi bila ta ljubezenska zgodba protislovná in drugačna od običajnih življenjskih zgodb, če se dve popolnoma različni osebi (ženski) preprosto zaljubita." Zanimivo je, da je za razliko od ostalih lezbičnih filmov gledalce pritegnilo tudi dejstvo, da so režiserkine protagonistke zares lepe, njeno delo pa čista estetika.

Zdaj pa spet k "Panorami", ki je poleg filma "Priest" poskrbela za predstavitev še številnih uspešnih in zanimivih gej in lezbičnih filmov. Vrstni red je naključen, pa naj se vendar najprej posvetim filmom, ki govorijo o aidsu. "Afrique, mon Afrique" (FVB/Burkina Faso) je režirala **Idrissa Ouédraogo**, ki se je leta '93 pojavila v tekmovalnem delu s filmom "Samba Traore", tokrat pa se v svojem igranem srednjemetražcu prvič ukvarja z aidsom v Afriki. Ko Eugene zbeži z vasi v veliko mesto, kmalu z grozo spozna, da je za smrt njene prijateljice kriv aids. Kmalu zatem postane uspešna glasbenica in tako organizira prve kampanje zoper zaostalost in aids na Slonokoščeni obali. "Lazos" je igrani srednjemetražnik, ki ga je posnel španski režiser **Alphonso Ungria** in govori o hipokriziji v svetu medijev, saj je ustavljena produkcija tv oddaje o slavnem toreru, ki je domnevno umrl za aidsom. Tretjo produkcijo, ki jo je v okviru programa "Red Hot on Film" zastavila "Red Hot Organisation", pa je kot 58-minutni film "Paradise Framed" posnel nizozemski režiser **Paul Ruven**. Trije dobro poznani gej igralci, **Udo Kier**, **William Richert** in **Alexis Arquette**, nastopajo v tem futurističnem eseju o umiku v samoto, daleč proč od (našega) neprijaznega sveta. "Sida, une

histoire qui n'a pas de fin" (Aids - zgodba, katere konca ne poznamo) je francoski celovečerni dokumentarec. Kot nobeno drugo bolezen aids karakterizira počasen in boleč progres simptomov. Ustvarjalca filma, **Paule Muxel** in **Bertrand de Solliers**, sta se pogovarjala s številnimi ljudmi, ki jim je aids preokupacija in njihovo delo, tako v bolnicah kot v domovih za obolele. Svoje osebne izkušnje z boleznijo so opisali tako nestrpeži na eni kot zdravniki, duhovniki in terapevti na drugi strani. Naj zdaj omenim še nekaj filmov, ki so z aidsom vsaj posredno povezani. **Wally White** je režiser svojega prvega celovečerca "Lie Down with Dogs", v katerem igra tudi Tommieja, mladega geja, atraktivnega in inteligentnega - in zelo frustriranega. Štiri leta vztrajnega težavnega dela mu zagotovi odlično spričevalo - toda za kakšno ceno? Najame si majhen apartma, za dober zaslužek pa prodaja hitre avtomobile na Times Squareu, ampak najbolj ga spravlja v depresijo dejstvo, da bo kipeče newyorško poletje kmalu za njim. Tommie ima vsega dovolj. Nenadoma se odloči pustiti vse skupaj in odide v provincialno mesto Cape Cod, ki je še posebej poletni pravi eldorado za geje. Počasi se vrže v življenje, ki je tukaj lagodno, veselo, brezskrbno, predvsem pa brez vsakršne odgovornosti. In predvsem z vsakršnimi moškimi. Tudi film "Menmaniacs", ki ga je nemški režiser **Jochen Hick** posnel kot dokumentarec, se dogaja v vročem poletju in sicer na scenah S/M in usnja v Chicagu, New Yorku in, jasno, San Franciscu. Tom of Hamburg (s pravim imenom **Thomas Karasch**) je bil "International Mr. Leather" in je kot porno star in producent porničev živel v Amsterdamu. Takoj po snemanju filma je umrl za aidsom, kot tudi **Hans-Gerd Mehrtens**, še en protagonist filma. V zvezi z aidsom pa ne morem še mimo filmov "Glitterburg" kot poslednje delo **Dereka Jarmana**, ki to ni, ker gre le za montažo oziroma kolaž kratkih filmov in privatnih video posnetkov iz let 1971/86, in "Black Is... Black Ain't" kot definitivno pos-

čudovita milina

lednji film **Marlona T. Riggsa**, še zadnjič v boju zoper rasizem in seksizem.

Osvobojeni travme aidsa, pa zato nič manj travmatični (kaj ni homoseksualnost že po tradiciji in definiciji travmatična? - besede si lahko zamislite z narekovaji ali brez!) filmi v "Panorami" so bili še "Le fils préféré" (o katerem sem že zapisal par besed), zato se zdaj prepustimo na kratko še preostalim. Film "Suite 16" (režija **Dominique Derudere**) je belgijsko-nizozemska koprodukcija in opisuje (izrisuje) burni psihološki "dvoboje" med mladim vseseksualnim žigolom/tatom (**Antonie Kamerling**) in kultiviranim ter bogatim invalidom (**Pete Postlethwaite**). Kanadski film "Eclipse" je režiser **Jerry Podeswa** postavil v mesto, kjer se pričakuje totalni sončni mrk, kajti takrat se sproži vsesplošni ringlšpil vsakršnih poželenj in strasti. (Poskusite ob prvi priliki!) Tudi v tem filmu igra moj (trenutni) miljenček **Matthew Ferguson**. Arcandovo odkritje, ki smo ga pred kratkim videli še v filmu "Življenje z Billyjem" v okviru "filma tedna" na TVS. **Lothar Lambert** je

nebeška bitja

ustvaril še en film, "In hassliebe Lola", da se je v njem lahko predstavil kot transvestitska zvezda Lola. Član letošnje žirije, režiser **Tsai Ming-liang**, je pokazal film "Vive l'amour" (Aiqing wansui - Tajvan), ki med osrednjimi liki predstavlja tudi odraščajočega geja, zanj pa si je prislužil lanskega beneškega "zlatega leva". Posebno pozornost pa si gotovo zasluži češki dokumentarni celovečerec "Ne angeli, ampak angeli", ki ga je režiser **Wiktor Grodecki** posnel o mladih gej prostituirancih v Pragi, ki je pravi raj za "seks turiste" tako z Vzhoda kot Zahoda. Med kratkimi filmi si moje simpatije delita "Orfeo, il giorno prima" (**Giovanni Minerba** - Italija) kot homoerotična verzija mita o Orfeju in Evridiki (da je bil Orfej gej, nam je povedal že Ovidi), in "Rambles" (**Richrad Press** - ZDA) o anonimnih fukaških srečanjih v newyorškem Central Parku.

Ně smem pa si privoščiti, da spregledam filmček "Gentle Giants", ki ga je znani estēt **Bruce Weber** tudi tokrat posvetil lepim fantom, le da jim tokrat delajo družbo (tudi lepi) psi. Ruski homoerotični filmi so še vedno rariteta, zato naj od vseh (pre)številnih kratkih filmov omenim le še 5-minutno pretresljivo delo "Rajeni za invalide", v katerem režiserja **Pjotr Tošilin** in **Igor Levinski** kažeta fotografije iz vojnih dni, s katerimi nam približata srčnost mladih fantov v peklu pregnanstva. Naj vas pri tem opozorim, da morajo ruski režiserji še vedno iskati priložnost za temo homoerotike v presotalih temah, da tako ne bi bila sama sebi namen. Pa četudi gre pri tem za tako dosledno presunljiv film, da povzroča prave bolečine v trebuhu. In če sem že zapisal, da Slovencev (razen novinarjev, jasno) letos na festivalu ni bilo, jemljem zdaj besedo nazaj; glasbo za omenjeni film so namreč prispevali **Laibach**.

Enkratno zanimivost pomenijo biografski, jasno gej usmerjeni, filmi. Letos so bili to "A Litany For Survival: The Life and Work of Audre Lorde" (portret pokojne črnske lezbicne pesnice sta posneli **Michelle Parkerson** in **Ada Gay Griffin**); "Paul Bowles - Halbrmond" (nemški film o ameriškem skladatelju in pisatelju sta podpisala **Frieder Schlaich** in **Irene von Alberti**); "Ich liebe dich" (režiser **Wilhelm Hein** je 3-minutni filmček posvetil Manfredu Salzgeberju), "Nico Icon" (režiserka **Susanne Ofteringer** je dokumentirala življenje legendarne pevke "zametnega undergrounda") in "Lucky Man", v katerem **Ken McMullen** intervjuja v lanskem letu umrlega geja (še en posmrtni outing) režiserja **Lindsaya Andersona**. Na Berlinalu pa je bila predstavljena tudi ameriška komedija o seksualnih manirah, "Bar Girls", režiserke **Marite Giovanni** in s **Chastity Bono** v cameo vlogi, hčeko pevke **Cher** in out lezbijke tudi v privatnem življenju. Film je otvoril letošnji "London Lesbian and Gay Film Festival". Za šalo: festival bo potekal brez moje prisotnosti, ker ravno v času njegovega trajanja "ustvarjam" pričujoči tekst. Žal pa na njem zares ne bo več prisoten njegov ustanovitelj, **Mark Finch**. V starosti 33-ih se je 14. januarja vrgel z mosta "Golden Gate". Jaz torej še vedno ostajam (in vztrajam) v Berlinu, le da se zdaj selim v sekcijo "Forum". To je program, v katerem neodvisni režiserji predstavljajo svoje avant-

gardne in eksperimentalne filme, kakršen je bil letos predvsem "Roy Cohn/Jack Smith" (režija **Jill Godmillow**), v katerem je **Ron Vawter** zaigral tako reakcionarnega politika kot tudi underground filmarja, ki sta oba umrla za aidsom. Tragično, takoj po snemanju je umrl za aidsom tudi Vawter sam. Nekaj več besed si zasluži film "Postcards from America", ki ga je kot svoj celovečerni debi posnel britanski režiser **Steve McLean** za ameriške producente. Inspiriran je s poetičnim in energičnim pisanjem **Davidaj Wojnarowicza**, ameriškega umetnika, ki je leta '92 umrl za aidsom, uvede pa ga "Adult David" (**Jim Lyons**), ki se sprehaja in vozi po opustelih predelih Kalifornije in Arizone, raztogoten zaradi svojega HIV statusa in ozirajoč se nazaj v svoje življenje. Tu je najprej "Young David" (**Olmo Tighe**) in njegovo divje ter nesrečno otroštvo, potem "Teen David" (**Michael Tighe**; Olmojev brat) s svojo bolečino in užtkom in končno še "Teen Hustler" (**Michael Imperiali**), klatač se po ulicah "making fast bucks for quick sucks". Davidov duh je kot kamera, gnana od spominov svojih življenjskih postaj. Film "Living in Oblivion" (**Tom Dicillo**) omenjam samo zato, ker je v tem miksu realnosti in fantazije glavno vlogo igral **Steve Buscemi**, naš lanskoletni znanec Nick iz filma "Parting Glances". In film "Mesečevi psi" omenjam zato, ker je to prvi ruski igrani celovečerec, režirala sta ga **Vladimir Turnajev** in **Lidija Polščikova**, ki tematizira aids kot bolezen.

Verjetno vam je znano, dragi bralci, da se na festivalu podeljujejo tudi priznanja oziroma nagrade za najboljše gej oziroma lezbicne filme, popularno imenovane "Teddy Bears". Ker vsa slovenska pišoča kritiška telesa običajno zapustijo festival še pred podelitvijo oziroma razglasitvijo nagrad (saj jih takoj sporočijo tuje agencije, ki pa na "teddyje" praviloma pozabljajo), vam jih zdaj lahko sporočim iz prve roke (in s srčno zahvalo), namreč iz redakcije novonastajajočega tednika, Magazina "MAG". "Medvedka Teddyja" za najboljši dokumentarec, "Complaints of a Dutiful Daughter", je prejela ameriška režiserka **Deborah Hoffmann**. V njem pripoveduje o problemih, frustracijah in protislovjih lezbicne hčerke z materjo, ki umira z Alzheimerjevo boleznijo. Z "medvedkom Teddyjem" bo zdaj lahko spala in se igrala tudi kanadska režiserka **Cynthia Roberts**, ki pa ga je prejela za najboljši igrani film, "The Last Supper". Chris, baletni plesalec, umira. Priklenjen je na posteljo. Ne mara odlagati neizbežno smrt - njegov cilj je legalni samomor. S pomočjo dr. Parthensa (**Daniel MacIvor**) aranžira lastno smrt. V zadnjih urah svojega življenja se obda s slikami, knjigami in glasbenimi posnetki, ki so inspirirali njegovo delo. Val (**Jack Nicholson**), njegov partner in ljubimec, mu izpolni poslednjo željo. Privoščita si še "zadnjo večerjo" kot reminiscenco na srečno skupno preteklost. Potem Chris sprejme usodno injekcijo v svoje telo. Kot umetniško delo, kot svojo poslednjo koreografijo. **Ken McDougall**, ki je odigral glavno vlogo Chrisa, je v starosti 43 let za aidsom umrl tudi sam, le nekaj dni po končanem snemanju.

Vse bolj sprejemljivo zatočišče za gej in lezbicni film postaja tudi filmski festival v Rotterdamu, vsaj odkar je njegov direktor postal **Emile Fallaux**. Noče jih uvrstiti v posebno sekcijo, saj ni privrzenec taksnega getoiziranja. Integriira jih v glavni program, in tako resnično emancipira, saj so filmi v ločenih sekcijah potem tudi ločeno obravnavani. (Podobno stališče ima tudi **Jelka Stergel** iz Cankarjevega doma, ki je od tam "izgnala" Dneve gay in lezbicnega filma, zato pa tovrstne najkvalitetnejše spretno uvršča v vse bolj elitni Film Art Fest). Med več kot trestotimi filmi odločitev za ogled ni lahka, budnemu očesu geja ali lezbijke pa sledeč prav gotovo niso ušlj. "Nebeška bitja" (Heavenly Creatures) je novozelandski film **Petra Jacksona**, ki je nastal po resničnih dogodkih iz leta 1954, ko sta dve najstnici zaradi starševske represije, ki ni tolerirala lezbicnega razmerja, umorili eno izmed svojih mater. Po filmih "Rope", "Compulsion" in "Swoon" še eno delo o fantazijskem svetu v življenju išočih se najstnikov, ki se ne konča fantastično. "Globoka koža" (Skin Deep) je kanadski film režiserke **Midi Onda**, ki pripoveduje zgodbo o režiserki (njej? - torej sebi!), ki seveda živi z žensko in snema film o erotičnih dimenzijah bolečine, ki jo omogoča tetoviranje. In seveda, bolečina je užitek le, če ni resnična (ali naša?!). Gre za moderen oziroma moden psihološki triler, ki ne uspe odgovoriti na vsa brezštevilna vprašanja - v odnosu do "nevarnih razmerj" je ostala, skupaj s koscenaristko **Barbaro O'Kelly**, Bruce razvidnega "svojega razmerja". **Bruce LaBruce** ni njen antipod - razen tega, da je moški - znal pa je biti njen vzornik in učitelj. Film "Sveta in časa na pretek" (World and Time Enough) je delo mladega ameriškega režiserja **Erica Muellerja** napovedano kot prva gej komedija nove generacije, ki se je poimenovala kar Generacija X. Skupna tema jim je vsesplošno nihilizem, ki se kaže v depresivnih podobah propadajočih mestne mladine, ki blodi v brezcilju, zlorablja seks, drogo in rokenrol, svojo pot pa konča v nasilju. Omenjeno delo presega takšno "umetnost", saj z odnosom med seropozitivnim Markom in njegovim fantom Joeyem skuša razmišljati o "poslednjih rečeh", med katerimi možnost ideje o možnosti rešitve sveta vsekakor ni edina niti zadnja. Z nasiljem oziroma umorom pa se konča film "Sestra, moja sestra" (Sister, My Sister), debi angleške režiserke **Nancy Meckler**. Dogaja se v francoskem provincialnem mestecu v 30-ih letih, pripoveduje pa nevrotično zgodbo o dveh psihopatskih sestrah, služkinjah, ki sloni na resničnih dogodkih. Med njima se razvije erotičen odnos in puritanci bi rekli: kri ga prekine, ker gre za krvoskrunstvo. Zares humoren pa je film. "Neverjetno resnična avantura dveh zaljubljenih deklet" (Incredible True Adventures of Two Girls in Love), debi ameriške režiserke **Marie Maggneti**, ki pripoveduje love story med dvema gimnazijkama, homoerotiko pa skuša prikazati docela univerzalno, skratka povsem normalno. In takšen je bil tudi Rotterdam '95, ki je prikazal tudi japonski "robnati filmski program". Prav tu pa smo ga prehiteli celo mi, čeprav z enim samim filmom, namreč z "Lunatic Theatre", ampak

to se je zgodilo izključno naključno.

Kar si trenutno najbolj želim, je ogled novega filma "Pret-A-Porter" (Ready to Wear) Roberta Altmana, a se med čakanjem zadovoljujem z njegovim, v tv nadaljevanko prirejenim delom "Vincent and Theo", v katerem blestita Tim Roth in predvsem Paul Rhys, ki je zares srčkan (kar bi še posebej potrdil naš londonski znanec T.). Aja, proti Altmanovi "fashion eskapadi" ima še največ ugovorov Karl Lagerfeld (že ve zakaj!), za informacijo pa le še to, da gej kreatorja igrata Richard E. Grant in Forest Whitaker. Sprašujem se seveda, kaj res le dva, saj v svetu visoke mode skoraj ni nikogar, ki bi ljubil (samo) ženske: Giorgio Armani, Gianfranco Ferré, Jean-Paul Gaultier, Calvin Klein, Rifat Ozbeck, Issey Miyake, Yves Saint Laurent, Gianni Versace, Yohji Yamamoto..., da za aidsom umrle kot Halston, Claude Montana, Franco Moschino, Ray Petri..., posebej ne poudarjam. Čimprej si želim videti tudi film "An Awfully Big Adventure" režiserja "štirih porok in enega pogreba" Mika Newella, v katerem spet igra Hugh Grant in sicer po Cliveu iz "Mauricea" spet homoseksualca.

Za trenutno najbolj "vročega" angleškega igralca se potegujeta dva režiserja. Za dve vlogi. Za dva literarna ustvarjalca. Za dva homoseksualca. Za Williama Shakespeara in Oscarja Wilda. Za drugega angleškega eksportnega zvezdnika, Ralpa Fiennesa (ki kot Hamlet ne blesti tako zelo kot Keanu Reeves) pa se poteguje ameriška umetnica Barbra Streisand, ki naj bi se filma "The Normal Heart" končno lotila zares. Sicer je pa znana po tem, da se na vsak projekt pripravlja sedem dolgih let. Pripravlja se tudi projekt o Lorci, ki naj bi ga posnel Marcus Zurinaga, pesnika pa zaigral Andy Garcia. Bomo videli, če bomo vse te filme?! Zagotovo pa si bomo ogledali romanco, ki sta jo v življenju "užila" Rimbaud in Verlaine. Film z naslovom "Total Eclipse" že snema Agnieszka Holland, pesnika pa igrata Leonardo Di Caprio in David Thewliss. Ampak še prej bodo naše oči uprte v Cannes, ki naj bi ga letos (predvidoma) otvoril vse bolj aktivni James Ivory, tokrat s filmom "Jefferson in Paris". Jaz pa stavim na ameriški film "To Wong Foo, Thanks for Everything, Julie Newmar", ki ga je mlada britanska režiserka Beeban Kidron (avtorica lezbične nadaljevanke "Pomaranče niso edini sadeži") pripravljala celo večnost, v njem pa dva tipična mačo igralca, Patrick Swayze in Wesley Snipes, nastopata v vlogi moških "sumljive" spolne opredelitve. Še bo zanimivo!

In zdaj, dame in gospodje: Oskarji!

Da je Tom Hanks velik igralec, sem vedel že takrat, ko je slovel šele kot mali "Big". Da ju bo prejel kar zapored, pa si ne bi upal pomisliti, kaj šele na glas izreči. Pa vendar se je zgodilo prav to in prav je tako. Zaslužil si ju je, oba(dva). Geji so se, kot običajno, slabo odrezali, a jih je le preveč, da bi lahko vse odrezali. Tako je John Travolta izvisel že vdrujč, brez priznanja pa je ostal tudi Nigel Hawthorne, ki je v filmu "The Madness of King George" (debi angleškega gej režiserja Nicholasa Hytnerja) odigral naslovno vlogo. Sicer je pa po mojem (skromnem) mnenju

priznanje že nominacija, kipec sam pa le izbor, ki ga opravi sreča. Hawthorne, doslej znan le kot gledališki in tv igralec, postaja filmska zvezda šele s svojimi 65-timi leti, torej v času, ko se že prenekateri utrne. V zvezi z njim je zanimivo še to, da je s promocijo filma storil tudi svoj coming out. Zveni tako, kot da bi zapisal, da je storil samomor. A ni tako, to je samo dokaz, da zares - nikoli ni prepoznal! Je pa oskarja dobil Elton John - ki je še pred letom dni tožil vse po vrsti, če so samo namignili, da je gej, zdaj pa se je ozavedel, da je res lahko gej, ker je pofukal pol Amerike in ostal živ - za pesem "Can You Feel The Love Tonight", ki jo je skupaj s Timom Riceom napisal za "Levljega kralja". Risanke slabo prenašam, a lev je že sicer kralj živali, kralj kraljev mora biti zato zares nekaj posebnega. Med geji "kraljev" ni prav veliko, je pa zato toliko več "kraljic". Ampak to že ne sodi več v film. Ali pa prav vanj!

Gusti Goran Leben

duhovnik

ŽENSKA GLASBA

S feministično-lezbičnim gibanjem je nastajala tudi drugačna glasba, ki je izrazito odstopala od tradicionalno mačističnega rocka in komercialnih pop trendov ter se izoblikovala v posebno zvrst "ženske glasbe". Žensko glasbo je odlikovala skorajda obvezna politična angažiranost okoli ženskih tem, kot so boj proti nasilju, odkrivanje in uveljavljanje ženskega miselnega in vsakdanjega sveta, protirasistična in mirovniška naravnost, ... in seveda ljubezen med ženskami. Izvajalke so bile po večini kitaristke in pevke, kantavtorice, s koreninami v ameriški folk in country glasbi. Mnoge med njimi so pele in nastopale za skorajda izključno žensko občinstvo, vendar so se nekatere prebile tudi v mainstream glasbeni svet. Najbolj znan primer je gotovo **Tracy Chapman**, ki se je kalila na feministično-lezbičnih in podobnih ženskih glasbenih festivalih, česar sicer dandanes ne želi posebej poudarjati. Nekoliko drugače je bilo s **kd lang**, ki je uspela na ameriški country sceni in še kje, še preden se je v intervjuju za ameriško gay revijo *The Advocate* javno deklarirala kot lezbijka. Toda še pred njenim coming outom so posvečene Američanke dobro vedele (in videle!), da je **kd** prototip lezbične glasbenice, zato so jo nenehno in neusmiljeno outirale ter si jo izbrale za lezbični idol. Najbolj radikalna predstavница ženske glasbene scene v Ameriki pa je lezbična separatistka **Alix Dobkin**. Alix je začela glasbeno kariero kot tipična ameriška country pevka, seveda je bila temu primerno tudi poročena in mati, radikalnemu ženskemu gibanju se je pridružila nekoliko kasneje. Dandanes je zelo priljubljena med ameriški in avstralski lezbičnimi separatistkami in skorajda povsem je razumljivo, da se v mainstream glasbeni industriji ni nikoli uveljavila. Izdala je več kaset in plošč, z izrazito feminističnimi in radikalnimi lezbičnimi besedili: *Lavender Jane Loves Women*, *Living With Lesbians*, *These Women Never Been Better* ipd.

Seveda so tu še Angležinje (odkriti lezbijki **Phranc** in **Anna Palm**, skupina **The Renees**), vendar se v pričujočem članku ukvarjamo predvsem z ameriško žensko glasbo. Le-ta se je nekako institucionalizirala na vsakoletnem *Ženskem glasbenem festivalu* v Michiganu, ki je postal nekakšen tradicionalni ženski Woodstock. Lansko poletje je potekal že dvajseti michiganski teden ženske glasbe, delavnic in kampiranja pod milim nebom. Michigan s 7000 udeleženkami je gotovo izjemen dogodek in lezbični paradiž na zemlji. Toda festival je že nekaj let pod pritiskom zahtev po konceptualnih spremembah, saj se precej časa ni prilagajal sodobnejšim in drugačnim glasbenim tokovom v ženski glasbi, denimo punku, rapu, hard rocku. Organizatorke pa so se znašle tudi v ideološki ambivalenci: med zahtevami po politični korektnosti tega vseženskega dogodka, na katerem naj ne bi bilo prostora za denimo sado-mazo lezbijke, in med vse glasnejšimi očitki njihovi rigidnosti oziroma ozki politični usmerjenosti nekaterih obiskovalk, ki so tudi fizično napadale in odganjale

Alix Dobkin in Lyn Breedlove v Michiganu

določene manjšine znotraj same lezbične skupnosti. Za prve znatne spremembe so se organizatorke odločile šele v letu 1994. Javno so objavile, da imajo odslej dostop na michiganski festival tudi transeksualke, čeprav niso "naravno rojene ženske". Glasbeno prelomnico festivala pa gotovo predstavlja nastop ameriške lezbične punk skupine **Tribe 8** iz San Francisca.

GAY GLASBA

Gotovo obstaja kaj takega, kot je gay glasba, ki morda združuje gaye in lezbijke. Vendar gre bolj za izjeme. Glasba, nad katero so se lezbijke bolj navduševale, je bila vedno ženska oziroma "žensko identificirana", kot bi rekle Američanke. To pomeni, da so bila besedila feministična oz. lezbična, da so jih pisale in izvajale "ženske za ženske", glasbeni stil pa je bil praviloma bolj sofisticiran, mehkejši, neagresiven. Gay kultura si je prilastila zlasti disko hite, s preprostimi plesnimi ritmi in nebuloznimi besedili o veliki ljubezni, v solzah zapuščenih ljubimicah, zabavi. Gre torej za privrženost romantični ljubezni, kjer se najde tudi kaj prostora za malomeščanske nedolžne erotične namige. Skratka glasba v dobri stari

maniri pop limonad, ki od poslušalca/plesalca ne zahteva ničesar, razen prepuščanja ritmu. Najbolj zanimivo je, da so vse te pesmice po večini že kar obupno heteroseksualne in da jih ponavadi pojejo ženske, ki pač nekaj pripovedujejo moškemu - največkrat o svoji strašanski ljubezni do njega. Vendar so se gayi zlahka identificirali s pevkami in skupaj z njimi "zapeli" - moškemu. Ker je ideologija heteroseksualne

romance zlasti usmerjena k ženskam, še posebej v njihovih najstniških letih (le kdo se ne bi

spomnil histeričnih najstnic, ki so se dobesedno onesveščale na koncertih **Beatlov** ali **Bay City Rollerjev**), pop žajfe kateregakoli obdobja krepko apelirajo prav na dekleta. Tako si punce lepijo plakate lepih pevcev po zidovih, fantje pa se praviloma navdušujejo za trše variante (rock, heavy metal), ki favorizirajo zabavo in neposlušnost odraslim ali pa nasilje in razosebljeno seksualno konzumacijo žensk. (Seveda obstajajo izjeme, vendar o njih na tem mestu ne bomo razpravljali.) Torej se fantje nekako aktivneje vključujejo v svet glasbe (ne idolatrije) in nimalokrat tudi sami poprimajo za kak inštrument, da bi bili čim bolj podobni svojim moškim vzornikom. Kot na ostalih področjih, si tudi tukaj gayi in

lezbijke privoščijo poseg v tipično žensko oziroma moško domeno. Tako so mnoge lezbijke/feministične obrnile hrbet patriarhalni/seksistično naravnani glasbi (tako popu kot rocku in metalu) in se zadeve lotile po svoje. In mnogi gayi (ne le zelo mladi) si privoščijo dekliško ugodje - navdušujejo se nad lepoto/spolno privlačnostjo najstniških mlečnozobih idolov, ki pojejo (še prav tako nedoraslim punčkam) o največji in edini ljubezni, veliki žalosti zaradi izgube ljubljene in skratka nenehno stokajo zaradi neke fatalne ženske. Ob takih besedilih se večina lezbijk gotovo ne bo pretirano raznežila, bodo pa zaplesale, če so že ravno v disku. Disko devetdesetih je pa le nekaj drugega kot v osemdesetih ali še prej - skoraj bi lahko rekli, da je nekako izrnil pretirano romantičiziranje in dal poudarek na ritmičnih in totalni odštekanosti od realnosti - torej tehno z besedili, ki se pojavljajo le še kot ritme spremljajoče, udarno zveneče besede, ki prihajajo od povsod (iz seksa, ljubezni, nasilja, osvobajanja, eksotičnih jezikov), vendar "nimajo časa", da bi se uredile v smiselno zgodbo. Tehno in ecstasy - omama za vse: lezbijke, gaye, straighte.

Tribe 8

deklarirana, neposredna, z-rezili-mahajoča, skupinsko-kastrirajoča, z-dildoti-mahajoča, sranje-razkrivajoča, po-posluhu-pornografska, neandertalsko-perverzna, patriarhat-

razbijajoča skupina pičkolizk." Tako bojevito se je predstavila skupina organizatoric festivala. Breedlove in članice skupine brez-kompromisno preizkušajo strpnost in meje

REVOLUCIJA V MICHIGANU

Ne spreminja se le plesna glasba in druge zvrsti, tudi v tako imenovani ženski glasbi prihaja do novosti, tako v glasbenem stilu kot besedilih. Ženske se vse bolj preizkušajo tudi v t.i. mačo zvrsteh, kot so punk, rock ali rap. Nekatere se vidijo prav tam - tako kot **Tribe 8**.

Kot mnoge udeležence michiganskega festivala, tudi **Lynn Breedlove**, pevka Tribe 8, hodi naokoli zgoraj brez. Toda v nasprotju z večino udeleženk je tetovirani ženski znak na njenem pivovskem trebuhu obkrožen s črko A, v bokсарcah pa ima zataknen dildo. In prav tako se je pojavila na odru, ko je napočil večer za nastop skupine Tribe 8. Res revolucija za Michigan. Breedlove prijema svoj umetni penis s kretnjami, ki ironizirajo falocentrično maniro rocka. "Temu se reče skupinsko posilstvo," poje v pesmi *Bratovski prasec*. "Poznamo igro, ki se ji reče skupinska kastracija," tuli Breedlove in vrže umetni penis med navdušeno občinstvo v prvih vrstah.

Pankice, ki izvajajo posmehljivi ritual kastracije, so morda nočna mora marsikaterega moškega. Vendar pa tega nimajo v mislih vse udeležence Michigana, "matere" vseh ženskih festivalov. "Še nikoli nisem bila tukaj, zato nisem vedela, kaj lahko pričakujem," je povedala Breedlove po nastopu. "O Michiganu je slišati veliko sranja, vendar se mi je zdelo, da 7000 žensk zgoraj brez ne more biti tako slaba reč."

Breedlove je bila previdna in je pred nastopom opozorila občinstvo, da nekatera besedila morda niso "psihološko varna". Ime skupine, Tribe 8, izvira iz besede tribadizem, ki pomeni vrsto lezbične seksualne prakse ali pa tudi nenaravno občevanje med ženskami. "Me smo sanfranciška vse-lezbična,

znotraj same ženske glasbe in feministično-lezbične politike. Alergične so na sleherno politično korektnost kot vsiljeno normo. Breedlove med drugim poje tudi o besu do svoje prijateljice. Zanimivo je, da se je skupini prav pri tej pesmi pridružila *Alix Dobkin* (v usnjeni jakni svoje hčere) in z Breedlove družno zapela prve takte.

Vsega tega nekatere udeležence festivala seveda niso mogle prenesti. Iz protesta se niso udeležile koncerta, ampak so stale na obrobju prizorišča z opozorilnimi plakati: "Nasilje med ženskami je nasilje proti vsem ženskam", "Ustavite sovraštvo do žensk" ipd.

Kljub nasilnim besedilom Tribe 8 niso antifeministična ali protizenska skupina. So pa proti teologiji ženske osvoboditve in sprevrtačo tudi feministične vrednote, tako kot na primer v pesmi *Neandertalska lezbača*: "Moja politična zavest je pogorela/in nisem kaj preveč za žensko identifikacijo/vse skupaj me en drek briga, hočem se samo dati dol..." Tribe 8 so site kritik nekaterih feminističnih kolegic, ki jim očitajo prevzemanje patriarhalnih vrednot. Bobnarka **Slade** pravi: "Patriarhat me je učil, kaj je slabo, česa ne smem početi, da ne smem biti lezbijka in ne smem govoriti o seksu."

Vsekakor po nastopu srdite ženske punk skupine Michigan nikoli več ne bo tak, kot je bil, strogi center ženske folk glasbe "matere zemlje", bio produktov in prečiščenih ženskih vrednot. Gotovo pa si je festival pridobil tudi veliko novih udeleženk, privrženek rocka, punka in drugih glasbenih zvrsti.

S. T.

...prva odkrita lezbiika v Hollywoodu

dorothy arzner

ZMLJENJE

Dorothy Arzner se je rodila januarja 1897 v San Franciscu, v Kaliforniji. Njeni starši so imeli restavracijo, ki jo je vodil predvsem oče. Ko je bila stara 7 let, njen brat pa 14, so se starši ločili, kar je bilo v začetku stoletja precej šokantno dejanje. Ker je Dorothy oče po cele dneve delal v restavraciji, je mati, po rodu Škotinja, ostajala doma. Lepoga dne je odšla brez pojasnila. Dorothy je ni nikoli več videla - njenega nepojasnjenega odhoda ni mogla preboleti do konca življenja.

Nekaj časa je živela pri teti in ko je ta umrla, je šla k očetu v Los Angeles. Tudi v tem mestu je oče imel restavracijo. Dorothy je spoznala očetovo novo ženo, vendar je ni marala. Ker je še vedno trpela zaradi materinega odhoda, jo je oče poslal k stari mami v Oakland. Dorothy se je v tistem času zaprla vase, živela je lastno, intenzivno notranje življenje. V Oaklandu je z odliko končala deklinško šolo. Nameravala je študirati medicino, vendar ji je načrte prekrizala 1. svetovna vojna. Prostovoljno se je pridružila vojski in postala kurirka v Los Angelesu. Prav v vojaški službi se je seznanila s filmskim delom.

FILM

Leta 1919 je začela kot stenografinja (script girl) v scenarističnem oddelku, vendar se je kmalu lotila tudi filmske montaže in dramaturgije. Navdušila se je nad montažo in kasneje je povedala, da je to njeno najljubše delo, saj je pri montaži vse bilo odvisno od nje same, medtem ko je kot režiserka odvisna od timskega dela in mnenja drugih. Prva uspešna montaža je bil film z **Valentinom "Blood and Sand"** (Niblo, 1922). Nase pa je opozorila tudi kot asistentka pri westernu **"The Covered Wagon"**, ki ga je leta 1923 režiral **James Cruze**. Začela je pisati tudi scenarije - najpomembnejši je tisti za film **"Old Ironsides"**, ki ga je leta 1926 prav tako režiral **Cruze**. Toda dramaturgije in montaže ji je bilo dovolj in odločila se je postati režiserka. Najprej je scenarije ponujala majhnemu studiju pri Kolumbiji. Svoj prvi film, **"Fashion For Women"**, režira leta 1927. Temu sledi **"Ten Modern Comandments"** - deset sodobnih zapovedi se nanaša na nasvete, kako najti pravega moškega. Vsi filmi so imeli heteroseksualno, tipično vsebino tedanjega Hollywooda.

Kot režiserka je Arznerjeva veljala za resno in svojemu delu predano osebo. Čeprav je bila edina ženska v tem poklicu, se igralke in igralci v njenih filmih niso ozirali na to. Kot se spominja **Evelyn Scott**, njena sosedka in avtorizirana biografinja, so se sicer širile govorice o spolnem nagnjenju Dorothy Arzner, vendar njeno življenje ni nikoli postalo predmet škandalov. Medtem ko je aktivno snemala filme, si je na bolj odmaknjenem koncu Hollywooda privoščila vilo v art deco slogu. Tam je živela s svojo življenjsko sopotnico **Marilyn Morgan**, ki je kot filmska in gledališka koreografinja bila prav tako

zapisana filmskemu svetu.

Dorothy opozori nase šele s prihodom tonskega filma. Po zadnjem nemem filmu **"Get Your Man"** posname leta 1929 **"The Wild Party"** s tedaj znano igralko **Claro Bow**. Ker je bila izvrstna tehničarka, ji je uspelo posneti tehnično dovršeno komedijo o ljubezenski romanci med profesorjem in študentko. Opazen je bil tudi njen naslednji film **"Manhattan Cocktail"**, v katerem je z briljantno koreografijo sodelovala tudi njena partnerka **Marilyn Morgan**.

Vrhunec njenega ustvarjanja - vsaj kar se tiče pozornosti drugih - pa najbrž predstavlja film **"Sarah and Son"**, ki ga je posnela leta 1930. Zgodba govori o materi, ki išče sina, ki ga je nekoč zapustila kot otroka. Morda je moč avtobiografske izpovedi pripomogla k uspehu tega filma, ki je bil imenovan za enega izmed desetih najboljših filmov leta 1930. Obenem je Dorothy, kljub ostrim konkurenci zahodnohollywoodskih režiserjev, imenovana za režiserko leta. V tem,

Katharine Hepburn v filmu Christopher Strong, 1933

zanjo zelo uspešnem letu, posname še **"Anybody's Woman"**, film o prostitutki. V tridesetih posname veliko filmov, ki se ukvarjajo s tematiko netradicionalnih žensk. V tem času sodeluje tudi z mnogimi znamenitimi igralkami, kot so **Maureen O'Hara**, **Catharine Hepburn** in **Joan Crawford**. **Ginger Rogers**, ki velja za veliko odkritelje Dorothy Arzner, je zaigrala v njenem filmu **"Honour Among Lovers"**.

Leta 1933 posname **"Christopher Strong"** v katerem **Katharine Hepburn** igra pilotko, ki se za svoj obstoj in uspeh bori v moškem svetu. Hepburnova v rjavem usnju in čepici pa je seveda ostala zapisana kot (sicer prikrit) lezbični lik. Pilotka se zaljubi v moškega po imenu Christopher Strong, kar zanjo pomeni konec kariere. Ko je že poročena in noseča, želi še enkrat preseči svoj letalski rekord. Na tem poslednjem letu svojo življenjsko dilemo razreši s samomorom. Mnogo glavnih junakinj se v filmih Arznerjeve sooča s podobnimi problemi - kot samosvoje osebnosti vse trčijo ob tradicionalno družbeno moralo. Izhod najdejo le v izolaciji ali smrti.

Leta 1936 posname **"Craig's Wife"**, z igralko **Rosalind Russell**, ki je po njenem mnenju njen najboljši film.

Opazen je tudi film **"Dance, Girl, Dance"**, ki ga je posnela leta 1943. **Lucille Ball** in **Maureen O'Hara** igrata plesalki, kolegici in tekmici, ki se vsaka na svoj način borita za uspeh. Sofisticirano plesalko, ki jo igra O'Hara, je učila balet ruska profesorica, ki je v vseh filmih Arznerjeve gotovo najočitnejši lezbični lik. Temu primerno jo že v začetku filma do smrti povozijo avto. Nadarjena plesalka, ki še vedno sanja o klasičnem baletu, si služi kruh v varieteju, polnem prostaških moških. Ko jo zasmehujejo na odru, jim priredi govor, ki ga ne prezre nobena ženska filmska enciklopedija: neotesanim gostom zabrusi, da so prozorni, saj skozi njih vidijo tako svoje žene kot plesalke.

Leta 1943 Dorothy posname vojni film **"First Comes Courage"**, pripoved o vohunki, ki se mora prav tako odločati med ljubeznijo in poklicem. Junakinja se odloči "proti" ljubezni in se vrne k vohunstvu. **"First Comes Courage"** je bil labodji spev Arznerjeve. Po snemanju je zbolela od izčrpanosti in počivala kar celo leto. Ves čas ji je stala ob strani **Marilyn Morgan**, podobno kot je Dorothy tolažila njo, ko ji je sin umrl za tuberkulozo. Po dvajsetih letih intenzivnega filmskega ustvarjanja Dorothy zapusti film in se s partnerko povsem umakne v samoto. V začetku šestdesetih zgradi hišo v samotni puščavi blizu Palm Springsa. Za ta korak se je odločila predvsem zaradi bolezni Morganove. Po njeni smrti Dorothy ostane sama. 11. oktobra 1979 umre v težki prometni nesreči.

Kljub nezanimljivemu filmskemu opusu (do leta 1944 je režirala šestnajst filmov) je filmska zgodovina popolnoma prezrla. Tudi feministični in gaylez krogi so vrednost njenih filmov začeli odkrivati dokaj pozno in površno, čeprav je bila ena izmed redkih filmskih režiserk (še posebej pred 2. svetovno vojno) in po nekaterih virih prva s stalnim angažmajem v Hollywoodu. Konec

sedemdesetih je nemška filmarka **Katja Raganelli** začela pripravljati dokumentarec o tej samotni hollywoodski režiserki. Intervjuja ji ni uspelo posneti, ker je Arznerjeva medtem že umrla. Leta 1982 je Raganellijeva še zadnjič obiskala nedotaknjeno hišo Arznerjeve v La Quinti. Po letu 1982 pa so jo neusmiljeno podrli in tam zgradili hotelski kompleks. Raganellijeva je kljub temu, skupaj s **Konradom Wicklerjem**, posnela dokumentarec z naslovom "*Sehnsucht nach Frauen*" (Hrepenenje po ženskah).

Na koncu biografinja **Evelyn Scott** takole komentira Dorothyno intimnejšo življenjsko plat: "... Nikoli ni preživela materinega izginitja. Po mojem je v dvajset let starejši Marilyn Morganovi našla zavetje..." Ko jo je Scottova nekoč vprašala, kaj je zanjo najpomembnejša stvar v življenju, Dorothy ni omenila ne filmov ne uspeha, temveč: "Prijateljstvo."

PIONIRKA LEZBICNEGA FILMA

Dorothy Arzner je bila ena od redkih uspešnih režiserk v Hollywoodu, z bogato kariero, ki je trajala od poznih dvajsetih do zgodnjih štiridesetih let. V sedemdesetih je bila ena od "ponovnih odkritij", ki velja za najpomembnejši in najvplivnejši prispevek v teoriji o ženskem filmskem avtorstvu. Arznerjeva je izjemen primer režiserke znotraj hollywoodskega sistema, ki ji je - v omejenih razmerah - uspelo narediti filme, ki so zmotili konvencije hollywoodske naracije.

Način, kako je bila Arznerjeva predstavljena v feminističnih filmskih študijah, najbolj ilustrira delitev na t.i. tekstualno in vizibilno Arznerjevo. Pri tekstualni Arznerjevi gre za osredotočanje na žensko željo kot ironično voljnost patriarhalnih norm kinematografije. Na drugi strani pa imamo vizibilno (vidno) Arznerjevo, imidž, ki govori o neki vrsti želje in sugerira prebiranje pomenov, ki manjka v večini razprav o filmih Arznerjeve.

Če se za trenutek ustavimo ob izgledu Arznerjeve, oziroma (kot bi danes rekli) njenem imidžu, je očitno, da je že njena pojavnost bila neke vrste stališče, izjava, s katero je sporočala svoje spolno nagnjenje. V tistih časih je bilo takšno oblačenje gotovo značilno samo za lezbijke. V tem smislu je bila Arznerjeva odkrita glede svojega lezbilstva, čeprav sama tega ni nikoli podprla z (verbalno) izjavo. Nekateri feministični filmski teoretski pristopi so zanemarili prav njeno pojavnost in jo označili kot nefeministično ustvarjalco, ki naj bi skrivala svoje nagnjenje. Arznerjeva je nekaj let pred smrtjo, ko ni več režirala, dala intervju **Gerald Peary** in **Karyn Kay** (objavljen v knjigi *The Work of Dorothy Arzner: Towards a Feminist Cinema* (uredila **Claire Johnston**). London, British Film Institute, 1975, str. 19-29) v katerem pa se je distancirala od feminizma - kaj šele lezbilstva. Treba je razumeti, da je Arznerjeva odraščala, živela in ustvarjala v nekem drugem času. In svojemu obdobju primerno je bila več kot odkrita...

V njenih filmih sta za razpravo o ženskem avtorstvu še posebej pomembni dve komponenti: ženske skupnosti in odsev same Arznerjeve. Ženske skupnosti in prijateljstva med ženskami lahko funkcionirajo kot upor

Billie Burke in Rosalind Russell v filmu Craig's Wife, 1936.

proti ritualom heteroseksualne iniciacije - ni pa nujno. Odnosi med ženskami - ki so v ospredju - ogrožajo skladje med ženskim prijateljstvom in heteroseksualno romanco. Toda skladje še vedno obstaja; to je, združljivost s konvencijami klasične hollywoodske kinematografije je še vedno možna. Predstavitev lezbičnih kod, ki se odraža v obleki Arznerjeve in drugih lezbijk, pomeni sekundarno strategijo, ki pa je bolj obrobnega pomena in ni integrirana v pripovedni tok. To so prej podobe, ki so "posojene" lezbicnemu lastništvu. Še več. Ta dva avtorska podpisa - poudarek na ženskih združbah in citati marginalnih lezbičnih gest - nimata svojega mesta na t.i. "lezbičnem kontinuumu", modelu **Adrienne Richove**, ki ponazarja kontinuiteto od ženskega prijateljstva do eksplicitne lezbičnosti. Bolj verjetno je, da sta omenjeni strategiji v razmerju medsebojne napetosti, ki pa konstituira še nek drug nivo ironije v delu Arznerjeve. Ironija je v tem, da so ženske skupnosti

združljive s klasično hollywoodsko naracijo, medtem ko jo problematizirajo/načenjajo. Lezbična gestikulacija pa ne zavzema takšnega položaja združljivosti; in se ne vpleta zlahka z naracijsko kontinuiteto v filmih Arznerjeve.

Poseben poudarek v filmih Dorothy Arznerjeve velja še stranskim likom, t.i. sekundarnim ženskimi figuram, ki nikoli ne stopijo v središče dogajanja, vendar se prav tako ne izgubijo na obrobju. Taka je recimo figura tajnice v filmu *Dance, Girl, Dance*, ki navdušeno plesalki, ko ta javno razkrinka prozornost moškega občinstva. Drugi sekundarni ženski lik, v istem filmu, pa je **Madam Basilova (Maria Ouspenskaya)**, ruska učiteljica baleta z lezbičnim imidžem, ki sicer izgine iz filma v avtomobilski nesreči, v enem izmed najbolj absurdnih filmskih prizorov smrti. Velik pomen ima tudi sekundarni lik sosede (**Billie Burke**) v filmu *Craig's Wife* (1936). Arznerjeva, ki je najbolj cenila prav ta svoj film, priredi igro **Georgea Kellyja** tako, da dobi osamelost glavne junakinje **Harriet (Rosalind Russell)** povsem nov pomen. Harriet je tako zelo obsedena s svojo hišo, da v njenem življenju ni več prostora za druge. Na koncu filma, ko se dobesedno vsi odstranijo iz Harrietine hiše, ji soseda prinese šopek vrtnic. V Kellyjevi verziji se soseda - vdova pojavi kot ogledalo, v katerem Harriet uzre odsev lastne osamljenosti in nevrotičnosti. Toda v filmski verziji Arznerjeve soseda predstavlja poslednjo Harrietino možnost za stik z drugim človekom. Tako sekundarni ženski lik, ki je v Kellyjevi drami le blede odsev Harriet, v filmu sugerira drugačno identiteto in možnost ženskega združevanja. Tako pride do zelo zanimivega preobrata: vdova, ki je v originalni verziji, zelo dobesedno, marginalni lik, postane skozi filmsko branje Arznerjeve, odsev marginalnosti same.

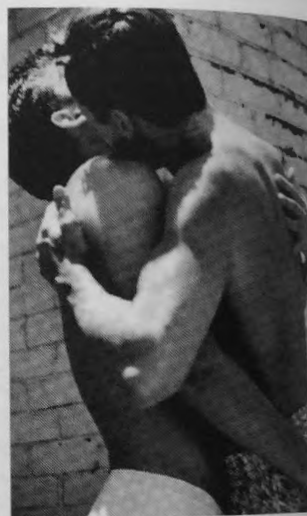
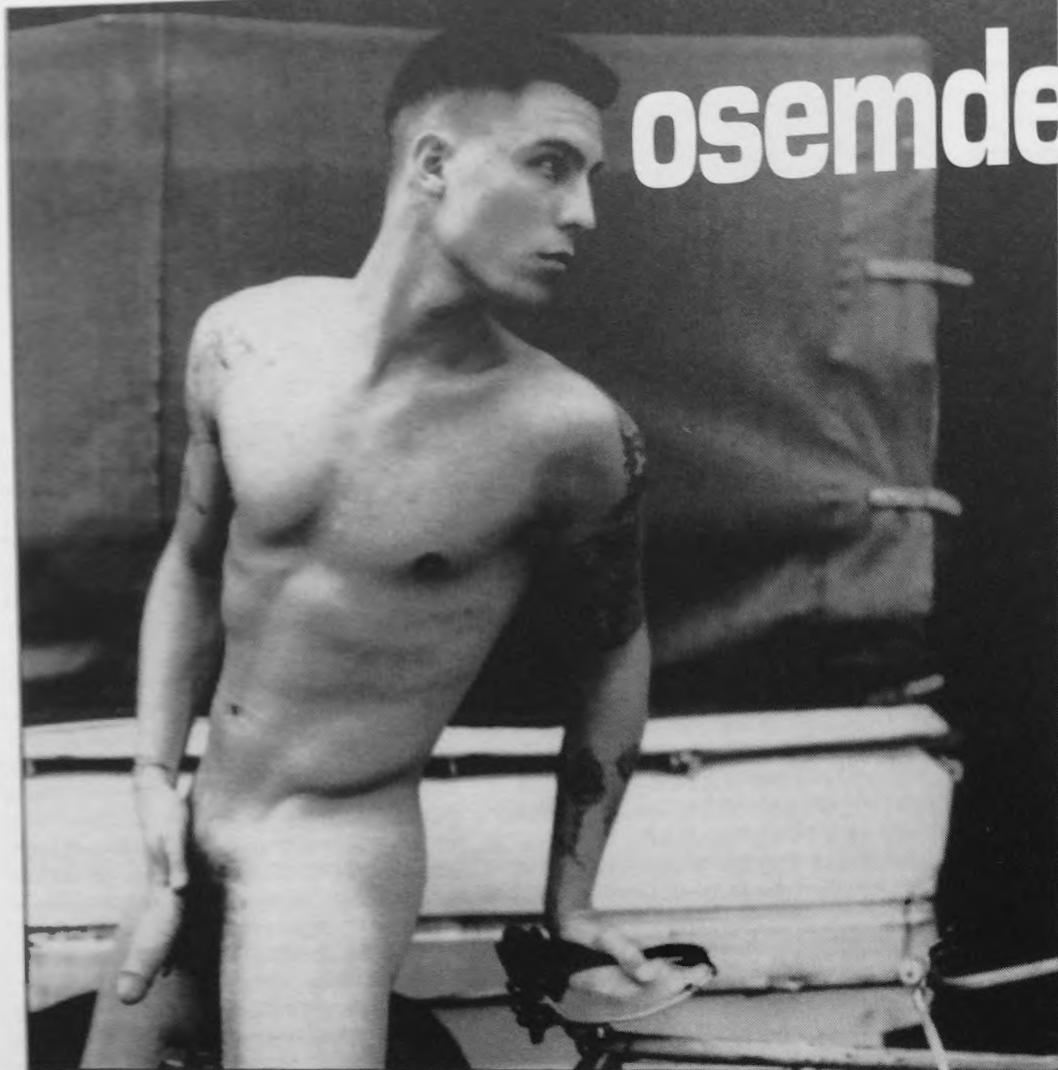
- In to je morda zelo velik prispevek k položaju in teoriji ženskih likov ter k ženskemu avtorstvu.

Pomembnejši filmi:

- Fashion For Women, 1927
- The Wild Party, 1929 (Clara Bow)
- Manhattan Cocktail, 1929
- Anybody's Woman, 1930
- Sara and Son, 1930
- Working Girls, 1931
- Merrily We Go To Hell, 1932 (Sylvia Sydney)
- Christopher Strong, 1933 (Katharine Hepburn)
- Nana, 1934
- Craig's Wife, 1936 (Rosalind Russell)
- The Bride Wore Red, 1937 (Joan Crawford)
- Dance Girl Dance, 1940 (Maureen O'Hara, Lucille Ball)
- First Comes Courage, 1943

Pripravila S.T.

osemdeseta

Konec sedemdesetih, v začetku osemdesetih let si bil še najstnik. Takrat si verjetno tudi že spoznaval, da si homoseksualec?

“Začel” sem že proti koncu sedemdesetih, nekje po petnajstem letu starosti. Nekako vedel pa sem že prej, saj sem že kot otrok zmeraj raje gledal moške. Niso me zanimali vrstniki, pač pa starejši, odrasli moški. Kasneje, v obdobju pubertete so se sošolci in prijatelji pogovarjali o spolnosti, o puncah, nihče pa ni govoril o tipih. Družil sem se z njimi, jih poslušal, a si mislil svoje. Takrat sem začutil, da nekako ne sodim mednje. Občasno so kje tudi kaj pisali o homoseksualnosti in to sem prvič zasledil v *Nedeljskem dnevniku*. Dokaj naklonjeno so pisali o homoseksualcih, o parku pri bencinski črpalki, kjer se zbirajo. To me je seveda zelo zanimalo, zato sem šel tudi sam tja pogledat. Star sem bil štirinajst, petnajst let, brez kakršnihkoli spolnih izkušenj.

“Nedolžen” mlad fant pride prvič na neke vrste gay sceno.

Kako si se počutil, kakšna je bila tvoja prva izkušnja?
Ta članek je v meni vzbudil veliko zanimanje. Vem, da sem ga bral poleti, med počitnicami. Jeseni pa sem začel obiskovati srednjo šolo v Ljubljani, kar mi je seveda omogočalo več “svobode” in prostega časa. In nekega dne sem zbral pogum, se odločil in rekel: Danes pa grem!

Bilo je proti večeru, bil je že mrak in v parku ogromno moških, ki so se sprehajali gor in dol. Bilo me je strah, da bi se kaj zgodilo, kajti v članku sem bral o nekakšnem nasilju. Nisem pa se bal prvega stika z moškimi, saj se mi je zdelo, čeprav sem bil brez izkušenj, da bo že šlo kako. Kmalu sem videl, da gre nekdo za mano in da se je ustavil v bližnjem grmu. Kljub manjšemu strahu sem pristopil k njemu. Začela sva se otipavati, potem pa je predlagal, če se zapeljeva kam drugam, kjer bo manj ljudi. Takoj sem bil za to, saj je tam mimo hodilo toliko tipov, da sploh ni bilo nobenega miru. Potem sva se odpeljala za Savo (takrat tam še ni bil štrik plac) in opravila stvar do konca. To je bila torej moja prva izkušnja.

Takrat si imel prvič opravka z moškimi, kakršne si do tedaj le gledal in so te zanimali. Kakšen je bil prvi seks?

Nisva šla čisto do konca, sva se le šlatala in fafala, ampak bilo mi je zelo všeč in bil sem močno vzburjen, čeprav sploh nisem vedel, kaj se pri tej stvari počenja. Ne vem, kar “vedel” sem. Do takrat spolnosti nisem kaj dosti poznal, le enkrat sem imel v rokah neke pornografske revije z moškimi in ženskami (z zanimanjem sem gledal le prve).

Gotovo pa ni ostalo le pri tem, prvemu seksu sledi drugi, tretji... Kaj te je gnalo naprej?

On je bil starejši, star od 30 do 40 let, zelo privlačen, visok, atletske postave, možat... pač takšen tip moškega, ki me še zdaj privlači. Dal mi je svojo telefonsko in sem ga kasneje še večkrat poklical. Nekaj let sva se dobivala. Vedel pa sem tudi, da je bil v zvezi z drugimi moškimi. Vanj sem se takrat zelo zaljubil, on pa me je tudi imel rad. Morda je njemu bilo več do seksa kot pa do neke velike ljubezni. Mene pa je naprej gnalo oboje: zaljubljenost in seks hkrati. Bil je pravi moški zame in rad sem se mu prepuščal. Bilo mi je zelo všeč in brez problemov sem pristal tudi na pasivno vlogo, na vlogo, ki sprejema.

Z nabiranjem seksualnih izkušenj pridobivaš tovrstna znanja in prakso, hkrati pa skoraj nič ne veš o sami homoseksualnosti in homoseksualcih, kar je za odraščajočega gaya pomembno vedanje? Kako je bilo s tem v tistih časih?

Časopisi so zelo malo pisali o tem. Tisti naključni članek v *Nedeljcu* mi je dal vedeti, da te stvari pač obstajajo, v resnici, pri nas. O homoseksualnosti mi je veliko povedal moj partner. Od njega sem tudi izvedel, da se homoseksualci zbirajo v kavarni *Union*, v savni na Miklošičevi, na železniški in avtobusni postaji, v podhodu pri *Mexu*... Sam sem se takrat že našel in si priznal, da sem gay, da sodim sem in bil s tem tudi povsem zadovoljen. Našel sem to, kar sem iskal.

Kaj pa okolica? Drugi homoseksualci na sceni, pa sošolci, starši...

Tudi sam sem začel hoditi na ta zbirališča in tako sem hitro spoznaval še druge tipe. S svojim prvim tipom nisem mogel biti vsak an in prevladala je seksualnost. V šoli je zame vedela le ena ošolka, ki ji nisem veliko prijateljic, vendar nisem z njimi nikoli pogovarjala. Imel sem tudi veliko prijateljic, vendar nisem z njimi nikoli imel kaj več, ker so me pač bolj privlačili moški. Nikoli nisem spal z enako, to me ni zanimalo. Morda tudi zato, ker sem bil bolj plašne narave. Z njimi sem se družil v šoli, po pouku pa sem krenil po svoje. Doma mi niso nič rekli, čeprav sem bil zdoma skoraj cele dni, morda sem imel nekakšne izgovore. Ko so mi kasneje začeli omenjati poroko, sem vedno rekel, da to ni zame, da je še čas za to... svojo spolno usmerjenost sem pač skrival, to so počeli tudi drugi. Nisem pa se počutil kot nenormalnež ali bolnik.

Kakšno pa je postalo tvoje seksualno življenje?

Redno sem začel hoditi v park, v Union in v savno. Tudi tja sem šel prvič sam, bil sem rahlo nervozen, vendar sem se v množici takšnih in drugačnih razgaljenih moških kar dobro znašel. Povsod se je dalo hitro navezati stike, pri katerih pa je šlo običajno za goli seks. Najprej si se z njimi "spoznal", potem pa si postal prijatelj, kolega, hodil z njimi na pijačo. To so bili ponavadi enkratni stiki, če pa so bile želje za to, si šel s kom tudi večkrat. Nekje proti koncu srednje šole sem živel kar redno spolno življenje, seksual sem večkrat na teden. Mislim, da je zelo pomembno, da sem si bil takrat že popolnoma na jasnem s svojo spolno usmerjenostjo - živel sem v skladu z njo, kajti sam sem hotel spoznati te ljudi, priti v ta krog, zato sem tudi hodil na zbirališča.

Marsikoga privlačijo tudi drugačne priložnosti? Te niso na primer nikoli zamikali namesto "dosegljivih" homičev "nedostopni" hetiji?

Tudi to sem poskusil, vendar ni ratalo. Dobro se spomnim, da mi je bil všeč nekdo iz mojega kraja, hodil sem k njemu, skupaj sva šla večkrat v kino. Vendar mi ni nikoli uspelo, da bi ga nekako pripravil do tega, ker sem sam to skrival. Tu gre za tuj in nov teren, kjer stvari funkcionirajo povsem drugače kot na primer v parku. Ali pa v kakšnem lokalu, kjer je tudi dosti težje osvajati nekoga, ki ti je všeč. Sicer pa na druge place sploh nisem (nismo) hodil(i), ker se je dalo na teh naših zbirališčih skoraj vedno kaj dobiti.

Dandanes je na straneh malih oglasov v nekaterih časopisih ogromno različnih homoseksualnih ponudb. Pred petnajstimi leti je bilo precej drugače, vendar je na primer preko Antene moški že takrat lahko poiskal prijatelja, ki cení iskrenost, tovarištvo in diskretnost?

Takrat jih še ni bilo toliko, niti jih nisem iskal na ta način, ker za to sploh ni bilo potrebe, moških je bilo na pretek že brez oglasov. Sem jih pa seveda kdaj pa kdaj opazil. Ni me pa to kaj dosti zanimalo, kajti vseh naenkrat res nisi mogel spoznati. To so bili po svoje precej drugačni časi kot so danes. Bila so dobra, "plodna" leta, ki so ponujala veliko moških. Starejši moški so mi povedali, da je bilo tako že od nekdaj, da se je dobro obdobje začelo že zdavnaj prej, že nekaj generacij pred mano. Homoseksualnost se ni toliko pojavljala v medijih kot se danes, ni bilo na primer gay filmov, organizirane gay scene, vendar so ljudje vseeno vedeli, kje se zbirajo homoseksualci, a temu niso posvečali pretirane pozornosti in ni bilo problemov. Tudi nasilja skorajda ni bilo. Imeli smo se v redu, živeli svoje življenje in imeli svoje škandale. Nekoč za pusta se je nekdo oblekel v nuno in dobil na postaji tipa, ki je mislil, da je res ženska. Ko sta odšla nedobro, kam na samo, je šele odkril, da je nuna v resnici moški. O tem so kasneje pisali v nekem časopisu: Pretentala bi vsakega moškega.

Poprečni slovenski "normalnež" bi bil morda šokiran, če bi po bližje spoznal homoseksualno življenje, ki se (je) odvija(lo) na vseh štrik placih. Ti si ves ta čas fural 100% gay life - ali te je kaj presenetilo, ti povzročalo probleme?

Nekajkrat se mi je zgodilo, da so se ženske zaljubile vame. Bil sem njihov kolega, jih včasih imel za krinko. Sicer ni bilo nič pretresljivega. Nekako sem se izognil čemurkoli konkretnemu. Potem sem šel v službo, kjer so nekatere sodelavke vedele zame - videle so, da sem drugačen kot drugi moški. Kmalu sem šel v vojsko, v takratno JLA. Tam sem se imel zelo fino. Najprej sem sicer rekel, da sploh

ne bom šel, vendar sem si že naslednji dan rekel, pa naj bo, grem. Malo me je zamikalo tudi moško okolje, niti to me ni toliko motilo, da so to bili moji vrstniki. No, v prvih mesecih se ni dogajalo nič posebnega. Kasneje smo bili v manjši skupini in drugi so vedeli, da sem gay, ker so me očitno videli na enem od gay štrik placov, kajti mesto je bilo bolj majhno. Vendar mi ni nihče nič rekel ali me zafrkaval. Malo sem si tudi želel, da bi imel kaj s kom od njih, kajti skoraj vsi so mi bili všeč, vendar nisem hotel. Raje sem šel v mesto in tam dobil svoje. Proti koncu vojske sem spal z nekom iz skupine in drugi tega niso izvedeli, so pa slutili. Do tega je prišlo predvsem zaradi zafrkancije. Včasih sem v mestnem parku srečal kakšnega vojaka, z enim sem celo nekaj imel. V neki diskoteki pa me je nekoč zalotil oficir in potem sem imel še z njim nekaj. V času služenja vojaškega roka mi ni sploh nič manjkalo, in ko je bilo konec, sem še kar nekaj časa ostal tam.

Vendar si se vseeno vrnil v Slovenijo. Tu se takrat že začne organizirati gay scena?

Vrnil sem se in se kar nekaj časa lovil, saj nisem bil na tekočem, kaj se je medtem tukaj dogajalo. Začel se je že Magnus, hodili smo na Kersnikovo v disko, pa v FV. Všeč mi je bilo, da se scena odpira navzven, da se o nas, o homoseksualnosti začne več govoriti tudi v medijih. Tudi sam sem bil član Magnusa. Pred temi prvimi organiziranimi zadevami smo si mnogi seveda želeli, da bi imeli kakšen svoj prostor, lokal, diskoteko. No in kmalu se je to tudi uresničilo. Pornografskih gay revij pa je bilo tako že kar nekaj, saj so jih nekateri prinašali iz tujine. Tudi sam sem jih včasih prinesel iz Avstrije ali Italije. Se je pa takrat nehalo hoditi v Union, zaprli so tudi savno na Miklošičevi. V savni v Tivoliju nisem bil velikokrat, ker se ta nikakor ne da primerjati s tisto na Miklošičevi.

V tem času si spoznal že ogromno gayev, imel si znance, pa tudi kakšnega prijatelja s te scene. In gotovo se niste zadrževali samo v Ljubljani. Kaj ste počeli, kam ste zahajali?

Na štrik placih sem spoznal vse mogoče ljudi, z mnogimi sem seveda ohranjal stike. Bilo je tudi veliko privatnih žurov. Družabno življenje je funkcioniralo. Hodili smo na žure v Domžale, Celje, Zagreb... Seveda nisem hodil na vse te privatne zabave, takrat je bilo tega res v izobilju, ponudba je bila velika. Imeli smo tudi več prostega časa, ob vikendih smo imeli turneje, hodili še v tujino... Dol si se lahko dajal skoraj vsepovsod: po grmovjih, zakotnih ulicah, kleteh, vendar si vedno imel občutek, da te bo kdo zalotil, zato smo se vlačili tudi po hotelih, kjer smo imeli svoj mir. Če že seveda nismo imeli možnosti seksat v lastnem stanovanju. Ni bilo problemov, čeprav so morda v recepcijah hotelov vedeli, za kaj gre. Zdaj bi bilo to dosti dražje. Sam sem imel srečo, da nisem nikoli staknil kakšnih spolno prenosljivih bolezni, ki so bile tudi takrat pogoste.

Očitno te naprej ni več gnala zaljubljenost, ampak seks?

Nisem šel z vsakim, izbiral sem po zunanosti in privlačnosti. Moški me je moral privlačiti in vznemljati, saj sem verjetno vedno bolj gledal le na seks. Rad imam na primer močno poraščene moške, močatega videza in obnašanja, morda malo starejše od mene, vendar leta niso toliko pomembna. Večinoma je vedno bil najprej seks, kasneje pa še kaj več, če je tako nanoslo. Lahko je sledil ponoven seks, ali pa samo druženje. Obstaja seveda tudi duhovna ne samo seksualna privlačnost, vendar te ne moreš zaznati v polurnem seksualnem druženju z nekom. Imel sem tudi željo vzpostaviti zvezo in biti s kakšnim moškim dlje časa, vendar nikoli nisem našel pravega ali pa "pravemu" ni bilo zame. Sicer sem imel nekaj zveze, vendar so bile prekratke, da bi šel z nekom skupaj živeti. Nenehno iskanje pravega pa se lahko sprevrže v navado in na koncu ostaneš brez vsega, pravega sploh ne vidiš. Svojega pravega nisem hotel zgrešiti, saj so prihajali vedno novi in zato sem neprestano iskal. Ker sem si res želel nekoga zase, sem bil potem včasih kar nejevoljen zaradi tega. Seks se mi zdi zelo pomembna stvar v zvezi in zato bi hotel živeti s takšnim tipom, s katerim bi se seksualno ujemala. Zveza, v kateri se hodiš seksualno zadovoljevat drugam, se mi ne zdi prava. Sam bi se v takšnem primeru odpovedal skokom čez plot.

Ali je za neuspešnost in sploh malo število teh zvez kriva družba, ki seveda vpliva na samo gay sceno? Kako se počutiš v tej državi kot homoseksualec?

Seveda ne pravim, da v Sloveniji ni mogoče živeti v gay zvezi, vendar je težko. Saj so že takrat obstajali pari tako kot danes. Tudi danes jih ni kaj dosti več kot takrat. Tiste kratke avanture, ko so ljudje kao v zvezi in seksajo vmes še z mnogimi drugimi, se mi sploh ne zdijo nobene zveze.

Pred "prepovedjo" *Magnus festivala* leta 1987 se mi je zdelo, da se je stanje v Sloveniji izboljšalo in premaknilo naprej. Po tej prepovedi pa sem bil zelo razočaran in zazdelo se mi je, da je stanje enako kot pred petnajstimi leti. Če me nekdo direktno vpraša, če sem homoseksualec, mu povem, da sem. Tega ne skrivam, ne vem, zakaj bi. Pač sem. Ob vseh prepovedih in škandalih, ki so se pojavili dosedaj in zadevajo homoseksualce, se počutim grozno in sem blazno besen. Ne bojim se ničesar, kaj mi pa kdo more, mnogo homoseksualcev se pa takrat previdno umakne nazaj in jih nekaj časa ni na gay sceno, na zbirališča. Na primer v sedanji službi vedo zame, pa mi ni še nihče nič rekel. Ne dovolim nikomur, da bi se vmešaval v moje življenje, saj živim zase, ne za druge. Imam tudi mnogo drugih prijateljev in znancev, ki me sprejemajo takšnega, kot sem. Vidim pa tudi veliko pedrov, ki se zelo skrivajo, obenem pa podzavestno navzven kažejo, kaj so. Mnogi si že kar sami domišljajo, da se morajo skrivati. Če si gay, se ne boš nikoli spreobrnil v heteroseksualca, zato je pretvarjanje povsem odveč. Razne prepovedi, ki nas doletijo s strani oblasti, seveda lahko vplivajo na mlade ljudi, prestrašijo tiste, ki šele začinjajo živeti na sceni. Po več letih takšnega življenja pa bi človek že moral vedeti, za kaj živi, in se ne bi smel več pustiti prestrašiti. Pri takšnih ljudeh obstaja problem predvsem v njihovih glavah.

Si nisi nikoli želel biti heteroseksualec, vsaj tam nekje na začetku "svoje kariere"? Si pustil v svojem življenju kaj prostora tudi ženskam?

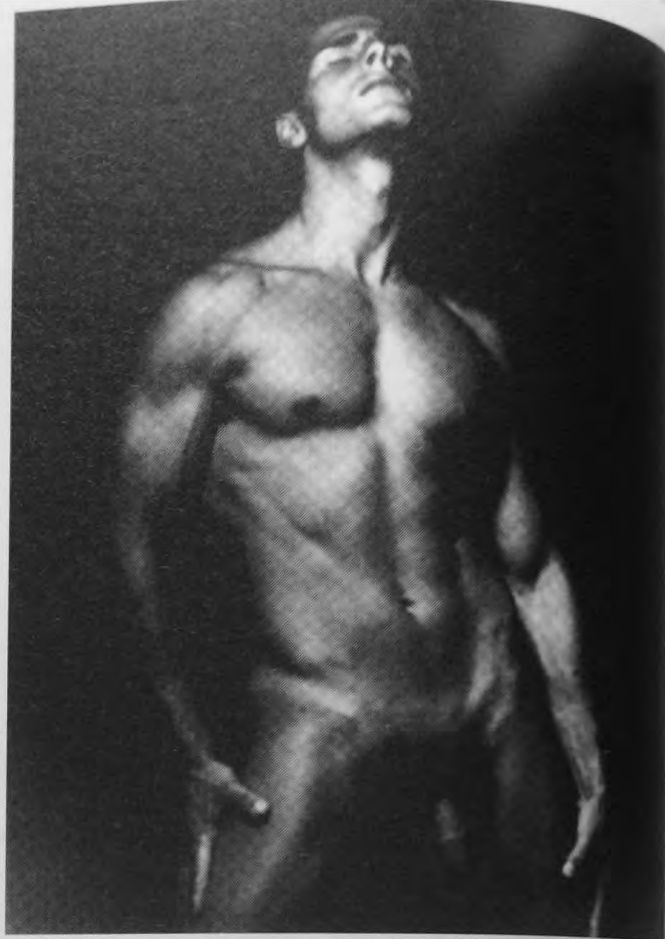
Bog ne daj, nisem imel želja biti "normalen". Tudi z nobeno žensko nisem spal, nisem imel teh želja niti se nisem hotel izkazovati kot ne vem kdo. Z ženskami sem lahko zelo dober prijatelj, ne pa kaj več. Mislim, da v življenju največ pomeni prav prijateljstvo. Ne vem, kdo se je spomnil, da se gayi bojijo žensk in da jih sovražijo... Takšna posploševanja so zgrešena.

Odnosi in prijateljstvo med gayi, kakšni so? Se obvezno začne s seksom, ali pa si lahko z nekom dober prijatelj ne da bi imel prej karkoli z njim?

Odnosi so lahko ali zelo dobri ali zelo slabi. Svoje prijatelje poznam že dolga leta in zanje lahko rečem, da so pravi prijatelji. Prijateljstvo je možno tudi brez seksa. Imam prijatelja, s katerim nisem nikoli seksal, čeprav sva si bila na začetku, ko sva se spoznala, kar precej vseč. Ponavadi je tako, da zlezeš v posteljo z nekom takoj, ko ga spoznaš. Zgodilo se mi je že tudi, da sem pred leti spoznal koga in takrat nisem imel nič z njim, mi je pa ta človek še danes tako vseč, da bi bil pripravljen iti z njim v posteljo. To ne bi bila trenutna, ampak globlja privlačnost.

Med številnimi izkušnjami se gotovo najde tudi kakšna, ki ti je ostala posebej v spominu. Kakšne so tvoje dobre ali pa slabe izkušnje, spomini? In seksualne navade?

Nekoč sem štopal na morje in sta mi ustavila dva Nemca. Namesto da bi bil naslednji dan na cilju na morju, sem potoval proti jugu ves teden. Zgodilo se je marsikaj, v glavnem pa smo spali skupaj in se seveda dobro zabavali. Pač, približala sta se mi in seveda se nisem branil. Pri seksu sem lahko aktiven ali pasiven. Ko sem bil mlajši, sem bil pasiven, zdaj pa kakor nanese. Kadar seksam na primer v parku, me moti gneča oziroma če ni miru. Raje se umaknem kam na samo. Zgodilo se je že tudi, da se je v grmovju hotel priključiti še tretji. Ampak to mi ni bilo preveč vseč. Povsem drugače je seveda v zaprtem prostoru, v postelji. Sicer pa skupinskih izkušenj nimam kaj dosti, saj je bila izbira ponavadi dovolj pestra, da sem si lahko našel kaj samo zase. Vseh istospolnih partnerjev sem imel v življenju nad 100, točnega števila pa ne bi vedel. V darkroomu nisem bil nikoli, čeprav sem hodil tudi po tujih diskotekah. Na štopanju pa sem doživel tudi slabo izkušnjo. Na poti do Ljubljane mi je ustavil zelo privlačen, super tip, pravi moški zame. Ne vem, morda sem mu dal vedeti, da sem gay, bil izzivalno napravljen. Malo sva se pogovarjala, potem pa je kar nenadoma zapeljal na stransko pot v gozd, ustavil avto in planil name. Bil je zelo grob in nasilen. Odbila me je grobost, če bi vsaj malo napeljal na to temo, bi bilo drugače. Iz vsega skupaj ni bilo nič, ubranil sem se ga in odpeljal me je naprej do mesta, ker sem ga prepričal, da se mi zelo mudi v službo. Sama

ideja o posilstvu sicer ni slaba kot fantazija, drugače pa je seveda resničnosti. Če bi bilo malo drugače, se sploh ne bi branil.

Aids se pojavi že na začetku osemdesetih v ZDA in naznanjajo svetovno povsem novo obdobje, pri nas pa mediji o tem želijo pisati nekaj let kasneje. Te je bolezen prestrašila, spreminjalo tvoje seksualno obnašanje?

Nekaj malega smo se o boleznih sicer pogovarjali, pa ne kaj dosti. Tudi mediji niso veliko pisali o tem. Morda je zdaj, zadnja leta to malo drugače, vsaj ob 1. decembru se temu vprašanju posveča veliko pozornosti. Sicer je *Magnus* že ob svojem začetku začel propagirati varen seks in uporabo kondoma, vendar ljudje tega niso resno jemali in v praksi upoštevali. Že od vsega začetka me je zelo motilo, da gre za bolezen samo homoseksualcev. V to nisem mogel verjeti. Šlo je pa tudi za veliko spremembo v seksu. Kondom sem potem uporabil le, če je partner to zahteval, sicer pa ne. O samih boleznih sem kar nekaj vedel, tako kot drugi, tudi strah me je bil. Kondomov pa vseeno nisem uporabljal. Včasih pri seksu kar pozabil na varnost. Kondom me bolj moti kot pa odbija. Prej jih nisem nikoli uporabljal. Potem sem jih nekajkrat sam kupil, kar tako, za huc. Kondome sem uporabljal, če sem jaz bil aktiven, pa še to ne vedno. Skoraj lahko rečem, da svojega spolnega življenja nisem kaj dosti spreminjal. Z leti, ko se je bolezen razširila, smo seveda začeli govoriti o boleznih in zaščiti, žal pa se v praksi ni kaj dosti spreminjalo. Tudi pri drugih tega nisem opazil. Še vedno gledajo na to v smislu kar bo, pa bo. Pomislil sem tudi na to, da lahko sam zbolim, vendar življenje gre naprej. Tudi anonimno in brezplačno testiranje, ki obstaja že kar nekaj let, me je seveda zanimalo, ampak nikoli se nisem odločil za test. Strah me je bilo.

Za osemdeseta si rekel, da je bilo skoraj vsega v izobilju, da si to bila dobra leta. Še zdaj ostajajo skoraj nespremenjene puste be od takrat - lastni prostori, klub itd. Kaj bi lahko rekel za devetdeseta, kaj najbolj pogrešaš?

Gotovo pogrešam kakšen klub, v katerega bi človek lahko zšel vsak dan v tednu, kakšen lokal... Sicer pa si želim, da bi bilo malo nami več iskrenosti in da bi si manj metali polena pod noge. Najpomembnejši je lasten prostor, kjer si lahko v svojem krogu in sili ni treba hajkati po parkih in raznih straniščih. Kot starejši in bolj izkušen pa skoraj ne bi vedel, kaj svetovati mladim, ki šele prihajajo na sceno, ker je mnogo mladine zelo pokvarjena. Sicer pa, naj bi to, kar so, in ko imajo priložnost, uživajo svobodno na svojem

jean genet

čudež vrtnice

(odlomka iz romana, ki v maju izide pri založbi Aleph)

Villeroy se je norčeval iz moje ljubezni do Diversa, od katere je videl le zmrdovanje, vendar ni pozabil, da sem jastreb. Skrbel je za mojo prihodnost in za moje dostojanstvo. Zaradi njega je imelo moje dejanje večjo širino. Več vetra ga je napolnjevalo, kar me je spominjalo na fantiča, nagnjenega nad balanso, ko se spušča po klancu, ko mu veter med dirom napihuje srjaco, pod katero se dvigujejo ravne in trde majhne prsi. Hotel je, da bi bila moja vzgoja moška. Zdi se, da sem še čisto mlad v sanjah zavrnil, da bi bil na galeji lepa jetnica, bil pa bi mornarček ter si tako pridržal možnost, da odrastem poleg kapitana in prevzamem njegovo mesto. Lahko bi govorili skoraj o častnih zapovedih (o nekakšni vojaški časti), ki so se prenašale z makrojev na jastrebe. On ne bi sprejel tega - kot ni sprejemal noben makro - da bi bil njegov jastreb teta. Silil me je, da sem se tepel, toda to ni bilo dovolj. Da bi udarci, ki bi jih zadajal, bolje zadevali, da bi bila moja moč in ugled večja, je bilo potrebno, da koga varujem. Tako se je odločil, da bom imel jastreba. Sam je izbral nekega poba iz družine E. To je bil poreden fantalin, ki se mi je smejal v obraz, ko mi ga je Villeroy nekega poletnega popoldneva za lovori predstavil in mu rekel, ko je kazal name:

- Ta tu bo tvoj moški. Jaz ti to pravim.

Villeroy je hotel, da si malega "vzamem" pred njim. Nekega večera je za stavbo družine B pripravil randi. Ne vem, kakšno zvijačo si je poba izmislil, da je čez veliki krog prišel neopažen iz družine E, toda komaj je prišel, že mu je Villeroy ukazal, naj leže v travo in koprive.

- Daj dol hlače, je zapovedal.

Fantič je spustil hlače. Bilo je zvečer. Če Villeroy že ni mogel videti moje rdečice, pa je po mojih prisiljenih kretnjah odkril, da me je sram. Rekel mi je:

- No, daj, Jeannot, nabriš ga.

Pogledal sem ga. Hotel sem se mu vreči pred noge. Mučila me je misel, da me bo imel manj rad, da se mu bom zdel manj ljubeč, če se bom pred njegovimi očmi spravil v moški položaj. Dodal je:

- Kaj je zdaj, nimamo dosti časa, treba je pohitet. Kaj je, cvikaš?

Fantič je čakal, miren, skoraj ravnodušen, ležal je v travi in molel golo rit v zrak. Villeroy me je zgrabil za roko.

- Čakaj, pomagal ti bom. Bom šel najprej jaz čez.

Legel je na malega, a mi z dvignjeno glavo, kot kaka kača, rekel:

- Stopi sem, pred mano.

Počepnil sem pred froca. Villeroy je moral po svoji navadi zabiti v prvo.

- Gremo, hitro.

Tu bi moral slediti opis otroške igre in prepuščam vam, da ga dopolnite.

Ker Villeroy malega ni mogel poljubiti, je vrgel pogled na moj obraz, ki se je v dolgem poljubu združil z njegovim. Brž ko mu je prišlo, sem končal. Vsi trije smo spet vstali, ne da bi nas bilo česa sram. Malega še najmanj. Villeroy ga je porinil k meni.

- Poljubiti se morata.

Poljubil sem ga. Dodal je še:

- Od zdaj je to tvoj moški.

In obrnjen k meni:

- Za svojega malega se boš moral še pobri-
gat.

Po teh skrivnih gibih si je zopet navzel avtoritaren ton starejšega brata in mu rekel:

- No, zdaj se pa spel, dovolj smo te gledal.

Ko je poba odšel, me je Villeroy prijateljsko prijel okoli vratu in dejal:

- No, mali, je bilo dobro?

Pridružila sva se tipom, ki so se pripravljali, da odidejo v spalnico.

"Oblekel sem svoje najtesnejše kratke hlače in sprašujem se, po kakšnem čudežu je Van Roy lahko za celo uro, kolikor je trajala rekreacija, preslepil vselej prežečega nadzornika in na dvorišču, za hišico, zbral še sedem makrojev iz družine, med njimi tudi Deloffra in Diversa. Potem me je prišel iskat. Takoj ko sem ga zagledal, da se mi približuje, sem razumel, da je prišla moja ura. Začeli naj bi z mojo kaznijo.

Tedaj je postala Kolonija ena najbolj tesnobnih votlin pekla. Z rožami, listjem in čebelami je ostala sončna, toda v njej je bilo zlo. Vsako drevo, cvet, čebela, modro nebo in trava so postali postranska stvar peklenskega prostora in pokrajine. Vonjave so ostale vonjave in čist zrak prav tako čist, toda notri je bilo zlo. Vse je postalo nevarno. Znašel sem se sredi moralnega pekla, katerega objekt je bila moja muka. Z brezbrzišnim obrazom in z lahnim nasmehom na ustih je Van Roy prišel k meni. Pokazal mi je proti koncu dvorišča in mi rekel:

- No, pejd!

Suhih ust in ne da bi odgovoril sem šel naprej in se sam od sebe prilepil ob zid na koncu, tistega, ki je stal nasproti latrin. Tisti, ki so se pred družino igrali pod šefovim nadzorom, nas tu niso mogli videti in gotovo so dobili ukaz, naj se med rekreacijo ne približujejo. Ko sem prišel, je sedem makrojev, ki so se z rokami v žepih pogovarjali, umolknilo. Van Roy je veselo zaklical:

- Začeli bomo, fantje! Na petnajst metrov!

Sam se je postavil na to razdaljo predme. Zakričal mi je:

- Odpri gobec, kurba!

Niti ganil se nisem. Makroji so se zarežali. Nisem si upal pogledati Diversa, vendar sem si lahko mislil, da je prav tako razvnet kot drugi. Van Roy je ponovil:

- Kaj, boš odprl svoj svinjski gobec?

Odprl sem usta.

- Bolj!

Stopil je k meni in mi z jeklenimi rokami razprl čeljusti. Tako sem ostal. Vrnil se je na razdaljo petnajstih metrov, se rahlo nagnil na desno, pomeril in mi pljunil v usta. V skoraj nezavednem požiranju sem pogoltnil špuk. Sedmerica je zarjula od veselja. Pljuval je točno, vendar jih je utišal, da ne bi pritegnili pozornost šefa družine.

- Vi ste na vrsti, je zavpil.

Prijel je smejočega se Deloffra za rame ter ga postavil na mesto in v položaj, v kakršnem je bil on maloprej. Deloffre mi je, še vedno v smehu, pljunil na oči. Zvrstilo se jih je vseh sedem, celo večkrat, in Divers je bil med njimi. Prejemal sem pljunke v razprta usta, ki jih utrujenosti ni uspelo spet zapreti. Pa vendar bi bila dovolj samo malenkost, da bi se ta ogabna igra spremenila v galantno igro in bi bil namesto s pljunke prekrit z vrženimi vrtnicami. Ker bi bile kretnje iste, usodi ne bi bilo tako težko vsega spremeniti: igra se pripravi ... klinci narede kretnjo meta ... nič več ne bi stalo, če bi bila to sreča. Bili smo sredi najbolj cvetočega parka Francije. Pričakoval sem vrtnice. Molil sem boga, naj malce omehča svoj namen, naj se zmoti, da me otroci ne bi več sovražili, ampak ljubili. Nadaljevali bi to igro ... toda s polnimi rokami rož, kajti tako malo bi bilo potrebno, da bi v Van Royevo srce na mesto sovraštva stopila ljubezen. To kaznovanje si je izmislil Van Roy. A bolj ko so se makroji razvneli, bolj sta me prevzemala njihov polet in vnema. Vse bolj so se mi približevali, tako da so bili že čisto blizu mene, in ciljali so vse slabše. Gledal sem jih, kako so se razširjenih nog nagnili nazaj, kot strelec, ki napenja lok, se rahlo nagnili naprej in medtem je brizgnilo k cilju. Zadevali so me v obraz in kmalu sem bil bolj lepljiv kot koleno pri odtoku. Zdaj sem bil odet v zelo visoko pomembnost. Nisem bil več preuštnica, ki jo kamenjajo, bil sem objekt, ki služi za ljubezenski obred. Želel sem, da bi pljuvali še naprej in vse bolj goste pljunke. To je prvi opazil Deloffre. Pokazal je na določen del mojih oprijetih hlač in zavpil:

- Oh, poglej mu muco! Saj se kar slini, lajdra!

Zdaj sem zaprl usta in se premaknil, da se obrišem v rokav. Van Roy je planil name. Z glavo se mi je zaletel v trebuh, da sem poletel k zidu. Drugi so ga ustavili ..."

Fantova mama je hodila v službo, njegov oče pa je bil pogosto na terenu. Babica se je nekajkrat tedensko zadrževala na tržnicah in trgovinah in tako nama ni bilo težko najti dragocenih trenutkov samote!

Prvi randi sva dogovorila po telefonu. Z mehкими koleni in slinastim curakom sem čakal za vogalom stolpnice, kdaj bo na balkonu v tretjem nadstropju zavihrala frotrasta brisača.

Ko se je to končno zgodilo, sem navkljub svojim letom nenavadno prožno stekel v dvigalo. Še preden sem pritisnil na zvočec, so se vrata stanovanja odprla. Mali lepotec me je sprejel z nasmeškom zadrege. Predvsem ga je skrbela nepričakovana vrnitev koga od domačih.

"Ne boj se," sem ga brž potolažil. "Tudi če kdo pride, smo prijatelji. Poznamo se vendar iz kampa. Še s kavico mi bodo postregli, boš videl!"

Odeglo mu je. Prijel me je za roko in popeljal v sobo. Razkazal mi je avtomobilčke na daljinsko upravljanje, a me je bolj kot tehnično bogastvo pritegovalo njegovo zapeljivo deško telo. Spustil sem se na posteljo in ga potegnili k sebi. Obnašal se je kot sramežljiva nevesta, čeprav se ni ne s kretljivo ne z grimaso upri odpenjanju zadrege na hlačnem razporku. Ker je bilo za oknom turobno zimsko vreme, v sobi pa ne pretirano toplo, mu puloverja nisem slokel. Zato pa sem mu sezul copate in nogavice. Spodnjice sem prihranil za konec, čeprav sem poznal že vsako podo njemovega telesa. Medtem, ko se mi je oblečen zdel še ves majhen in nebogljen, pa ga je razgalitev napravila greha vrednega! Tako zelo je s svojo pojavo izzival mojega kurca, da se je mokra lisa zarisala na blagu hlačo.

S postelje sem potegnili odejo in jo z enim samim zamahom razgrnil po fantovi pisalni mizi. Potem sem ga pograbil pod pazduhama in ga

Poučil sem ga, da je namenjen ritni masaži. Obrnil sem steklo, da se je razleglo komaj slišno brenčanje. Vibriranje se je preselilo na polovi roki. Brez mojih nasvetov ga je prislonil k svojemu ustavljaju mu kurčku. V hipu se je spet postavil pokonci. Čutil je celo božanje med samim drkanjem. Zdelo se mi je, da mu ne bo nikoli več ugasnil.

Zleknil se je v naslonjač, privzdignil nogi, ju opobil v kolena, in nadaljeval s skobljanjem kurčka. Zdaj je prišel že tako daleč, da se je sam razgalil glavico. Namo je povsem pozabil, zato pa mu je pogled postajal čudno moten in zaspan. Naj me vrag, če ni doživljal orgazma za orgazmom.

"Počasil" sem zaklical. "Vse baterije boš potrošil, pa se drkavica zgnanost te bo zapustila in nič ne bo ostalo moji roki!"

Ni vedel ali se norčujem ali mislim resno. Vseeno je brez besed ugasnil vibrator. S trdim kot kost se je postavil predme in mi po glasno priznal, kako ga je že po prvih tresljajih prišlo lulat. Iz njegove žepa sem izvlekel kondom. Takoj je vedel, čemu služi zadeva. Prosil me je, če si gumo lahko navleče, a je brž spoznal, da bi se njegov deško vitek, a glavat lulok navkljub silni erekciji izgubil v "pelerini".

Nekoliko razočaran mi ga je prepustil.

"Na ovitku piše sweet," sem ga upozoril.

V angleščini je bil kar dobro podkovan. Okusil je zadevo in odkimal.

"Po gumi imaokus!"

Velikodušno sem mu spet odstopil kondom in mu dovolil, da se poščije vanj. Če zadeva ni privlačna za liziko, česa boljšega ni na zaslužil. Tako kot na morju je tudi zdaj scal s trdim. Električni dražje so dobro opravili svoje delo.

Med scanjem je z vrha pritiskal ob kurčka, saj bi mu drugače orek

zaljubljen v dvanajstletnika

posedel nanjo. Z obrazom sem se približal njegovemu naročju. V usta sem ulovil lulčka, dišečega po nežni scalnini ter mu ga posesal, da je v nekaj sekundah narastel in otrdel. Zdaj sem mu z jezikom laže razgalil glavico, občutljivo na dotik. Med sprejemanjem novih občutkov je moj mali angel legel na hrbet in se zastrmel v stenski zemljevid. Zaprotil me je, naj mu spet pokrijem glavico in nadaljujem z lizanjem. Ubogal sem ga, čeprav nerad, on pa me je spraševal o raznih mestih. Cmokaje sem mu odgovarjal, kako me geografija niti malo ne zanima, kadar imam na razpolago njegovo nežno scalo. Prav kmalu sem mu privzdignil še nogi in mu oblizal ritno špranjo. Nenavadno čisto je imel, brez izprdenega kakca, ki predstavlja izbor no mažo za zdrs kurca v črevo.

Deček je pozabil na zemljevid. Osredotočil se je na svoje občutke in se razposajeno zasmejal. Ker pa sem človek, ki med obdelovanjem lulka zahrepeni po ritki, med občudovanjem le-te pa se mu spet stoži po scalčku, sem mu nogi med izdihom trpkoga spoznanja spet spustil na odejo in se lotil drkanja. Garal sem z obema rokama. Z levico sem drgnil štrljivčka, z desnico pa svojo rogovilo. Ob pogledu na krasno goloto sem se kmalu izbrizgal v pripravljeno brisačo.

"Saj rad vidim, če mi ga drgneš, samo prepočasen si," je deček prevzel pobudo v svoje roke.

Bliskovito in sploh ne nežno je začel udrihati po pimpku. Dolgo je trajalo. V lica je počasi rdel, saj ga je silovito drkanje upehalo. Dovolj časa mi je poklonil za pašo po "belem mesu", to je takšnem brezdačnem, gladkem, napetem, otroško nežnem, ki ima celo pri zapri-sežnih buzijih najvišjo ceno!

Nenadoma se je umiril. Rekel mi je, da je zaplaval med oblake. Moral sem mu verjeti, saj izbrizg pri njem še ni bil viden. Vseeno mu nisem dovolil počitka.

S pordelim lulčkom sem ga posedel na kolena, tako da sva gledala drug drugega. Ne da bi mu rekel, je spustil roko k mojemu curaklju in me s pogledom vprašal, če se ga lahko dotakne. Seveda sem mu dovolil.

Obdal je nabrekla s svojimi nežnimi prstki. Radovedno, plašno. Moral sem ga spodbuditi, da se je trdneje oklenil nenavadnega ročaja.

"Tak je kot bi bil iz gume," se je nasmehnil in ga še kar naprej držal. Za nagrado sem ga razveselil z analnim vibratorjem. Deček je zacvilil od smeha.

"Tvojemu je podoben, čeprav je tanjši!"

neslo v brado.

"Veliko več gre noter, kot pa sem mislil," se mu je zdaj že do kolena povešal kondom, napolnjen z zlato rumeno scalnino.

Nekaj kapljic je spustil tudi na tla. Prepustil mi je nenavadno darilo, da sem ga zanesel naravnost v straniščno školjko. Dobro sem jo izplaknil, saj bi njegove starše begalo, kaj je počel njihov ljubki sin s tako pohušljivim pripomočkom!

V slovo sem ga poljubil na usta, zavil najstnikom prepovedano gračo in mu obljubil, da mu jo ob naslednjem obisku spet prinesem.

Oglasil sem se kmalu po praznovanju njegovega enajstega rojstnega dne. Izpolnil sem obljubo, žal pa mojemu dečku ni bilo do drkanja. Izgovoril se je, kako je to počel že jutraj in bi ga ob ponavljanju pimpelj preveč bolelo.

Pravo resnico sem slutil. Moj deček je zakoračil v latentno obdobje. Slast drkanja je počasi izginjala, raznel bi ga s čim novim in le upal sem, da naslednjih 365 dni ne bo nasprotoval razgaljevanju in si bom lahko sladil trenutke vsaj z občudovanjem njegove golote.

Da bi ga med lastnim samozadovoljevanjem vsaj malo vznemiril, sem si v kopalnici namazal ritno odprtino s kremo za dnevno nego obraza, potem pa sem slekel poba do nagega, ga položil na posteljo in si vpričo njega zadegal vibrator do odebljenega dela z baterijami.

"Te ne boli?" si kar ni opomogel od začudenja nad pogoltnostjo moje perverzne riti.

Pojasnil sem mu, kako me je to bolelo včasih, čeprav imajo mulčki pri dvanajstih letih nenavadno prožno špranjo. V njegovih letih sem si tlačil v rit svinčnike, in nato vse debelejšje sveče, dokler nisem krvavo sral. Vendar pa sem se navadil prijetnih občutkov in sem še zdaj užival v njih.

Obrnil sem se tako, da je imel deček moje spolovilo skoraj pred nosom. Med molžo se nisem pasel s pogledom samo po mladi goloti, ampak sem od časa do časa poškilil k njegovemu obrazu. Budno je spremljal moje početje, čeprav mi je priznal, da se mu močefit gnusi. Držal sem obljubo in ga opozoril pred izbrizgom, vendar je deček zapri oči, ko se je moj ud že pošteno izkročil na nastavljeno brisačo.

Z glasnim "fuj" je poudaril svoj gnus. Na vprašanje, kaj bo govoril potem, ko bo tudi on brizgal - jajčka so se mu v zadnjih mesecih opazno povečala, ni vedel odgovora...

Obiral sem si glavico uda, ki je venela kot odcvetel cvet in si začel

gal nagega dečka v naročje.

Dogovorila sva se za srečanje čez teden dni, ko bo imel športni dan in bo lahko prespal pri meni. Svobodna bova kot ptička na veji. Povabilo je sprejel z vidnim veseljem, rekel je le, da bo moral prositi mamo za dovoljenje... Šlo je vse po načrtih. Mama ga je pripeljala z avtom.

"Upam, da vam ne bo v nadlogo," je rekla. "Če bo težaven, mu z mojim dovoljenjem pripeljite eno po riti!"

Seveda sem hitel zatrivejati, kako je njen sin naravnost vzoren fant in ni govora, da bi ga tepel; v resnici pa sem se komaj krotil, da se ji nisem zarezal v obraz, kako bom njenega dečka udarjal navzlik pridnosti, vendar drugje kot po ritki!

V spalnici sva brž razložila vsebino potolvalke.

"Pižama lahko ostane v torbi. Z menoj boš spal nag," sem rekel, pa je poba izvlekel pižamo in jo v moje začudenje pošteno pregnetel in premečkal.

"Drugače bodo doma res pomislili na kaj takega!"

Tokrat je bil pametnejši od mene.

S knjižne police sem vzel knjigo, v kateri je avtor opisoval orgije odraslih dedcev s cvetočim trinajstletnikom. Vsemu nagemu so med ritnici potisnili porcijo sladoleda in ga med lizanjem s svojimi pohotnimi jeziki žokali v ritno odprtino...

Moj zlati deček se je med poslušanjem slačil. Vedel je, da ga čaka podobna usoda. Šel sem v zamrzovalnik po jušno žlico ledene kreme, on pa je legel na trebuh in za spoznanje razširil nogi.

Začuda se sladolead mojemu biseru sploh ni zdel tako mrzel, le neusmiljeno ga je žgečkalo, ko se mu je med vročima ritnicama hitro topil. Z jezikom sem skušal prestreči košček, mezeč po mednožju, toda še preden sem se dovolj približal, je zdrsnil na njegova moda in od tam kapnil na rjuho. Da bi ne prišel ob sladko pojedino, sem brž izprožil jezik in temeljito oblizal mesno skodelo. Spoznal sem, da stvar ni tako preprosta, kot piše v knjigi. Preden sem se nalizal obeh ritnic in omamnega šparovčka, so se mi od raztopljene kreme lepili nos, lice in brada.

Vseeno pa sva se pošteno zabavala!

*

Deček je kar dolgo v noč vztrajal pred televizorjem. Gledal je pornografski film na kanalu, ki je vsak teden prikazoval onegavljenje odraslih. Zahteval sem seveda, da je nag in tako sem namesto na ekran pogledoval k njegovemu štrlečnežu. Ni nasprotoval, ko sem ga s prstom dražil po ritni špranji. Kdaj drugič bi mi že odmaknil roko... Vendar pa se mi je dozdevalo, da fant kljub navduševanju nad nagci ni sposoben videnega izkoristiti za samozadovoljitev. Gledanje mu je zadostovalo, zato nisem pretirano silil vanj. Ob znatni meri samopremagovanja sem ga za lahko noč poljubil na lička. Veselje sem si prihranil za naslednje jutro!

V svetlobi rojevanja novega dne sem opazoval zaklad, kako sladko spi. Ni lepše stvari na svetu od spečega otroka! Ena sama nedolžnost ga je! Ležeč na boku si potiska roko pod lice, drugo pa drži ob obrazu, da lahko od blizu opazujem njegove prstke. Tudi povonjam jih. Namesto po luliju dišijo po milu. Takšenj vonj še poudari njegov dojenčkast izgled. Enajstletni deček se med spanjem prelevi v petletnika! Toliko, da me ne popade sram, ker se tako rad naslanjam nad njegovim telesom!

A kaj ko že privzdigujem rjuho in kukam podnjo! Njegove noge se mi zdijo v skrčnem položaju kratke in oblate. Zlasti bedra!

Omembe vredni sta stegni, ki ju prehod v štrleči ritnici močno podaljša. Kar vabita k dotikanju in poljubljanju. Dišita po toplem spancu. Tako v živo si z lahkoto predstavljam, kako s curakljem prodiram mednju. Špranja se že širi in golta zajeten zalogaj, moj angel pa sanja naprej in mi razkazuje svojo nezemsko lepoto!

Hopla, tu je še nekaj, kar pa ni prav nič dojenčkasto. Tiščanje v mehuru mu je pošteno nabrekli klinca. Stoji mu kot telegrafski drog. Skušam razgaliti glavico, pa vzdihne in se prevali na drugo stran. Otrdelega lepotca skrrije, zato pa mi nastavi špranjo. Ne morem se upreti. Vzemem vibrator, ga namesitim in približam ritki. Kar dobro moram pritisniti, da se razpro mišice "razpiralke". Deček zastoka in že med prebujanjem sunkovito iztisne vsiljivca. Ves omotičen sede in pritiska ritko ob rjuho...

Skušal sem ga potolažiti, kako bodo bolečine prešle same od sebe. Vsemu je bil kriv njegov strah pred veseljkom in prehitro

iztiskanje. Potolažil sem ga šele z vibratorjem. Sem se mu lotil skobljenja štrlečega lepotca. Povsem nepričakovano je vzklil:

"Poglej, kako je moker!"

Povlekel je s prsti po modrovijoličasti glavici in si jih povohal.

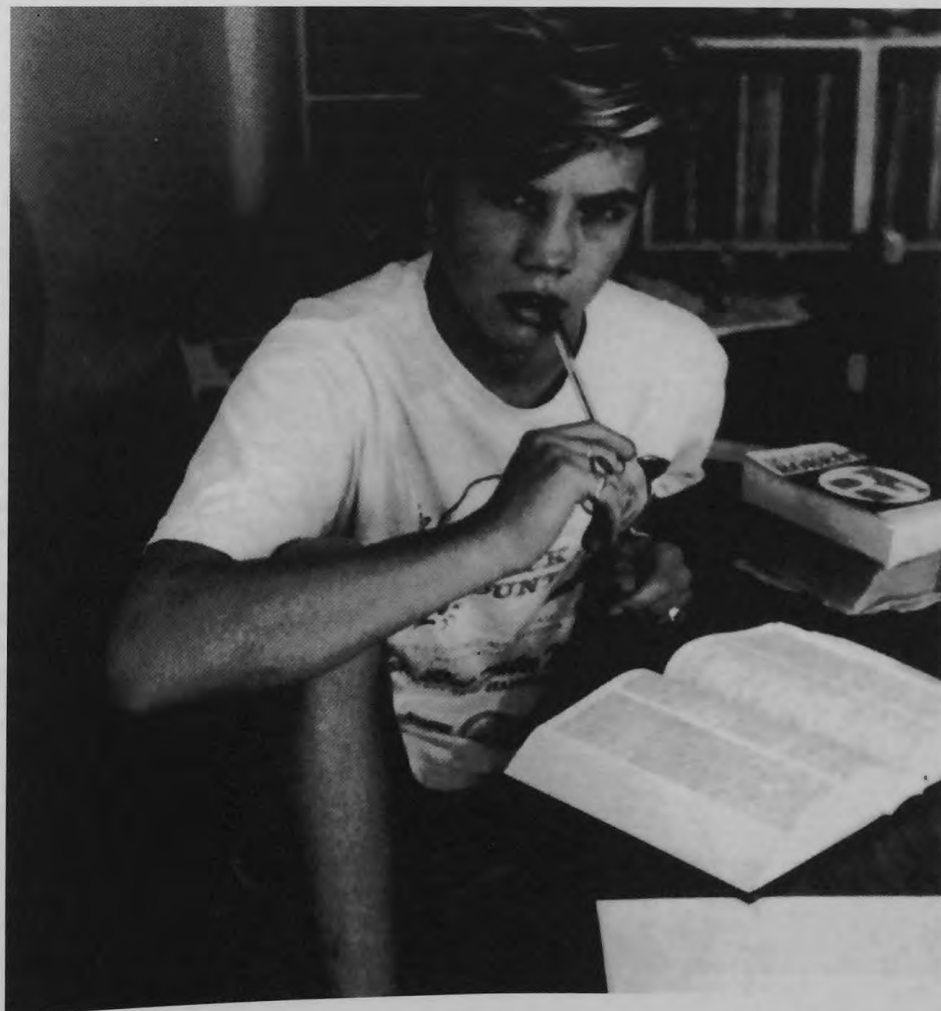
"Ni scanje. To se je zgodilo prvič!"

"Res ni scanje," sem se strinjal.

"Takšna tekočina pripolzi iz mojega kurca, kadar samo pomislim nate! Počasi odraščaj. Prvič si ga podrkal ob meni, zdaj se je prvič poslinil in vroče si želim, da bom jaz prvi, v katerega bo pljunil! Vabim te na kosilo, da boš pridno jedel in rasel v mamino in stričkovo veselje!"

Kako sladko se je nasmehnil moj deček, čeprav tistega o stričku najbrž ni povsem doumel...

V.M.

Brigita, 38

Kdaj si začela odkrivati svoje lezbično nagnjenje? Si zaradi tega spoznala imela težave sama s sabo?

Pravzaprav so najprej drugi ugotovili, da sem lezbijka. Moja zgodba je klasična, v osnovni šoli, v šestem ali sedmem razredu, sem imela zelo rada učiteljico telesne vzgoje. To sem zaupala neki sošolki, ki mi je rekla: "Veš kaj, ti si pa lezbijka." Potem sem si razbujala glavo, kaj to vendar je. V srednji šoli pa mi je bila zelo pri srcu profesorica matematike, ki je bila tudi bolj športni tip - take ženske so mi namreč bile že od nekdaj všeč. Da sem zares lezbijka, pa sem ugotovila takrat, ko sem imela prvo izkušnjo z žensko. Šele takrat ti je bilo vsem jasno, da znaš ljubiti žensko telo, da ga ceniš in hočeš, da je izkušnja lepa. To izkušnjo sem imela zelo pozno, pred kakimi dvesto leti. No, od takrat pa vem, da ne morem biti nič drugega kot lezbijka.

V bistvu si že zgodaj spoznala, da so ti všeč ženske. Pa vendar je med tem spoznanjem in prvo spolno izkušnjo preteklo precejšnje število let. Kje so bili vzroki za to? Ali nisi povezovala telesne ljubezni s svojimi občutji, je morda vzrok za to okolje, v katerem si živela? Si se v času, ko še nisi imela spolne izkušnje z žensko, identificirala kot lezbijka?

Da, mislim, da sem se identificirala kot lezbijka. In kot feministka zaradi tega, ker mi je bilo žal žensk, ki se ne znajo spoštovati in nimajo rade same sebe. Telesna ljubezen mi ni tako nujno potrebna niti pomembna. Vem pa, da imam lahko rada samo žensko. Preprosto je tako. Moje ljubezni so bile v bistvu bolj platonske, ampak mi ni žal.

Ko ti je sošolka prvič rekla, da si lezbijka, sploh nisi vedela, kaj je to. Kako se je potem oblikovalo tvoje vedenje o tem pojavu?

Bila sem celo v življenjski fazi, ko bi se bila skoraj poročila. Mislila sem kreniti po klasični poti in si po študiju ustvariti družino. S tistim moškim sem šla celo v posteljo. Mislila sem pač, da mogoče pa je kaj v tem, hotela sem tudi to preveriti. Potem sem se prepričala, da mi taki odnosi nič ne pomenijo in da mi tovrstni način življenja ni pisan na kožo. Ne spomnim se natančno, kako sem izvedela, kaj je to homoseksualnost. Verjetno sčasoma zbereš te informacije. In mene je ta tema vedno zanimala. Enkrat sem pogledala tudi v slovar tujk, v katerem se seveda našla katastrofalno definicijo. Veliko informacij o homoseksualnosti sem našla tudi v raznih knjigah na psihološke teme, seveda pod poglavjem o deviacijah. Vendar same svoje homoseksualnosti nikoli nisem dojemala kot problem. Spomnim se, da sem brala v časopisih o tem, da se homoseksualnost da zdraviti. Pomislila sem, da četudi je to mogoče, je vendar krivično do vsakogar, ki bi pristal na tako zdravljenje.

Omenila si, da si se enkrat skoraj poročila. Ti je potem še kdaj prišlo na misel, da bi bila z moškimi?

Z moškimi sem v tem smislu opravila. Z njimi lahko krasno prijateljujem in to je vse. Če se mi kakšen preveč približa, mu pač povem, da me to ne zanima, ker ljubim ženske. Moram povedati, da so mnogi moški reagirali pozitivno. Cenili so mojo poštenost in odkritosrčnost ter mi tudi povedali, da me zato še bolj spoštujejo. Z mnogimi sem potem razvila še globlje prijateljstvo, ki ni več obremenjeno s telesnostjo niti s kakšnimi tovrstnimi pričakovanji. Razbremenjena sem bila jaz, ker se mi več ni bilo potrebno braniti, in pa moški, ki mu več ni bilo potrebno izkazovati svoje možatosti pred mano in igrati vlogo osvajalca. Če so ti odnosi razčiščeni, je mogoče razviti globlje prijateljstvo. Če pa se prijateljski odnos zaradi moje lezbičnosti ne more nadaljevati, potem pa itak ni nobene škode.

Se morda spomniš, s kom si se najprej pogovarjala o svojem nagnjenju oziroma naredila coming out? So tvoji sošolci vedeli, da si drugačna? In kako je s sodelavci?

V tem trenutku sem se spomnila, da sem pred kakimi petimi ali šestimi leti povedala o tem neki svoji prijateljici. Bila je moja sodelavka. Njo in njeno hčerko sem peljala na morje, bila je zgolj "taksistična" usluga. Ker sem bila takrat v emocionalni krizi, sem se ji izpovedala. Razumela me je in ostali sva dobri prijateljici. Od takrat naprej od tega več nisem mogla odstopiti - ne želim se več skrivati. Še marsikomu sem povedala, da sem lezbijka. Sploh se ne morem spomniti, da bi me zaradi tega - med moškimi ali ženskami - kdo odklonil. Usoda je pač taka; jaz ljubim ženske, oni so pa heteroseksualni. Vemo eni za druge in to je vse, nobenih težav ni zaradi tega. Rekla bom še to - če me kdo dalj časa opazuje in mu kljub temu ne pride na misel, da sem lezbijka, je preprosto bedak.

Kaj pa tvoji starši?

Ne bom rekla, da je ravno problem z njimi. Pred kakimi sedmimi leti mi je mama rekla, da je slišala, da sem lezbijka. Pred tem mi ni nikoli nič rekla, ker je imela občutek, da si bom že uredila klasično življenje. Mislim, da jo je nekdo poklical po telefonu in ji povedal zame. Ko sem prišla domov, me je zgroženo vprašala, če sem res lezbijka. Kar radikalno sem ji odgovorila, da je pravzaprav nič ne briga, koga jaz ljubim in s kom jaz spim. Ravno v tistem času je bila zelo aktualna izjava Svetlane Makarovič, ko je zabrusila, da nikogar nič ne briga, četudi seksa s stensko uro. Prav ta izjava mi je vllila več samozavesti. Sem si pa še jaz mislila, če so ljudje tako zabiti, da resno vzamejo seks z uro in analizirajo, kako naj bi to izgledalo, pa jim bodi tako. Če bi starši danes vprašali, ali sem lezbijka, bi jim rekla, da sem. Ne vem, zakaj bi molčala. Večkrat imam občutek, da mnoge ženske starejše generacije nekako jezi večja svobodomiselnost mlajših žensk. Verjetno tudi mnoge starejše ženske niso mogle izživeti svoje homoerotičnosti in to je ostal njihov problem vse do danes. Mislim, da mi tudi moja mama nekako zavida, ker si upam živeti tako, kot hočem. Podobno čutim tudi s strani nekaterih prijateljic, vrstnic, ki imajo urejeno zakonsko življenje, moža, otroke, pa jim vendar nekaj manjka, niso imele poguma za kaj drugega. Precej je pa tudi žensk, ki bi želele imeti istospolno izkušnjo. Za tovrstne eksperimente pa nikoli nisem na razpolago. Moje mnenje je, naj se vsak gre to, kar je, in take ženske naj si poiščejo sebi primerno prijateljico, ki bi tudi samo malo poskusila z žensko. Če se jaz deklariram kot lezbijka, je seveda to najbolj enostavno za tiste, ki iščejo neke lezbične izkušnje. Po tovrstni izkušnji bi jaz ostala sama, ženska, ki si je privoščila samo lezbični izlet, pa bi se vrnila k družini ali partnerju. Zato se moram znati zaščititi. Zame lezbičnost ni poskušanje, ampak način življenja.

Kako pa si pravzaprav predstavljaš odnos med dvema lezbijka-ma? Ga vidiš po vzoru heteroseksualnega odnosa, kot igranje nekih dogovorjenih vlog ali kako drugače?

Živim bolj ali manj sama. In tudi hočem vedeti, da znam živeti sama. To pomeni, da znam narediti vse tisto, kar velja kot žensko in kot moško delo. Če bi živela v skupnosti z žensko, me delitev vlog ne bi zanimala. Zanimala bi me predvsem partnerstvo in medsebojno zaupanje. Če to ne uspe, potem sploh nima smisla biti s kom skupaj. Prav tako se mi ne zdi nujno, da bi s partnerko živela v stanovanjski skupnosti. Vedno si pač mislim, da mora vsak človek imeti svoj kot, v katerem je lahko sam, in verjetno si vsak tudi želi imeti svoj mir. Rečem lahko, da me klasična delitev vlog gotovo ne zanima. V partnerstvu dajem prednost poštenemu dogovoru, medsebojnemu spoštovanju in nekim skupnim interesom. Ni mi tako pomembno vsak dan, od jutra do večera, gledati svojo partnerko. Zame je važno, da ko jo vidim, čutim, da ji zaupam. To je zame najpomembnejše - in tudi najtežje.

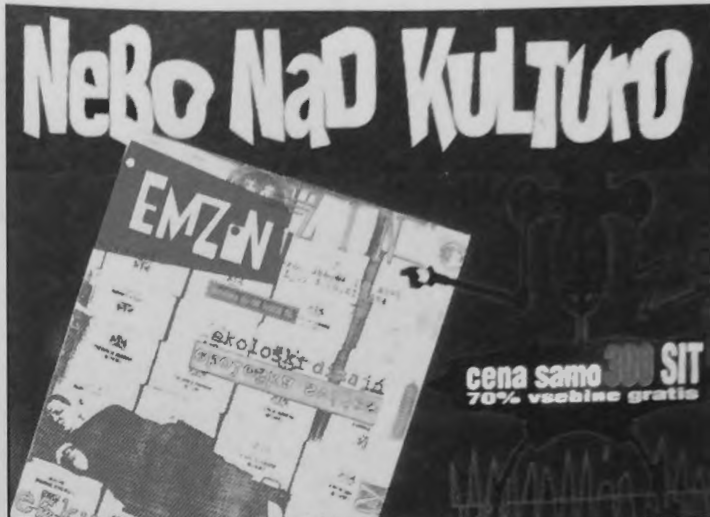
Kakšna pa se ti zdi gay scena pri nas? Kako si izvedela zanjo in kaj najbolj pogrešaš, glede na to, da ne živiš v Ljubljani?

Ja, glede na to, da ne živim v Ljubljani, scene ne poznam preveč dobro. Slišim, da so pri nas v Mariboru lokali, kjer se zbira naša populacija. Vendar pa ni moj način, da bi iskala družbo po lokalih. Veliko več mi pomeni, če se kaj dogaja v kulturni sferi. Scena živi toliko, kolikor so živi ljudje in kolikor so se pripravljene izpostavljati za neko idejo.

Zaenkrat se večina stvari dogaja v Ljubljani. Kaj bi si ti želela - govoriiva o kulturni produkciji - imeti v Mariboru?

Meni bi zelo dosti pomenilo, če bi pri nas bilo več prevodov tuje literature z lezbično tematiko. Ker pa je tega zelo malo, grem včasih tudi v Graz in si pač kupim knjige v nemščini. Mislim, da bi se vsa-koletni dnevi gay in lezbičnega filma lahko brez večjih težav odvrteli tudi v Mariboru, čeprav bi obisk bil manjši kot v Ljubljani. V knjigar-nah in knjižnicah na temo homoseksualnosti najdeš silno malo. Še dobro, da Revolver dobimo v kioskih. In tiste, ki smo članice LL, dobivamo po pošti tudi Pandoro. Dejstvo je pa tudi, da je homosek-sualna populacija, tista, ki je na sceni, pri nas bistveno manjša. Zato je težko pričakovati, da se bo nevemkaj dogajalo zaradi nekaj odstotkov ljudi, ki povrh vsega še nečimrno pričakujejo, da bo to za njih nekdo počel. Tudi sama pravzaprav nič ne naredim. Zato se mi ne zdi pošteno pričakovati, da bo nekdo poskrbel za moje dobro počutje zato, ker sem pač spolno drugače usmerjena.

S.T.

YOLDASHIMM
VURNIKOVA 8
61000 LJUBLJANA

TEL.: 061/302-537

K SODELOVANJU VABIMO

PRAVNEGA SVETOVALCA

NEFORMALNO ZDRUŽENJE ISTOSPOLNIH PAROV

Založba ŠKUC Zbirka Lambda

Modra svetloba,
antologija

Michel Foucault:
Zgodovina
seksualnosti,
Skrb zase

Ino Knabino:
Ganimed in drugi,
roman

Ciril Bergles:
Ifrikija,
pesmi

Nataša Velikonja:
Abonma,
pesmi

Hervé Guibert:
Prijatelju,
ki mi ni rešil
življenja,
roman

Rita Mae Brown:
Granatno jabolko,
roman

izšla je nova knjiga fotografij
BRUCA WEBRA: Gentle Giants:
 A Book of Newfoundlanders

Ljubljana

ROZA DISCO, Kersnikova 4, Sun 10 pm - 4 am, gay and lesbian disco (every year closed in August)

MAGNUS CLUB, Metelkova, Wed and Fri after 7 pm (closed in May for reason of renovation), first gay and lesbian cafe in town

Sauna ZLATI KLUB, Recreational centre Tivoli, the biggest sauna in town, popular among gays, though not gay

CRUISING

The park by the rails behind the petrol station on the Tivolska cesta, caution!

Parking place in the Tivoli park, at nights, in the cars

Beach by the river Sava, near Žagar's inn, bus lines 6 and 8

maribor

THEATRICAL CAFE, Slomškov trg, by the theatre, pleasant but not strictly gay

Nudist beach on the "Maribor Island", city bus no.15

Sauna at public bath PRISTAN on the Lent

City park, in particular, the path past the Aquarium toward the Three Ponds, in the evening, caution!

celje

Railway station, in the evening

City park by the river Savinja, after the dark, across the bridge to the right side of the park, to benches around playground

Nudist beach by the river Savinja, out of the city, turn left behind the open pool and across the Ložnica, from then, it's 15 min walk

Sauna at Spa Laško, Zdraviliška road 4, mixed but worth a look

piran

PORTA CAMPO BAR, IX. korpusa: 8 am - 11 pm, mixed

The beach from Piran to Strunjan

INFORMATIONS FOR GAY VISITORS:

ŠKUC MAGNUS, LL & ROZA KLUB

Kersnikova 4

SLO-61000 LJUBLJANA

fax +386 61 329 185

dopisovanje

BOYFRIEND, c/o Igor Bondarenko, p/b 62 Kiev-50, 254050 Ukraine.

Ukrajinski gay klub za dopisovanje pričakuje vaša pisma! Pišete jim lahko v angleščini, ruščini ali ukrajinski. Če bi radi čimprej spoznali gay prijatelja iz Kijeva, pismu priložite še fotografijo in pripišite, v katerem astrološkem znaku ste rojeni. Vse usluge kluba so brezplačne.

Vsi, ki si želite dopisovati z lezbijkami in gayi z Zahoda (ZDA, Canada, Anglija, itd.), pišite na agencijo v angleškem, nemški, ruskem ali francoskem jeziku, ki vam bo brezplačno pomagala najti dopisovalce: IGLHRC Pen Pal Project, 1360 Mission Street, Suite 200, San Francisco, CA 94103, USA.

KOSTAS STASINOS,

P.O.Box 50424, GR-54013 Thessaloniki, Greece.

37-letni gay iz severne Grčije nam piše, da si je vedno želel dopisovati s slovenskim gayem. Je visok, vitel, lešnikovih oči in svetlo rjavih las. Najbolj ga zanimajo poučevanje, potovanje, glasba, fotografija, mednarodni odnosi in prijateljstvo.

M.BERTRAND FABRICE

Residence Andre ALLIX

Bat. H, n.117

2, rue Soeur Bouvier

69005 Lyon, FRANCE

21-letni študent, ki živi v Lyonu, bi rad spoznal Slovenca, starega od 18 do 27 let. Pišite v francoščini, španščini, angleščini ali preprosti italijanščini.

W.P.SLAWEK

Skr. poczt.330

87-100 Torun 1

POLAND

27-letni gay, ki bi si rad dopisoval z gayi ali biseksualci iz Evrope in Slovenije, ima 174 cm/64 kg/18 cm, modre oči in kratke črne lase. Zanima se za glasbo, filme, šport, zgodovino, naravno medicino, govori pa poljsko, rusko, nemško in angleško.

ALEXANDER KUZNECOV

PO Box 52

Lugansk 16

348016 UKRAINE

Rus, 42/180/68, želi spoznati prijatelje za dopisovanje v francoščini, ruščini ali ukrajinski.

R.GUHA

Jagerkampweg 20

D-85748 Garching b. Mu, tel/fax: (+49.89)3202818

Privlačen 40-letni nemški gay, ki živi v Muenchnu, si želi simpatičnih, poraščenih in aktivnih Slovencev vseh starosti, pišite v angleščini ali nemščini.

JAN OOSTERHOFF

Zijllaan 24

3431 GK Nieuwegein, NL

43-letni holandski učitelj išče mladega prijatelja, sprejme ga tudi na počitnice, pišite v nemščini, angleščini ali francoščini.

JOHN JOHNSON AVEDETSI

c/o FRANCIS K.ABEILEKPOR

GPC PRINTING DIVISION

Post office box 59, Tamale

Northern Region Ghana, W/Afrika

25-letni fant išče prijatelje za dopisovanje. Obenem prosi tudi za kakršnokoli materialno pomoč pri solarju.

ABBES EL KADIRI

La Mosquee, Rue 9, n.41

14200 SIDI-SLIMANE, Maroko

25-letni Maročan si želi dopisovati z gayi iz Slovenije.

hemeroidi

Hemeroidi so tisti nepridravci, ki jih poznamo tudi pod bolj zvanečim imenom zlata žila. A žal v žilah, ki so vzrok za njihov nastanek, ni nič zlata. To so varice običajnih venskih pletežev, nameščenih v steni rektuma, in predstavljajo neposredno povezavo med portalnim (jetnim) krvnim obtokom in venskim delom sistemskega krvnega obtoka. Enake strukture se nahajajo še ob popku in požiralniku ter v steni zadajšnjih trebušnih organov. Običajno so to majhne žile, ki pa lahko obilno nabreknejo, kadar je moten odtok po enem od obeh odvodnih sistemov. To se zgodi ob jetni cirozi, pri noseči ženski ali po dolgotrajnem močnejšem napenjanju zaradi oteženega odvajanja. Tedaj nabreknejo vene spodnjega analnega venskega pleteža, ki se skrivajo pod kožo anusa. Nastanejo veliki sočni modrikasti ZUNANJI HEMEROIDI. Poleg notranjih pa so pomembnejši zunanji vzroki za nastanek teh vozlov. Dolgotrajno sedenje pri ljudeh s sedečim poklicem in pa analni spolni odnosi med gay populacijo sta najpomembnejša med njimi. Kot posledica oslavitve tkiva rektalne stene pa se razvijejo NOTRANJJI HEMEROIDI. To so blazinaste temno rdeče tvorbe na tipičnih mestih v rektalnem kanalu, ki jih delimo v stopnje glede na razvitost in prisotnost znakov. Hemeroidi prve stopnje zgolj krvavijo,

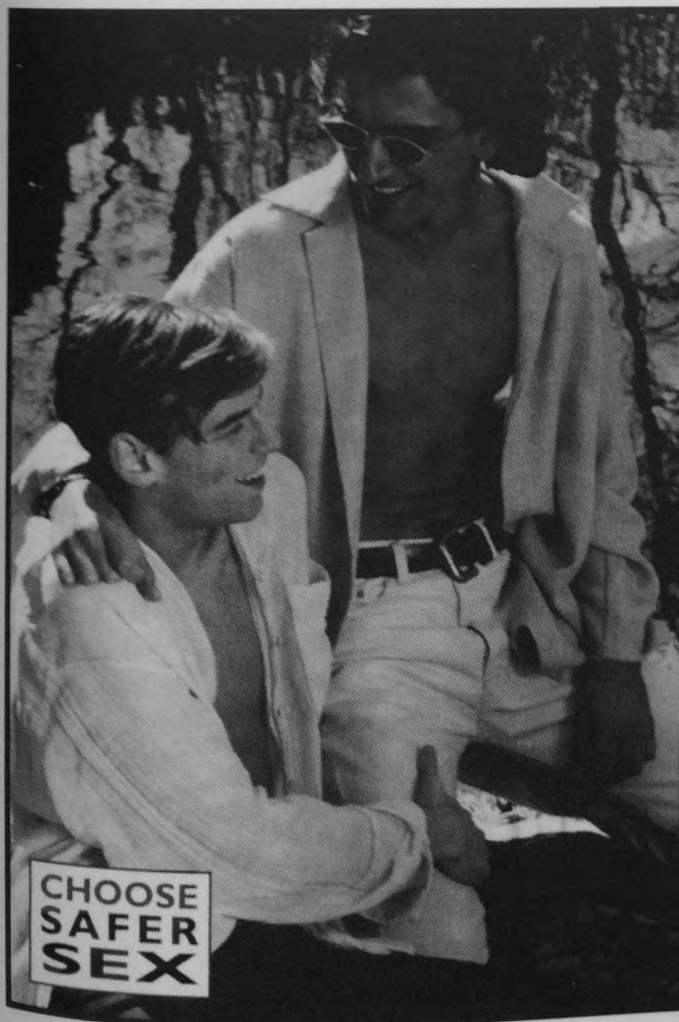
se ne splazijo navzven, tako kot se to zgodi pri drugostopenjskih, ki se vrnejo na svoj prvotni položaj takoj ob vzravnanju ali stisnjenju mišičja. Pri hemeroidih tretje stopnje pa se to ne zgodi, zato jih moramo ročno potisniti nazaj ali pa izginejo sami šele po nočnem počitku. Neprijetnost notranjih hemeroidov je zlasti krvavitev, ki jo opazimo kot svežo kri na blatu ob koncu iztrebljanja. Med spolnim odnosom običajno ne krvavijo, seveda če redno uporabljamo lubrikant. Bolečin pa ni, saj to tkivo ni oživčeno. Pojavijo se šele, če se žile ne skrčijo nazaj in jih mišica zapiralka stisne, prekine prekrvavitev tkiva ob njih in tkivo odmre. Precej bolečin pa seveda povzročajo zunanji hemeroidi, saj je koža, pod katero nastanejo, obilno somatsko oživčena. V vsakem primeru pa sta obe obliki za oko zelo neprijetni, za obolelega pa zelo nadležni.

Včasih se jih lahko znebimo precej enostavno že z izboljšanjem prehrane. Predvsem uživanje živil z veliko vlakninami, kot so sveža zelenjava in stročnice, omogoča redno in mehko iztrebljanje. Po potrebi lahko uporabljamo tudi lažja odvajala (krhlika, tekoči parafin) in precejšen del nadloge bo odpravljen. Med ljudmi pa je zelo priljubljena uporaba različnih svečk in mazil. Ta vsebujejo anestetike za ublažitev bolečin, kar le blaži znake

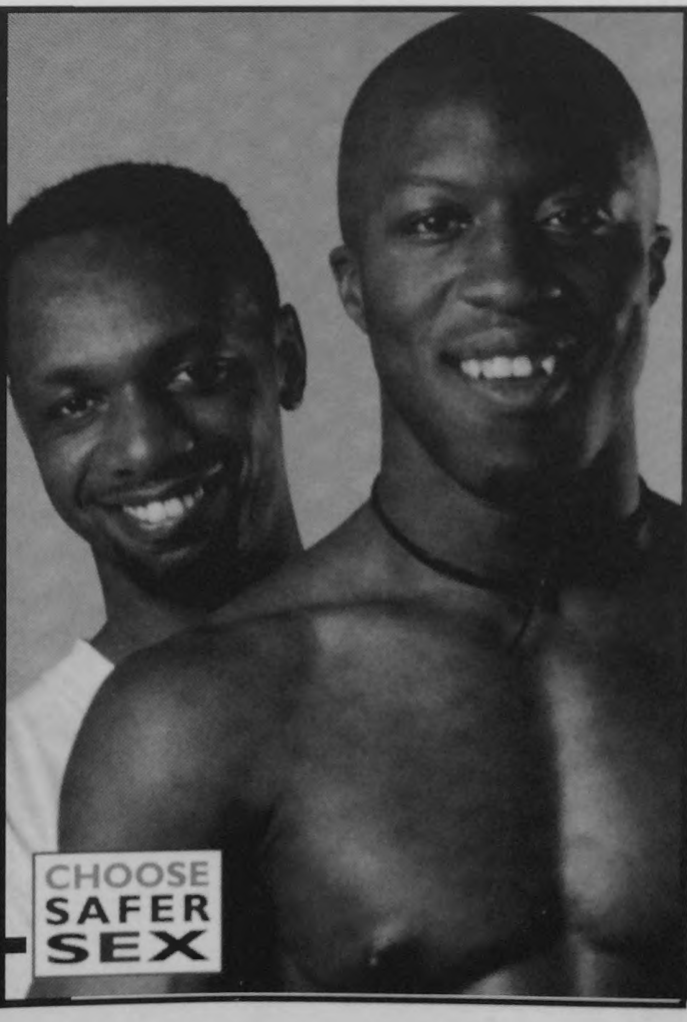
obolenja, ne odpravlja pa same bolezni. razširjena je tudi uporaba kortikosteroidov, ki pa naredijo več škode kot koristi. Občutljiva koža ob anusu postane, zlasti po dolgotrajni uporabi, tanjša in manjvredna, pridruži se lahko še analni srbež.

Najzanesljivejše in najhitrejše je seveda kirurško zdravljenje. Notranje hemeroide prve stopnje se sklerozira tako, da se v vozle vbrizga sklerozacijsko raztopino in ti se zaprejo z zabrazgotinjenjem. Lahko se jih tudi zamrzne (krioterapija) ali pa koagulira z infrardečimi žarki. Za hemeroide druge stopnje se poleg že omenjenih metod uporablja še elastično zažetje po Baronu, ko se vozle zažame z elastičnim obročkom, da podvezano in stisnjeno tkivo odmre. Za hemeroide tretje stopnje pa se uporablja operativna metoda odstranitve odvečnega tkiva. Operacija je ob pravi indikaciji in skrbni izvedbi ena najboljših v kirurgiji. Celjenje je nezapleteno in ne pušča posledic v smislu zožitev ali vidnejših brazgotin. Vsekakor pa velja, da se je o tovrstnih problemih najbolje pogovoriti z osebnim zdravnikom ter se podvreči nadaljnjim preiskavam, zlasti ob neumornem, čeravno ne obilnem krvavenju. Le tako se lahko izključijo hujša obolenja in preprečijo precej hudi zapleti hemeroidalne bolezni.

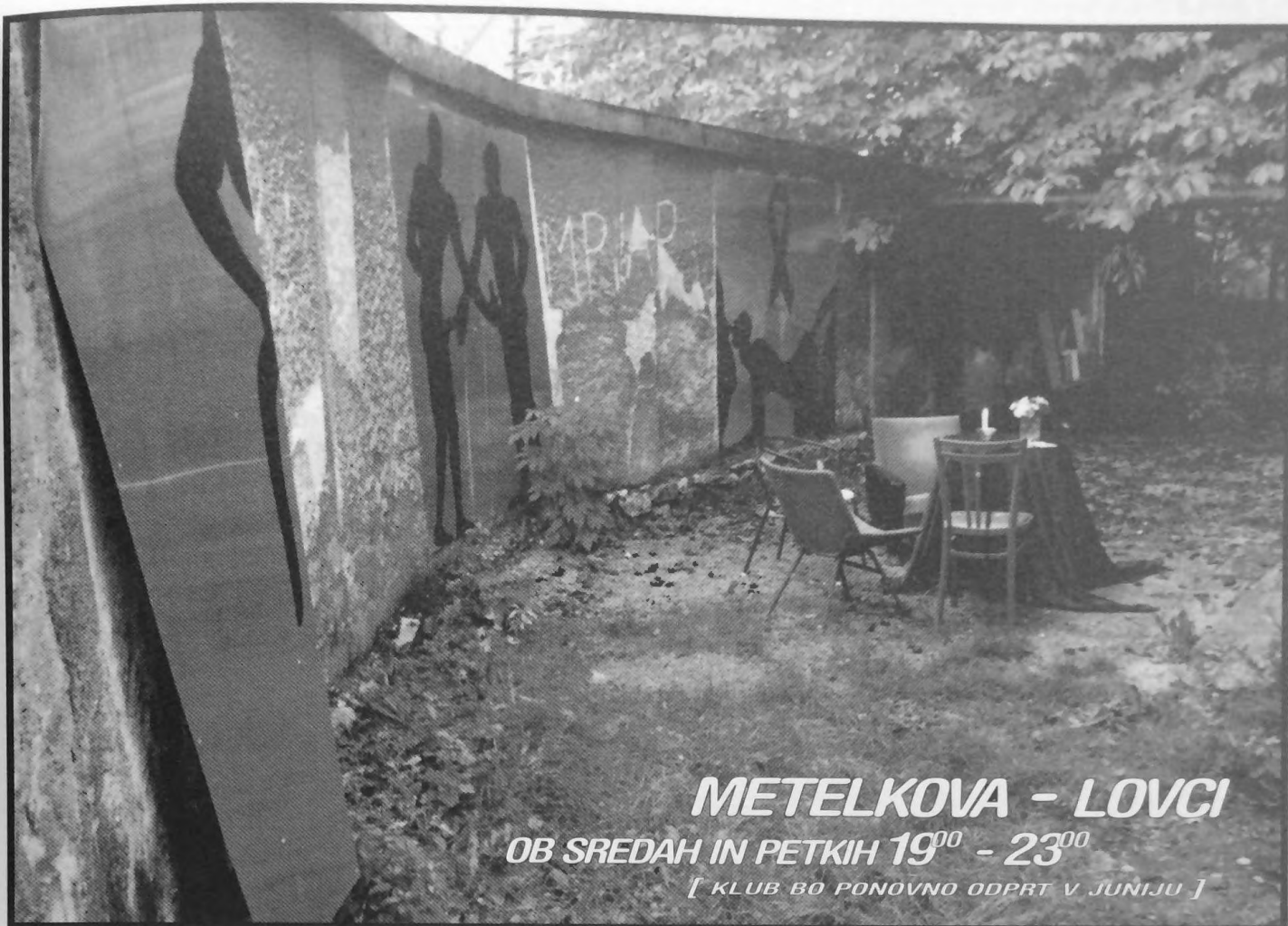
Peter

CHOOSE
SAFER
SEX

CHOOSE
SAFER
SEX

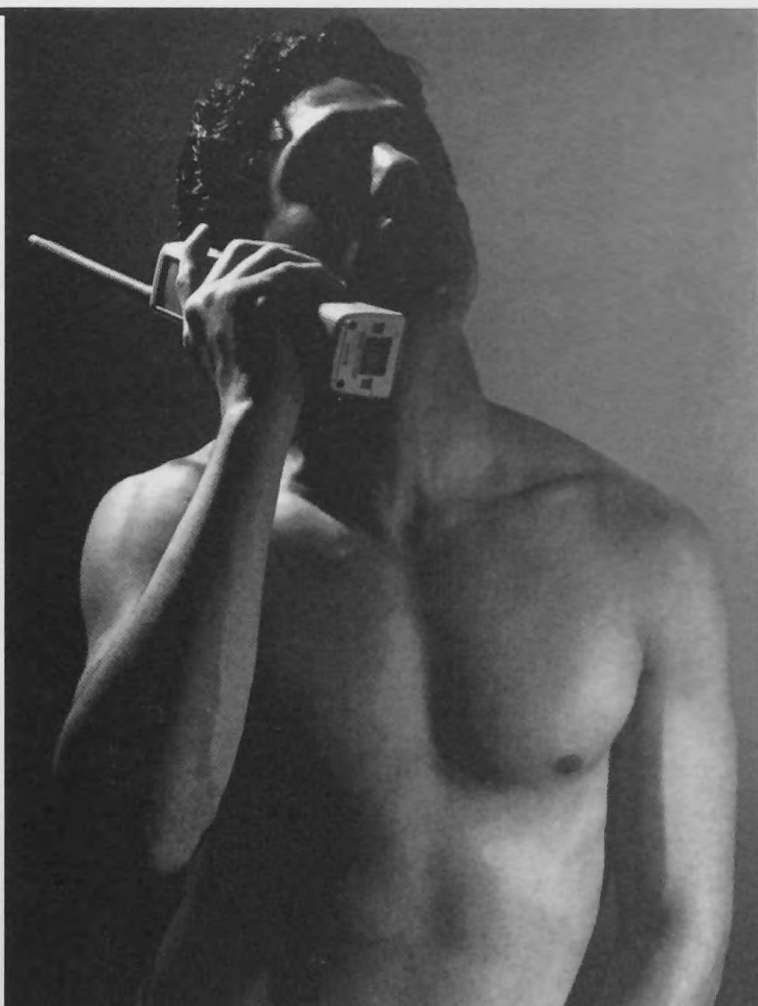

METELKOVA - LOVCI
OB SREDAH IN PETKIH 19⁰⁰ - 23⁰⁰
[KLUB BO PONOVRNO ODPRT V JUNIJU]

GAY HOT LINE

v živo

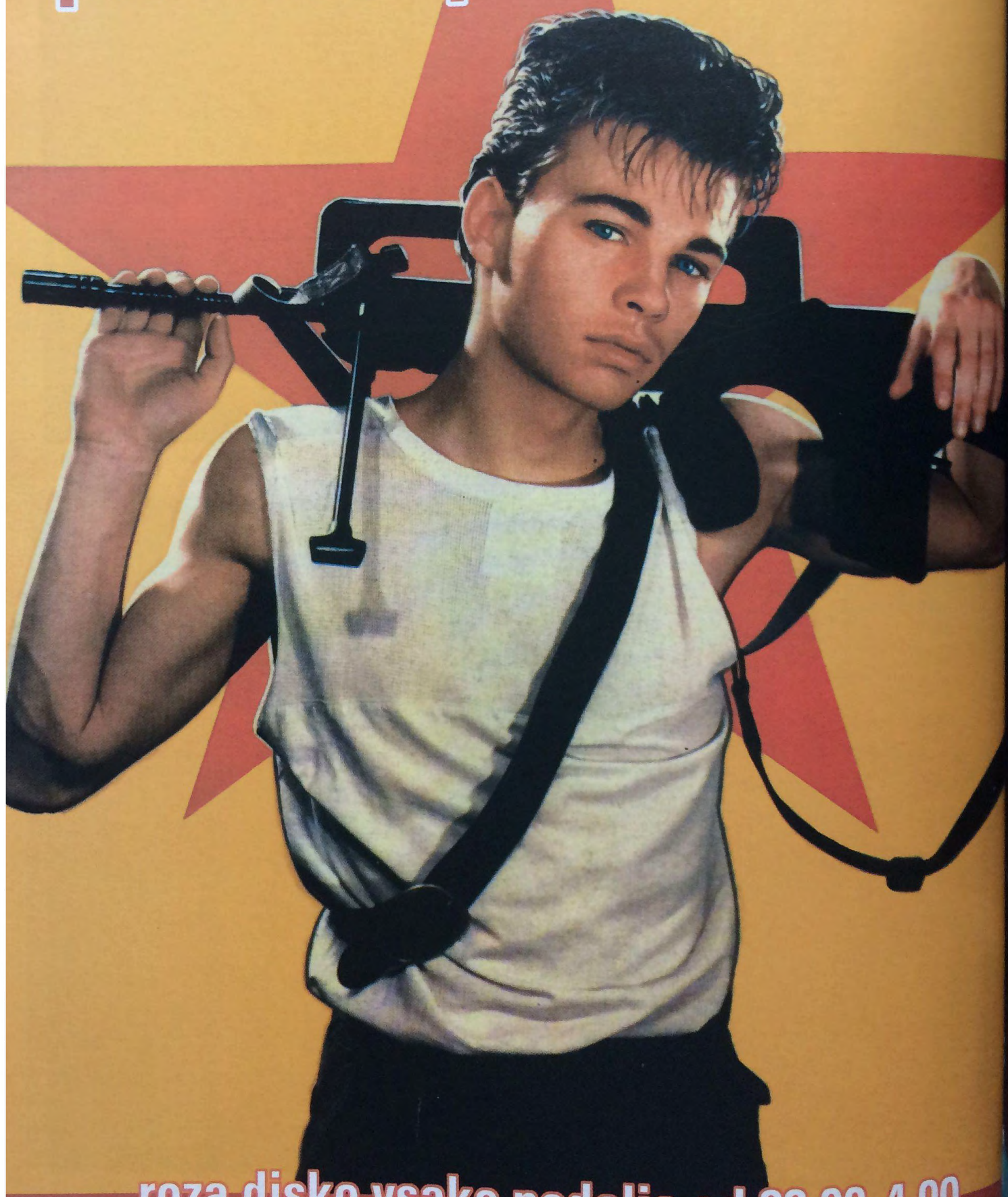
090-3101

vsi drugačni

vsi enakopravni

14. maj koncert proti nestrpnosti

roza disko vsako nedeljo od 22.00-4.00